



MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE

Cristian Scripcaru  
Marius Liviu Ciuraru

Alois Hîrja  
Daniela Maria Mititelu

# RELIGIE

## Cultul romano-catolic



Manual pentru clasa a IV-a



EDITURA DIDACTICĂ ȘI PEDAGOGICĂ S.A.



MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE

Cristian Scripcaru  
Marius Liviu Ciuraru

Alois Hîrja  
Daniela Maria Mititelu

# RELIGIE

## Cultul romano-catolic de limba română

Manual pentru clasa a IV-a



EDITURA DIDACTICĂ ȘI PEDAGOGICĂ S.A.

ACEST MANUAL A FOST FOLOSIT DE:						
Anul	Numele elevului care a primit manualul	Clasa	Școala	Anul școlar	Starea manualului*	
					la primire	la returnare
1.						
2.						
3.						
4.						

\* Starea manualului se va înscrie folosind termenii: nou, bun, îngrijit, nesatisfăcător, deteriorat.  
Cadrele didactice vor controla dacă numele elevului este scris corect.  
Elevii nu trebuie să facă niciun fel de însemnări pe manual.

#### Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

**Religie - Cultul romano-catolic : manual pentru clasa a IV-a /** Cristian Scripcaru, Alois Hîrja, Marius Liviu Ciuraru, Daniela Maria Mititelu. - București : Editura Didactică și Pedagogică, 2018  
ISBN 978-606-31-0631-6

I. Scripcaru, Cristian

II. Hîrja, Alois

III. Ciuraru, Marius Liviu

IV. Mititelu, Daniela Maria

2

37

© **E.D.P. 2018.** Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate Editurii Didactice și Pedagogice S.A., București. Orice preluare, parțială sau integrală, a textului sau a materialului grafic din această lucrare se face numai cu acordul scris al editurii.

© **Cristian Scripcaru, Alois Hîrja, Marius Liviu Ciuraru, Daniela Maria Mititelu**

EDITURA DIDACTICĂ ȘI PEDAGOGICĂ S.A.  
Str. Spiru Haret nr. 12, sector 1, cod 010176, București  
Tel.: 021.315.38.20  
Tel./fax: 021.312.28.85  
e-mail: office@edituradp.ro  
web: www.edituradp.ro  
Librăria E.D.P.: str. Gen. Berthelot nr. 28-30, sector 1

**Referenți:** prof. gr. I Monica Scripcaru  
prof. gr. I Ana Tudor

**Redactor:** Valentina Jercea

**Tehnoredactor:** Doina Țîbea

**Coperta:** Otilia-Elena Borș

**Ilustrațiile** au fost preluate de pe *qumran2.net*

Comenzile pentru această lucrare se primesc:

- prin poștă, pe adresa editurii
- prin e-mail: comenzi@edituradp.ro;  
comercial@edituradp.ro
- prin telefon/fax: 021.315.73.98

Manualul digital este realizat cu sprijinul  
Societății Române de Televiziune





# CUVÂNT-ÎNAINTE

## Dragi elevi,

În prima zi de școală, vă încredințați lui Dumnezeu cu cele mai frumoase gânduri. Venim la școală să învățăm mai multe, să ne facem mulți prieteni, să creștem din toate punctele de vedere.

Tocmai pentru că știm că vă place mult și religia, vă oferim cu drag acest manual de religie în care veți regăsi, în tot acest an, frumoase învățături despre viața de virtute, în Domnul.

Vorbindu-le ucenicilor și oamenilor din timpul lui, Isus ne spune și nouă: *Fiți desăvârșiți precum Tatăl vostru ceresc este desăvârșit!* (conform *Evanghelia după Matei* 10,48). Spunând acestea, Isus vrea să ne facă atenți asupra faptului că fiecare om trebuie să respecte legea Domnului, ba chiar mai mult, să devină din ce în ce mai bun.

A fi virtuos nu este țelul vieții unui om dar virtuțile (obiceiurile bune) ne ajută să îi fim plăcuți și să ducem o viață creștină autentică și să ajungem la Dumnezeu. Veți studia virtuțile pe rând, în acest an; pornind de la un capitol despre har și păcat, veți vorbi apoi despre virtuțile teologale, cardinale și, mai apoi, despre cele umane.

La fiecare lecție, Tereza și Dominic (doi copii de vârsta voastră) vă vor introduce în lumea harului și a virtuților, pe o schemă ușor de parcurs: *conținutul învățării* (lecția propriu-zisă), *vocabularul* (explicarea cuvintelor), *întrebări* pentru fixarea cunoștințelor (pentru a vedea dacă ați înțeles bine), o mică *picătură de spiritualitate, exerciții și aplicații* (pentru a aplica), *modele și mărturii* (unde veți găsi exemple și istorioare pentru viața de virtute) iar, la final, *concluzia* întregii lecții, la rubrica *Să reținem*.

Religia, așa cum am mai spus-o, dragi copii, nu este un șir de teorii. Din cele pe care le veți învăța, puneți-le în practică și veți crește frumoși și plăcuți lui Dumnezeu. Urmăriți, cu atenție, exemplele sfinților oferiți ca modele (Sfântul Dominic Savio, Sfânta Tereza a Pruncului Isus, Maica Tereza de Calcutta etc.) și vă va fi cu atât mai ușor să deveniți și voi virtuoși.

Un an școlar cât mai bun, cu binecuvântarea lui Dumnezeu și a prietenilor săi, sfinții!

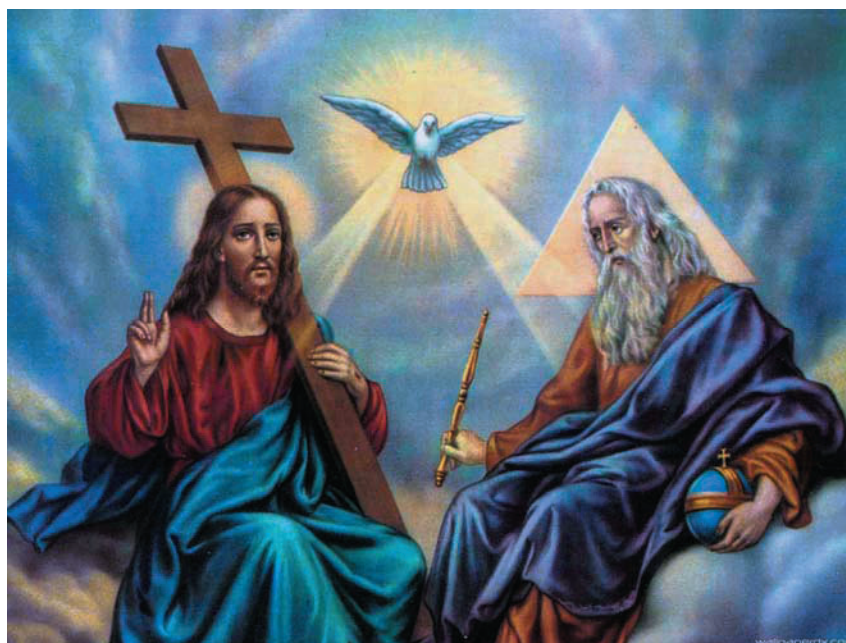
*Autorii*



## Rugăciune la începutul orei

Coboară din ceruri, o, Duh Preasfânt,  
Pătrunde-ne mintea să înțelegem,  
Să facem bine pe pământ,  
În învățătură și har să creștem.

Tată, Fiu și Duh Preasfânt,  
Sfântă Treime, un singur Dumnezeu,  
Maică cerească a fiilor de pe pământ,  
Binecuvâнтаți-ne și ocrotiți-ne mereu!  
Amin!



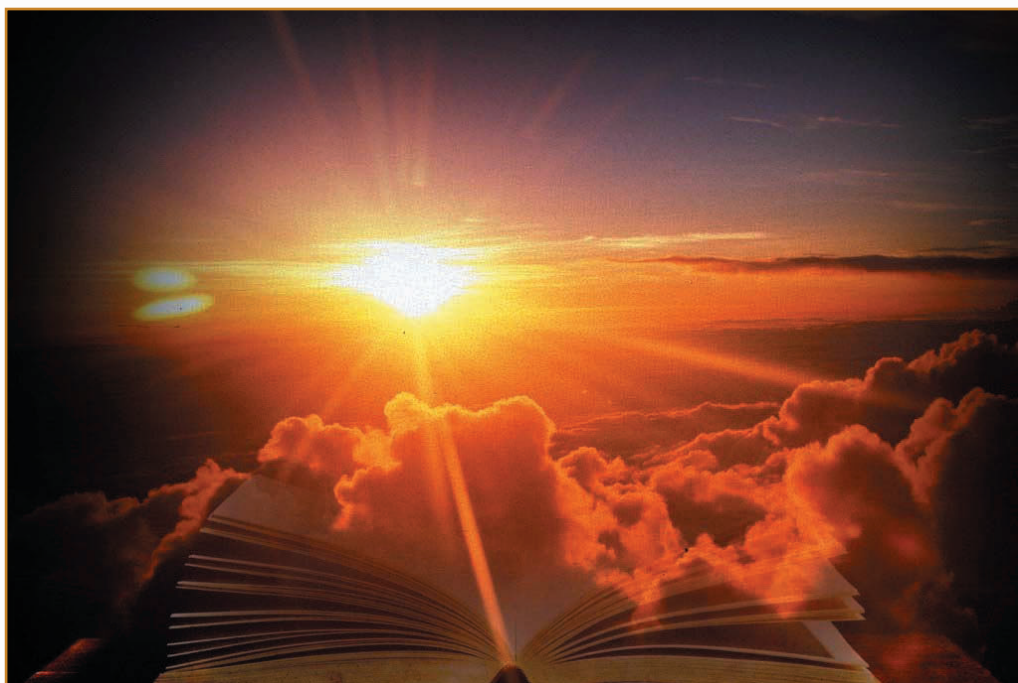
## Rugăciune la sfârșitul orei

Doamne, ție-ți mulțumim,  
Sufletul azi ne-ai umplut:  
Cu credință, cu iubire,  
Și multă speranță vie.

Isuse, Fiu Mântuitor,  
Mijlocește-nțelepciune,  
Să alegem, cum spune Tatăl din cer,  
Viața plină de virtute.  
Amin!



# CREȘTINUL CĂLĂUZIT DE HARUL DIVIN

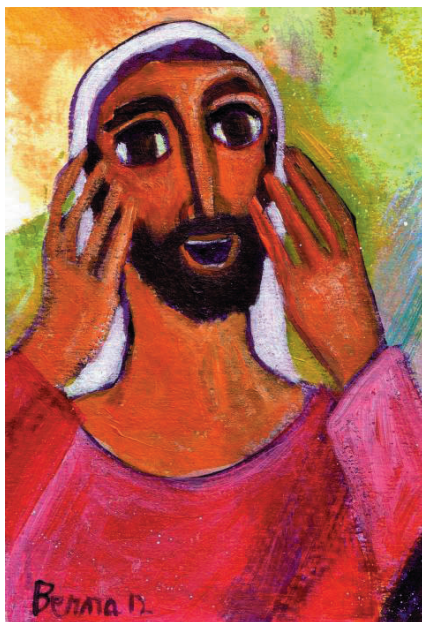




# I. HARUL DIVIN



# 1. CHEMAREA OMULUI LA FERICIRE



Tereza și Dominic se bucură mult de cadourile și atenția părinților. Fericirea lor nu este deplină întrucât mai văd colegi, vecini, oameni care suferă.

Dumnezeu ne dorește fericirea. El ne-a dat părinții, frații, ne menține sănătoși. Ca să fim fericiți, trebuie să-l iubim pe El și să ne iubim unii pe alții și, astfel, să ajungem în cer.

În general, oamenii au înțeles că iubirea aduce fericirea dar nu toți îl aleg pe Dumnezeu. Cei care se gândesc și au grijă doar de cele necesare trupului nu sunt fericiți. Fericirea este confundată cu satisfacția adusă de împlinirea unor dorințe și plăceri, iar aceasta duce la egoism. A fi egoist înseamnă a te gândi numai la tine.

*Viciul este un obicei rău însușit prin repetare.* Un om devine alcoolic dacă bea zilnic, leneș dacă își neglijează obligațiile, dependent de televizor, telefon, computer sau modă dacă își petrece prea mult timp cu astfel de preocupări.

Ca un om să fie fericit, trebuie să învețe să fie virtuos: stăpân pe sine, cumpătat și liber, darnic și iubitor, să se obișnuiască în a face binele.



## Vocabular

**fericire** – starea de mulțumire sufletească deplină

**satisfacție** – sentiment de mulțumire



## Fixarea cunoștințelor

1. Cum ne dovedește Dumnezeu că ne dorește fericirea?
2. Sunt fericiți oamenii care se gândesc doar la cele necesare trupului?
3. Este rău să fim egoiști?
4. Cum devenim cu adevărat fericiți?



## Picătura de spiritualitate



*Adevărata fericire este să-i faci fericiți pe alții.*

(Robert Baden-Powell, întemeietorul Cercetașilor sau Scout)





## Exerciții și aplicații

### 1. Găsiți răspunsul/răspunsurile corecte.

*Fericirea este realizată:*

- a) prin împlinirea dorințelor;
- b) făcând bine altora;
- c) prin trăirea multor plăceri;
- d) iubind și slujind cu bucurie.

*Viciul este:*

- a) să te gândești la alții;
- b) să te gândești doar la tine;
- c) un obicei bun;
- d) un obicei rău.



### 2. Joc: Excursia auto

Jucătorii stau în cerc și le sunt atribuite nume de părți componente de automobil (capotă, volan, ușa etc.). Naratorul spune o poveste despre o excursie cu automobilul. În timp ce naratorul spune povestea, *părțile* menționate se ridică și îl urmăresc. Când povestitorul strigă: „Pană!”, fiecare jucător încearcă să ocupe un loc. Jucătorul care rămâne pe dinafară, devine narator.

### 3. Realizați un tabel similar și scrieți în fiecare coloană, câteva gesturi prin care îi faceți fericiți pe alții.

pe colegi	pe părinți	pe Dumnezeu
le zâmbesc mereu	mă străduiesc să învăț cât mai bine	mă rog

### 4. Continuați enunțurile, completându-le cu: *vicios, virtuos, leneș, egoist*:

- a) Cine bea mult alcool devine ...
- b) Cine dăruiește mult va fi ...
- c) Cine nu își face temele și doarme mult este ...
- d) Când iubim mult și facem fapte bune suntem ...
- e) Cine nu învață să împartă cu alții va fi ...

**5. Din episodul biblic al creației ne amintim că după ce Dumnezeu i-a creat, oamenii erau buni și fericiți.** Povestiți în câteva rânduri fericirea primilor oameni în Paradis, folosind cuvintele: *pace, pomul vieții, prieten, vorba, animalele, orice pom, foame, frig*. Puteți folosi mai multe cuvinte în câte o propoziție.



## Modele și mărturii

### Testamentul lui Baden-Powell



Ofițerul englez Robert Baden-Powell, într-o vizită la Londra, a văzut mulți tineri plictisiți, fără entuziasm și dezordonați. Pentru a-i forma pentru viață, a înființat mișcarea cercetășească. El a lăsat un testament spiritual, unde scrie despre fericire, următoarele:

*Țineți minte, sunt ultimele cuvinte pe care le veți mai auzi vreodată de la mine, așadar ascultați-le cu atenție și gândiți-vă la ele.*

*Am avut o viață foarte fericită și aș vrea ca fiecare dintre voi să aibă o viață la fel de fericită ca și mine. Cred că Dumnezeu ne-a adus pe această lume pentru a fi fericiți și a ne bucura de viață. Fericirea nu vine nici din bogăție, nici doar dintr-o carieră plină de succes, nici din toleranța față de voi înșivă. Veți face un pas uriaș către fericire făcându-vă un corp solid și sănătos cât sunteți tineri, astfel încât să fiți utili și să vă bucurați de viață când veți fi adulți.*

*Studiul naturii vă va arăta cum a umplut Dumnezeu lumea de lucruri frumoase și minunate, de care voi să vă bucurați. Fiți mulțumiți de ceea ce aveți și folosiți totul în cel mai bun mod cu putință. Priviți partea luminoasă a lucrurilor mai curând decât cea întunecată.*

*Dar adevărata cale către a atinge fericirea este să o răspândiți în jurul vostru. Încercați să lăsați această lume un pic mai bună decât ați găsit-o și, când vă va veni timpul, veți muri împăcați gândindu-vă că, în fiecare ocazie, nu ați pierdut timpul, ci ați făcut tot ce v-a stat în putință.*

*Fiți astfel „Gata oricând!” să trăiți și să muriți fericiți, fiind mereu loiali Promisiunii Cercetășiei chiar și atunci când nu veți mai fi copii... și Dumnezeu să vă ajute!*

*Al vostru prieten, Robert Baden-Powell*



## Să reținem

Dumnezeu ne dorește fericirea dar, ca să fim fericiți, trebuie să-l iubim pe El și să ne iubim unii pe alții și astfel să ajungem în cer.

Ca un om să fie fericit, trebuie să învețe să fie virtuos: stăpân pe sine, să fie cumpătat și liber, darnic și iubitor, să se obișnuiască în a face binele etc.

## 2. FERICIREA CREȘTINĂ

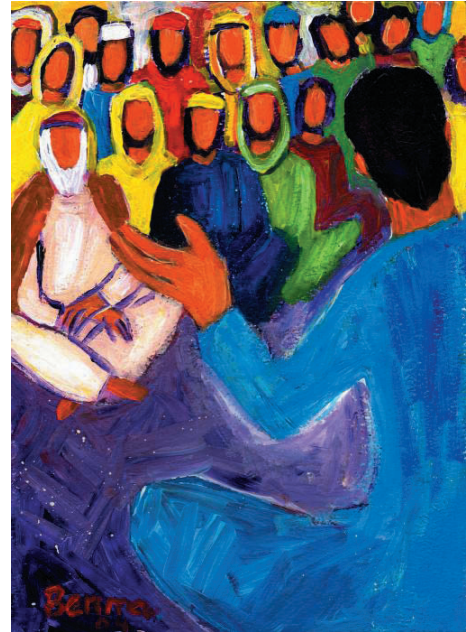
Dominic i-a auzit pe unii colegi spunând că se plictisesc la biserică. A rămas pe gânduri, pentru că el merge acolo cu bucurie și se străduiește să înțeleagă ceea ce-l învață preotul, despre Dumnezeu.

Prietenul nostru știe că va fi cu atât mai fericit, cu cât îl va imita mai mult, în viață, pe Isus și pe sfinții săi.

Isus ne-a învățat: „Fericți cei curați cu inima, căci ei îl vor vedea pe Dumnezeu” (*Evanghelia după Sfântul Matei 5,8*). *Fericirea creștină este vederea lui Dumnezeu și viața veșnică.*

Dominic se străduiește să urmeze modelul Patronului său spiritual, sfântul Dominic Savio. El s-a încrezut în Dumnezeu și a primit: învățăturile lui Isus, iertarea păcatelor, alte haruri și chiar Trupul său, în Sfânta Împărtășanie.

Dorința de a fi fericiți, cere să facem și alegerile corecte: să avem o inimă curată și să căutăm să-l iubim pe Dumnezeu tot mai mult (rugându-i-ne, oferindu-i faptele noastre bune, participând la Sfânta Liturghie etc).



### Vocabular

**a imita** – a face ceva luând ca model o persoană

**a fi evlavios** – comportare respectuoasă și admirativă față de Dumnezeu

**viața veșnică** – viața eternă, de după moarte, alături de Dumnezeu, în cer



### Fixarea cunoștințelor

1. De ce se plictisesc unii copii la biserică?
2. Ce motive ați avea să fiți bucuroși la Sfânta Liturghie?
3. Cine ne-a promis fericirea creștină și în ce constă ea?
4. Ce trebuie să facă un copil pentru a fi cu adevărat fericit?



### Picătura de spiritualitate



*Pe trotuarul strâmt al lumii, sunt un călător care își ține privirea îndreptată  
mereu spre chipul tău, Isuse!* (Sfântul Papă Ioan Paul al II-lea)





## Exerciții și aplicații

### 1. Refaceți enunțurile și veți descoperi informații importante din lecție:

- ne, Dumnezeu, vrea, fericiți.
- trebuie, Ca, fim, să, fericiți, avem, să, inimă, curată, o
- cei, Fericiți, inima, Dumnezeu, îl, curați, cu, vedea, căci, vor, ei, pe

### 2. Realizați asocierea dintre cifre și litere și veți obține numele complet al unui sfânt amintit în lecția noastră: A=1, C=2, D=3, I=4, M=5, N=6, O=7, S=8, V=9.

3	7	5	4	6	4	2	8	1	9	4	7

### 3. Completați versurile strofei, folosind cuvintele sugerate. Discutați cu profesorul ca să o înțelegeți și recitați-o!

(Cheie de rezolvare: numărați spațiile punctate și observați cuvintele date)

HAR, FERICIRE, SFINȚIRE, TAINĂ, CREDINȚĂ

Fericirea e o \_\_\_\_ Ă, ce-o găsim doar prin C \_\_\_\_\_,

Dumnezeu, prin mila-i sfântă, ne dă H \_\_ și biruință,

Cea mai mare bucurie, e a omului S \_\_\_\_\_

Și-atunci, da, putem a spune: asta este F \_\_\_\_\_!

(de Lucica Boltașu, sursa: www.resursecrestine.ro)

### 4. Descoperiți și alegeți, din careul de mai jos, acele lucruri care ajută fericirii creștine:

R	U	G	Ă	C	I	U	N	E	A
V	S	P	O	V	A	D	A	X	D
A	T	E	N	Ț	I	A	T	D	O
P	O	R	E	C	L	E	L	E	R
B	A	N	I	I	L	E	N	E	A
J	U	C	Ă	R	I	I	L	E	Ț
S	C	R	E	D	I	N	Ț	A	I
A	S	C	U	L	T	A	R	E	A



### 5. Joc: Aduc o scrisoare pentru ...

**Pregătirea:** scaune mai puține decât numărul participanților; timp: 5-10 minute; mărimea grupului: 20-30.

#### Instrucțiuni:

- Se aranjează scaunele sub formă de cerc.
- Participanții să stea pe scaune, iar cei care nu au un scaun, să stea în mijloc.

3. Persoana din mijloc să spună: „Aduc o scrisoare pentru aceia care... *poartă ochelari, au făcut duș dimineață, ...poartă pantaloni, ...poartă ceas* (sau orice în funcție de imaginația lor).
4. Toți cei care *poartă ochelari* trebuie să schimbe scaunele, în timp ce persoana din mijloc, folosește această oportunitate ca să aducă un scaun pe care să stea.
5. Persoana care este în mijloc să aducă altă scrisoare.
6. Se oprește jocul după 5, 10 minute sau când toată lumea a vorbit, când toată lumea a schimbat locul.



## Modele și mărturii

### *Dominic Savio*

Dominic Savio s-a născut la Riva di Chieri în 1842. Tatăl său, Carol, era potcovar, o meserie mai puțin bănoasă. Mama, Brigita, era croitoreasă. La 7 ani, Dominic a fost admis să facă prima Sfântă Împărtășanie deși în vremea aceea se îngăduia primirea Împărtășaniei abia la 12 ani împliniți. Dominic a dovedit că el cunoaște învățătura creștină. Cu inima curată și voința tare, el a scris: *Amintiri și hotărâri de la prima mea Sfântă Împărtășanie. – Mă voi spovedi foarte des și mă voi împărtăși ori de câte ori confesorul îmi va permite; – Vreau să sfințesc zilele de sărbătoare; Prietenii mei vor fi Isus și Maria; – Mai bine moartea decât păcatul.*

După o răceală mai puternică, s-a stins, pe neașteptate, în seara zilei de 9 martie. Era alături tatăl său. Abia a mai avut puterea să murmure: *Adio, tată... O, ce lucruri frumoase văd eu acum!* Papa Pius al XII-lea, după ce Dominic, din cer, a făcut mai multe minuni, l-a declarat sfânt, la 12 iunie 1954. Participanții nu uită că în piața cea vastă a Vaticanului era un soare strălucitor, iar mii de tineri erau veniți din toată lumea, pentru a aplauda pe un sfânt „ca dâșii”, un sfânt de 15 ani.



## Să reținem

Cu cât îi imităm în viața noastră pe Isus și pe sfinții săi, cu atât vom fi mai fericiți. Isus ne-a învățat: „Fericiți cei curați cu inima, căci ei îl vor vedea pe Dumnezeu” (*Evangelhia după Sfântul Matei 5, 8*). Fericirea creștină este vederea lui Dumnezeu și viața veșnică. Dorința de a fi fericiți cere să facem și alegerile corecte: să avem o inimă curată și să căutăm să-l iubim pe Dumnezeu tot mai mult.

### 3. CHEMAREA OMULUI LA FERICIRE



Tereza își iubește mult părinții. De când a ajuns la vârsta clasei a IV-a, tatăl ei i-a îngăduit să meargă singură la școală, dar i-a cerut să respecte trei reguli: să nu vorbească cu străinii, să nu se abată din drum și să fie sinceră. Tereza a promis să le țină și face întocmai, pentru că știe că tatăl ei este un om de cuvânt și are încredere în ea.

Dumnezeu ne iubește pe toți și ne-a dat libertatea. *Libertatea este capacitatea omului de a alege să facă binele sau răul.* Nu putem face doar ceea ce dorim. Libertatea noastră trebuie să se oprească la a nu face rău celorlalți.

*Responsabilitatea este obligația să facem un lucru și să răspundem pentru ceea ce facem;* răspunderea pentru ceea ce facem. De exemplu, dacă mama ne lasă în grijă un frate, o face pentru că are încredere că nu îl vom lăsa să își

facă rău; dacă ne trimite să cumpărăm ceva, știe că nu vom cumpăra altceva etc.

Sfântul Augustin spunea: „Iubește și fă ce vrei”. Când îl iubim pe Dumnezeu, nu putem face rău aproapelui. Părinții ne iubesc și ne lasă libertatea de a alege să facem un lucru sau să nu-l facem. Și tocmai asta ne va ajuta să știm în viitor, să alegem binele.



#### Vocabular

**martiriu** – moarte sau suferințe îndurate de cineva pentru Cristos

**regulă** – normă după care se ghidează oamenii pentru a nu greși



#### Fixarea cunoștințelor

1. Ce este libertatea?
2. Ce este responsabilitatea?
3. Pentru că Dumnezeu ne iubește putem face orice vrem?
4. De ce trebuie ca un creștin să se simtă responsabil față de aproapele său?



#### Picătura de spiritualitate



*Libertatea omului este partea divină din el.* (Petre Țuțea)



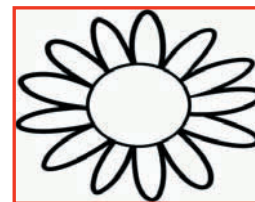


## Exerciții și aplicații

### 1. Desenați, pe o fișă, o floare. În mijloc, scrieți afirmația: *Sunt liber!*

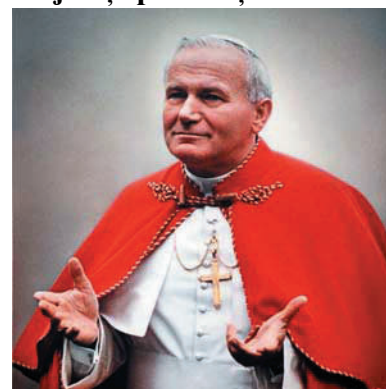
Pe fiecare petală, copiați, din enumerarea de mai jos, doar acele lucruri care au legătură cu această afirmație și colorați floarea.

*vorbesc frumos, urăsc, chiulesc, iubesc, aleg binele, sunt lenș, aleg răul, mă rog, fac binele, mă bat, înjur, ajut pe alții, fac teme, ascult de părinți.*



**2. Sfântul Papă Ioan Paul al II-lea spunea:** „A fi liber nu înseamnă să poți face ce vrei, ci să ai dreptul să faci ceea ce trebuie.” **Analizați situațiile prezentate mai jos și precizați:** Ce e mai important? Ce trebuie să facem?

- *Să joci un joc pe computer până îl termini SAU să îți faci tema pentru mâine?*
- *Să îți ajuți părinții pentru 5 minute SAU să fugi repede la joacă cu prietenii?*
- *Să mergi duminica la Sfânta Liturghie SAU să dormi toată ziua?*



**3. Dumnezeu v-a dăruit libertatea. Ce anume ați face dacă ați fi în situațiile următoare? Discutați soluția voastră în clasă, cu colegii.**

	Ce faceți?	Ce îi spuneți?
Un amic vă întinde o țigară.		
Un coleg vă invită la scăldat într-un loc necunoscut, după ore.		
Un coleg mai glumeț vă cere să rupeți afișele din fața primăriei.		
În sala de clasă, cineva vă cere să îl ajutați să copieze.		

**4. Realizați o compunere cu titlul *Sunt liber dar și responsabil* în care să povestiți cum vă petreceți timpul liber, când părinții nu sunt acasă.**

**5. Compuneți câte o regulă care să vă ajute să fiți responsabili față de:**

- părinți;
- frații mai mici;
- școală, în general;
- sufletul vostru;
- sufletele colegilor.



## Modele și mărturii

### *Sfântul Policarp*

Sfântul Policarp a fost ucenicul apostolilor și episcopul Smirnei. A fost martirizat la Roma, în jurul anului 155, fiind ars pe rug, în arenă.

Plin de curaj, când erau gata să-l pironască în cuie, el a spus: „Lăsați-mă așa, căci cel care îmi dă harul să îndur focul, îmi va da și harul să rămân nemișcat pe rug, chiar și fără siguranța cuielor voastre!”. Atunci, nu l-au mai pironit în cuie, ci l-au legat. S-a ridicat o mare flacără. Focul a luat forma ca o boltă, asemenea unei vele de corabie umflate de vânt și a învăluit trupul martiriului ca un perete. Trupul se afla în centrul ei, dar nu părea ca o carne ce arde, ci ca o pâine coaptă sau ca aurul și argintul ce scânteiază în cuptor. Și noi am simțit un parfum foarte plăcut, ca cel de tămâie sau de altă aromă prețioasă.



### Să reținem

Dumnezeu ne iubește pe toți și ne-a dat darul libertății. Libertatea este capacitatea omului de a alege să facă binele sau răul.

Responsabilitatea este obligația să facem un lucru și să răspundem pentru ceea ce facem.

## 4. HARUL SFINȚITOR

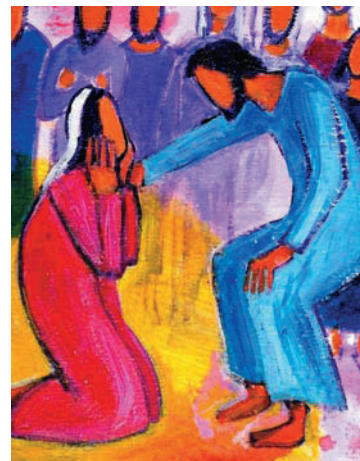
Tereza a auzit o poveste despre un om și un câine: *Un om avea un câine pe care-l îndrăgea. Câinele își însoțea stăpânul peste tot. Fiind într-o călătorie pe mare, câinele a căzut la un moment dat în apă. Întrucât căpitanul nu vroia să oprească, stăpânul a sărit în apă. Vaporul a oprit și omul a fost adus împreună cu câinele său.*

Isus Cristos îi iubește enorm pe oameni. Isus s-a întrupat pe pământ, pentru a ispăși păcatele lumii prin jertfa, moartea și învierea sa. Aceasta este lucrarea mântuirii pe care el o oferă celor care cred în el, prin harurile sale.

Prin sacramentul Botezului, Dumnezeu dă fiecăruia harul sfințitor. *Harul sfințitor este un dar supranatural, care înalță și desăvârșește pe om, făcându-l fiu al lui Dumnezeu și moștenitor al Împărăției lui Dumnezeu.*

Păcatul alungă harul sfințitor din sufletele oamenilor, dar prin sacramentul Spovezii, îl putem redobândi. O Spovadă bună cere: cercetarea cugetului, căință, propunere, mărturisirea tuturor păcatelor și împlinirea pocăinței, sincer și cu credință.

Harul sfințitor ne face fii ai lui Dumnezeu, ne dă șansa de a fi mântuiți și fericirea veșnică în Paradis.



### Vocabular

**Botez** – sacramentul prin care ni se iartă păcatul strămoșesc și toate păcatele (făcute eventual înainte de Botez) și devenim creștini

**har sfințitor** – darul divin prin care dobândim prietenia lui Dumnezeu

**sacrament** – semn văzut, orânduit de Isus Cristos, prin care se dobândește harul nevăzut pentru sfințirea sufletelor

**supranatural** – ceva care vine din afara naturii noastre și ne depășește înțelegerea



### Fixarea cunoștințelor

1. Cum a dovedit Isus Cristos că îi iubește pe oameni?
2. Ce este harul sfințitor?
3. În ce fel putem redobândi harul sfințitor?
4. Ce aduce harul sfințitor în cei care, după ce l-au primit, îl păstrează cu grijă?



### Picătura de spiritualitate



*Omul călătorește mereu lângă prăpăstii; datorită lui este să-și mențină echilibrul.* (Sfântul Papă Ioan Paul al II-lea)





## Exerciții și aplicații

### 1. Stabiliți valoarea de adevăr a următoarelor enunțuri:

- Dumnezeu nu ne vrea fericirea; \_\_\_\_\_
- Harul sfințitor este un dar de la Dumnezeu; \_\_\_\_\_
- Cine face fapte bune dar nu are har sfințitor se mântuiește; \_\_\_\_\_
- Printr-un singur păcat de moarte, pierdem harul sfințitor; \_\_\_\_\_
- Harul sfințitor vine la noi prin Spovadă și Botez. \_\_\_\_\_

**2. Rescrieți momentele unei Spovezi bune, în ordinea în care ar trebui să fie ca aceasta să aducă roade bune:** spovada, cercetarea cugetului, căința, pocăința, propunerea.

### 3. Completați propozițiile din stânga cu termenul potrivit din dreapta.

- |  |                            |
|--|----------------------------|
| • Spovada aduce...                             | • Dumnezeu.                |
| • Dumnezeu ne dăruiește...                     | • sinceritate și credință. |
| • Botezul ne face fii ai lui...                | • Paradisul.               |
| • În starea harului sfințitor avem asigurat... | • iertarea sa.             |
| • O Spovadă bună cere...                       | • harul sfințitor.         |

### 4. Realizați un set de reguli pentru a vă păstra sau regăsi harul sfințitor.

### 5. Ilustrați, într-un desen, un suflet curat și un suflet murdar.



## Modele și mărturii

### *Ispita lui Dominic Savio*



Dominic Savio a avut, ca orice sfânt, trecutul său și, ca orice păcătos, perspectiva sa. Într-o zi, câțiva colegi i-au împuiat într-atât capul cu povești despre minunățiile saltimbancilor și ale comicilor, încât Dominic a cedat. A acceptat să meargă cu ei și să lipsească în ziua aceea de la școală dar, după ce a parcurs o bucată scurtă de drum, a înțeles că greșea. I-a părut rău și le-a spus colegilor săi: «Facem un lucru care nu-i place nici Domnului, nici lui Don Bosco. Datoria ne cheamă la școală și trebuie să mergem acolo. Îmi pare rău că v-am ascultat. Dacă o să-mi mai faceți vreodată propuneri de genul ăsta, n-am să vă mai consider prietenii mei». Desigur, a făcut o spovadă bună, a primit din nou harul sfințitor și a fost mai atent să facă alegeri bune și sfinte. (Don Bosco, *Viața tânărului Dominic Savio*)



## Să reținem

Prin sacramentul Botezului, Dumnezeu dă fiecăruia harul sfințitor. Harul sfințitor este un dar supranatural care înalță și desăvârșește pe om, făcându-l fiu al lui Dumnezeu și moștenitor al Împărăției lui Dumnezeu.

Păcatul alungă harul sfințitor din sufletele oamenilor dar prin Sacramentul Spovezii, îl putem redobândi.

## 5. HARUL LUCRĂTOR

Dominic și Tereza merg adesea cu părinții lor în excursii. Pe aceste trasee lungi, ei văd cât de greu este să ajungi la destinație. Șoferul nu trebuie ținut de vorbă, nu trebuie să i se distragă atenția, trebuie ajutat de *copiloții* din mașină.

În viața noastră, și noi avem nevoie de un *copilot*. Acesta este Dumnezeu. El ne vine în ajutor în fiecare zi: ne dă sfaturi, ne îndeamnă la bine, ne călăuzește. Acest ajutor, zilnic și insistent, se numește har lucrător.

*Harul lucrător ne ajută mereu: când suntem dezorientați – necredincioși, ne luminează drumul spre descoperirea lui Dumnezeu, când greșim, ne luminează pentru a înțelege răutatea păcatului, când suntem pe calea dreaptă, ne menține.*

Dumnezeu ne oferă harurile sale dar, fără cooperarea noastră, ele nu își ating țelul. Acest tip de har lucrează atât în sufletul nostru (inspirația minții de a alege ce dorește Dumnezeu), cât și în afara noastră, dar în folosul nostru (Dumnezeu ne vorbește și prin evenimentele care se întâmplă în jurul nostru).



### Vocabular

**cooperare** – a lucra împreună cu cineva pentru un scop comun

**inspirație** – idee, soluție apărută pe neașteptate

**ispită sau tentație** – atragere spre rău, îndemn la păcat



### Fixarea cunoștințelor

1. Cum intervine Dumnezeu în viața noastră?
2. Cu ce anume se poate compara drumul nostru către cer?
3. Ce este harul lucrător?
4. Ce dispoziție trebuie să aibă omul în fața harului lucrător?



### Picătura de spiritualitate



*Când un om îngenunchează în confesional pentru că a păcătuit, în acel moment el adaugă ceva la demnitatea sa de om.*

(Sfântul Papă Ioan Paul al II-lea)





## Exerciții și aplicații

### 1. Joc: De-a „înghețatul”

Un copil este „gheața”. Ceilalți trebuie să fugă pentru a nu fi „înghețați”. Atunci când „gheața” va atinge pe cineva, persoana va fi „înghețată” și va trebui să stea nemișcată, cu mâinile întinse înainte și cu picioarele îndepărtate. Pentru a fi „dezghețată”, o altă persoană trebuie să treacă și să îi dea viață. Jocul se termină atunci când toți copiii sunt „înghețați”. Atunci se poate alege o altă „gheață”.

### 2. Studiu de caz: *Împreună ne este mai bine!*

Oricând vezi ceva neplăcut în clasă, vorbește, îndeamnă, sfătuiește, implică-te, oferă soluții de rezolvare! Oferă soluții pentru următoarele situații posibile:



a) Doi colegi se ceartă pentru că unul e nemulțumit că celălalt are un calificativ mai bun. Poți să te implici?

b) O colegă a fost dojenită de profesor, pentru slaba pregătire. Este foarte îngândurată. Ai putea să o liniștești? Cum?

c) Mai mulți colegi din clasă nu vor să participe la o activitate civică sau la o campanie de voluntariat. Ce poți să faci tu?

3. Realizează o mică compunere, în câteva propoziții, utilizând cuvintele-cheie: *harul lucrător, ajutor, încercări, colaborare, mântuire, har sfințitor*.

### 4. Faceți o comparație între cele două tipuri de har, ținând cont de întrebările de mai jos:

	Harul lucrător	Harul sfințitor
Când vine? Îl cerem?		
De la cine vine?		
Ce înseamnă?		
Cum trebuie să fim atunci când vine acest har?		
Cum se obține?		

5. Realizați un catren în care să arătați rolul harului lucrător în viața noastră.



## Modele și mărturii

### *Sfântul Martin din Tours*

Martin din Tours sau Martin cel Milostiv s-a născut la Sabaria (astăzi Szombathely) în Ungaria. Tatăl său, a cărui familie era originară din Pavia, Italia de Nord, era tribun militar și i-a dat probabil acest nume dedicat zeului Marte. De la vârsta de 10 ani, copilul vrea să se convertească la creștinism și se simte atras de slujirea lui Cristos. Fiind într-o seară, din iarna



anului 338, în patularea de noapte, el îi oferă, din mantia sa, unui

sărac pătruns de frig. Banii din soldă îi împărțise cu generozitate. Martin și-a tăiat mantaua în două, a scos căptușeala mantalei îmblănite și a împărțit-o. În noaptea următoare, Cristos i-a apărut în vis îmbrăcat în acea bucată de mantie. Domnul i-a dat gândul cel bun să-l ajute pe sărac, i-a dat puterea să-și împartă banii și hainele, iar Martin a făcut ceea ce Dumnezeu i-a propus și a dus la îndeplinire fapta de iubire.



Sfântul Martin este cinstit în foarte multe țări și apreciat pentru bunătatea sa.

\*

\* \*

„Cel care are două tunici să împartă cu cel ce nu are, iar cine are de mâncare să facă la fel!”

(Sf. Ioan Botezătorul în *Evanghelia după Luca* 3,12)

\* \*

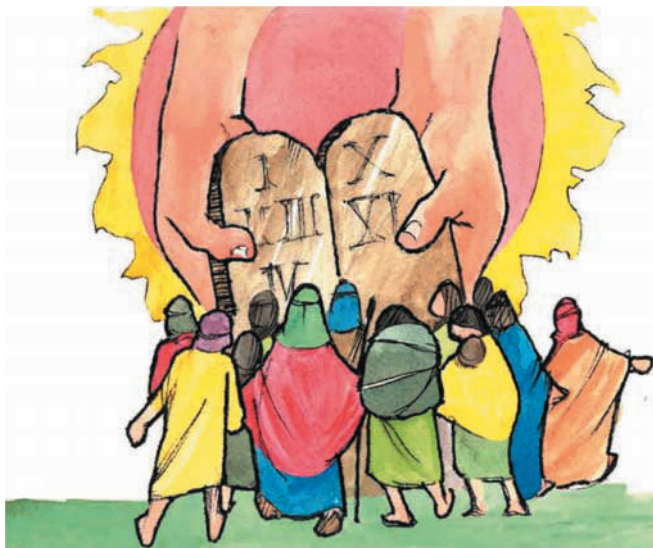
\*



## Să reținem

Harul lucrător este un ajutor, zilnic și insistent, prin care Dumnezeu ne susține în fiecare zi. Harul lucrător ne ajută: când suntem dezorientați – necredincioși, ne luminează drumul spre descoperirea lui Dumnezeu; când greșim, ne luminează pentru a înțelege răutatea păcatului; când suntem pe calea dreaptă, ne menține.

## 6. PĂCATUL ȘI DIVERSITATEA SA



Tereza știe, de la bunica ei, cum să păstreze plantele peste iarnă. Toamna, majoritatea plantelor și frunzelor din natură se usucă. Prin presare sau uscare, multe își păstrează forma și mirosul frumos.

Și noi, oamenii, suntem trecători. Îi greșim lui Dumnezeu, greșim oamenilor, ne facem rău singuri dar mereu reușim să ne ridicăm dacă recunoaștem că am greșit și ne pare rău.

*Când încălcăm o poruncă a lui Dumnezeu, grav, cu știință și voință deplină, facem un păcat mare. Acesta alungă harul sfințitor din noi. Din această cauză este grav și se numește păcat de moarte. Se iartă doar prin Spovadă.*

Când, totuși, nu este un lucru chiar grav sau nu este făcut cu știință sau cu voință deplină, harul sfințitor rămâne în noi. Acesta este păcatul lesne-iertător sau venial. El slăbește harul sfințitor din noi. Se iartă la Spovadă, dar putem spune și doar un *Act de căință*.

A păcătui cu bună-știință este un lucru foarte rău. Păcatul grav ne îndepărtează de Dumnezeu, este un rău pentru societate, pentru noi, o jignire la adresa lui Dumnezeu.

În Evanghelie, Isus ne îndeamnă: „Fiți desăvârșiți precum Tatăl vostru ceresc este desăvârșit!” (*Evanghelia după Sfântul Matei 5,48*). Grijă noastră, în fiecare zi, este să fim mai buni, mai curați, mai ascultători. Ca și natura, Dumnezeu a creat omul după chipul său, i-a dat o demnitate fără seamăn. Nu e demnitate mai mare decât cea de fiu al lui Dumnezeu.



### Vocabular

**act de căință** – rugăciune prin care îi cerem iertare lui Dumnezeu pentru păcate

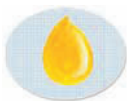
**demnitate** – cinste, onoare, un mod de a fi aparte într-un grup sau în societate, cineva respectat

**poruncă** – lege morală, învățătură



### Fixarea cunoștințelor

1. Îi iartă Dumnezeu pe cei ce se căiesc sau pe cei ce rămân mândri?
2. Ce este un păcat?
3. Care sunt felurile păcatelor? Cum le deosebim?
4. Care este demnitatea omului? De ce ar trebui să respingă păcatul?



## Picătura de spiritualitate



*A păcătui este o treabă umană, a justifica păcatele este o treabă diavolească.* (Lev Tolstoi)



## Exerciții și aplicații

**1. Formulați propoziții folosind cuvintele:** *Dumnezeu, păcat, păcat lesne-iertător, păcat de moarte.*

**2. Recunoașteți și completați poruncile!**

- a) Eu sunt ... să nu ai alți ... să nu-ți faci chip cioplit ca să te închini lui.
- b) Să nu ... (a VII-a)
- c) Să nu faci ...
- d) ... să sfințești ziua Domnului.

**3. Continuați enunțurile în mod corespunzător:**

- a) Încălcarea unei porunci a lui Dumnezeu cu știință și voință deplină este...
- b) Cea mai mare demnitate a omului este cea de...
- c) Încălcarea unei porunci a lui Dumnezeu, fără știință și voință deplină, este...
- d) Păcatul de moarte este un ... împotriva societății și o ... împotriva lui Dumnezeu.



**4. Faceți o comparație între păcatul de moarte și păcatul lesne-iertător, după modelul:**

	Păcatul de moarte	Păcatul lesne-iertător
Cum se definește?		
Care este răutatea lui?		
Cum îl îndreptăm?		

**5. Este sau nu este vina lui/ei? Care din aceste situații reprezintă păcat de moarte (PM) și care păcat lesne-iertător (PLI)?**

- a) Vasilică nu ascultă Sfânta Liturghie de duminică.
- b) George mănâncă din tortul din frigider când vine de la școală. Tortul era pentru ziua lui Alex. George nu știa, dar mama s-a supărat.
- c) Ionică se poartă foarte urât cu părinții, mai ales dacă îi cer ceva.
- d) Vrând să se îmbrace, Vlad nu-l vede pe Iacob și-l lovește la nas.
- e) Gică vrea să-și cumpere un telefon mobil. El știe că mama are mulți bani într-un sertar. Merge și ia câți îi trebuie.



## Modele și mărturii

### Sfântul Ignățiu de Loyola



Ignățiu este al doisprezecelea copil al unei familii nobile și s-a născut în anul 1491, în castelul Loyola din Spania. La vârsta de 14 ani a început studiile ca să se facă preot dar nu a continuat și s-a făcut militar. Pe când era angajat într-o luptă de apărare a orașului Pamplona, un obuz îi rupe piciorul și chiar îi pune viața în primejdie. După primele îngrijiri, începe o perioadă lungă de refacere, timp în care citește o colecție de cărți cu vieți de sfinți dar și „Viața lui Isus”. În timp, sufletul lui se transformă. După ce s-a vindecat complet, își reia drumul spre preoție.

Ignățiu de Loyola a propus ca persoanele doritoare de perfecțiune să facă exerciții spirituale, timp de 30 de zile. Unele persoane, după ce trăiau aceste zile, când le terminau arătau ca alți oameni, păreau transfigurați. S-a răspândit zvonul că Ignățiu, ca să-i determine pe cei prezenți să-și schimbe viața, le arată niște monștri înfiorători, gata să-i ducă în iad pe cei care nu s-ar converti din toată inima.

Un medic s-a hotărât să meargă și el la exercițiile spirituale mai mult din curiozitate, să vadă ce monștri sunt în stare să-i sperie atât de mult pe oameni, încât să li se schimbe până și fizionomia feței. După 30 de zile, când exercițiile spirituale s-au terminat, medicul s-a întors la cabinetul său. Era mult mai senin și bucuros. Un coleg a venit să-l întrebe despre ce monștri este vorba și dacă i-a văzut. El a spus: *Da, i-am văzut și au fost atât de înfiorători că și acum mă sperii când îmi aduc aminte de ei!* Celălalt a întrebat: *Ce spui? Cum arată, de unde și cine sunt?* Medicul i-a spus: *Monștrii văzuți au fost păcatele mele. Mulțumesc Domnului că nu m-au dus în iad. Apoi a explicat că printr-o spovadă bună, Isus l-a eliberat de toate păcatele, i-a dat harul sfințitor pe care-l pierduse de mult și i-a dăruit pacea cu Dumnezeu. Toate acestea i-au adus bucurie, seninătate. Acum este mulțumit, pentru că este liber și primește multe haruri de la Domnul, de care se lasă călăuzit.*

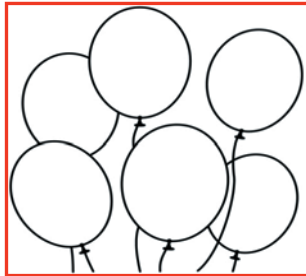


## Să reținem

Când încălcăm o poruncă a lui Dumnezeu, grav, cu știință și voință deplină, facem un păcat mare. Acesta alungă harul sfințitor din noi. Când, totuși, nu este un lucru chiar grav sau nu este făcut cu știință sau cu voință deplină, harul sfințitor rămâne în noi. Acesta este păcatul lesne-iertător sau venial. El slăbește harul sfințitor din noi. Se iartă la Spovadă dar putem spune și doar un Act de căință.

# EVALUARE

1. Desenați baloane asemănătoare, ca în modelul de mai jos, și notați pe ele câteva fapte care aduc fericirea în sufletele celorlalți. Colorați-le apoi diferit și cât mai viu.



2. Care sunt diferențele dintre păcatul de moarte și păcatul lesne-iertător? Așezați pe două coloane și comparați-le.



3. Bifați varianta/variantele corecte:

1) Răsplata primită în Paradis de către cei buni va fi:

- a) fericirea veșnică;      b) bani;      c) răzbunare pentru relele făcute de alții;

2) Fericirea veșnică înseamnă:

- a) că vom râde mereu;      b) multe bomboane;      c) că o să-l vedem pe Dumnezeu.

3) Harul sfințitor este:

- a) trecător;      b) permanent;      c) mântuitor.

4) *În Paradis ajung doar cei care au:*

- a) un păcat de moarte;    b) niciun păcat de moarte;    c) un păcat lesne-iertător.

5) *Reprimim harul sfințitor dacă:*

- a) facem o faptă bună;    b) spunem o rugăciune;    c) ne spovedim;

6) *Ce sfânt a spus: „Mai bine moartea decât păcatul!”?*

- a) Sfântul Dominic;    b) Sfântul Augustin;    c) Sfântul Policarp.

7) *Sunt liber dacă:*

- a) fac numai ce vreau;    b) respect poruncile;    c) sunt responsabil.

8) *Un copil creștin, liber și responsabil:*

- a) se sacrifică pentru alții;    b) este egoist;    c) ajută pe toți cu dragă inimă.

9) *Viciul este:*

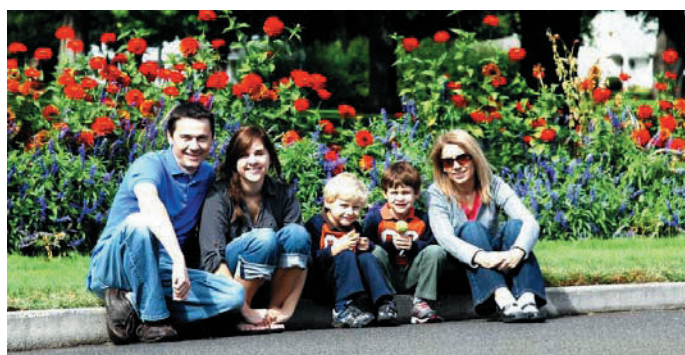
- a) ceva de urmat;    b) o obișnuință foarte rea;    c) ceva pe care nu e bine să-l faci.

10) *O virtute este:*

- a) ceva de urmat;    b) o obișnuință bună;    c) ceva pe care nu e bine să-l faci.

**4. Care sunt responsabilitățile voastre față de:**

- a) frații voștri mai mici;  
b) colegi;  
c) bunici.



**5. Care dintre aceste fapte îl fac pe băiatul din imagine cu adevărat fericit? Argumentați răspunsul!**

- fumatul
- stăpânirea de sine
- cumpătarea



- faptele bune
- chiulul de la școală
- o tabletă

## II. VIRTUȚILE UMANE



## 7. VIRTUTEA CREDINȚEI



Dominic l-a întrebat pe profesorul său de religie cum ar putea o persoană să aibă cât mai multe calități. Profesorul i-a explicat faptul că cele mai bune calități ale unei persoane sunt virtuțile iar cel mai bun mod de a le avea este să le practici.

*Virtutea este deprinderea bună care îl face pe om capabil să facă binele cu ușurință și într-un mod care îi produce mulțumire. Ea permite persoanei nu numai să facă fapte bune, ci și să dea ce are mai bun din sine.*

Unele virtuți se numesc *teologale* pentru că vin de la Dumnezeu (prin Botez) și îl conduc pe om la Dumnezeu. Acestea sunt: credința, speranța și iubirea.

*Credința este virtutea teologală prin care se primește și se ține ca adevărat tot ce ne-a descoperit Dumnezeu și ne învață Biserica.*

Credința noastră trebuie să fie sigură, liberă și statornică. Este sigură pentru că vine de la Dumnezeu – Adevărul suprem. Este și trebuie să fie liberă pentru că orice creștin îl acceptă pe Dumnezeu și așa i se încredințează total. O credință statornică este una care este aceeași mereu.

Darul credinței devine mai puternic prin citirea și trăirea Sfintei Scripturi și prin harurile ce sunt oferite de Isus Cristos prin sfintele sacramente, mai ales Sacramentul Reconcilierii (Spovada) și Sacramentul Euharistiei.



### Vocabular

**a (se) încredința** – a (se) oferi

**reconciliere** – împăcare

**statornic** – care face mereu la fel

**deprindere** – însușire sau trăsătură dobândită prin exerciții și repetare

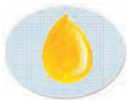
**confesor** – preotul care are permisiunea de a asculta spovezi

**pasiuni** – stări deosebit de puternice care ajung să stăpânească o persoană și să o conducă să facă ceva



### Fixarea cunoștințelor

1. Ce este o virtute teologală?
2. Cum se definește virtutea credinței?
3. Care sunt calitățile credinței?
4. Ce ajută credinței noastre să fie mai puternică?



## Picătura de spiritualitate

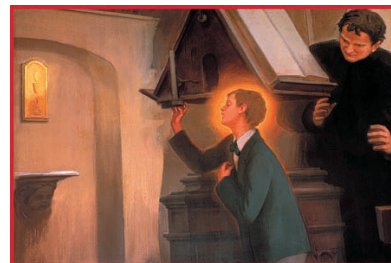


*Rădăcinile virtuții sunt amare dar fructele sunt dulci.* (aforism italian)



## Exerciții și aplicații

**1. Citiți, cu atenție, o descriere făcută lui Dominic Savio:** *Ochii săi erau calmi, veseli, plini de viață, iradiau ca într-o oglindă frumusețea inimii sale. Notați, pe caiete, câteva din virtuțile pe care le avea Dominic.*

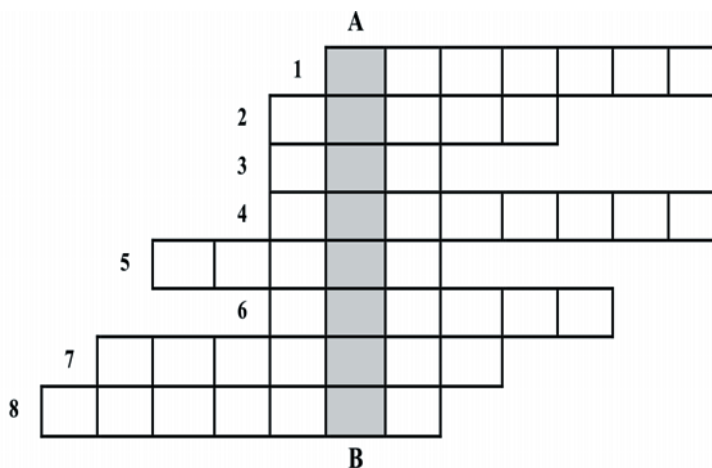


**2. Completați spațiile libere folosind cuvintele din paranteză:**

Învățătura \_\_\_\_\_ l-a luminat pe Dominic Savio ca la șapte ani să scrie, după ce s-a \_\_\_\_\_ : *Mă voi spovedi foarte des și mă voi \_\_\_\_\_ ori de câte ori confesorul îmi va permite; vreau să sfințesc zilele de sărbătoare; prietenii mei vor fi \_\_\_\_\_ și \_\_\_\_\_, mai bine moartea decât \_\_\_\_\_.*  
(credinței, împărtășit, împărtăși, Isus, Maria, păcatul)

**3. Rezolvați rebusul de mai jos și veți descoperi pe diagonala A – B marele dar pe care Dominic Savio l-a apreciat foarte mult. Dacă știți crezul, veți găsi cu ușurință cuvintele.**

1. Isus se mai numește și...
2. Omul nu a fost făcut ci...
3. Dominic a ajuns în...
4. Creatorul lumii este...
5. Mama lui Isus este...
6. Isus a ... a treia zi
7. Au fost oameni iar acum sunt în cer.
8. La 40 de zile de la Înviere, Isus s-a ... la cer.



**4. Realizați o compunere despre virtutea credinței, arătând cine vă este model în credință.**

**5. Recunoașteți și desenați obiectele care exprimă credința noastră:**

Pe Ea a fost răstignit  
Domnul nostru preaiubit.  
Sfânta \_\_\_\_\_

Este Pâinea cea divină  
Dată nouă la Ultima Cină.  
Sfânta Î \_\_\_\_\_



## Modele și mărturii

### Părinții lui Dominic Savio



Dominic Savio, pe calea sfințeniei și a fericirii, a excelat prin credință. Datorită credinței, și-a păstrat inima liberă de pasiuni. El le spunea vorbe bune certăreților, i-a împăcat pe doi băieți care voiau să se bată. Tot datorită credinței se ruga foarte des și cu atenție. Ca să devină mai harnic făcea pocăințe, iar viața presărată cu suferințe a trăit-o cu multă veselie.

Părinții lui l-au iubit mult. Mama lui spunea despre el: *Era ascultător, îndeplinea orice îi ceream. Ba mai mult, dacă voiam să facă ceva, împlinea acest lucru înainte ca noi să i-l cerem.* Alerga înaintea tatălui când venea de la muncă, îl prindea de mână și uneori îi zicea: *Dragă taticule, sunteți obosit. Lucrați atât de mult pentru mine, iar eu nu sunt în stare decât de năzbâtii. Îl voi ruga pe bunul Dumnezeu să vă dăruiască multă sănătate și pe mine să mă facă cuminte.*

Când s-a pregătit pentru Prima Împărtășanie, a aflat ce este credința: *o virtute supranaturală prin care primim și ținem ca adevărat tot ce ne-a descoperit Isus Cristos și ne învață Sfânta Biserică.* Învățătura credinței l-a luminat ca la șapte ani, după Prima Împărtășanie, să scrie: *Mă voi spovedi foarte des și mă voi împărtăși ori de câte ori confesorul îmi va permite; Vreau să sfințesc zilele de sărbătoare; Prietenii mei vor fi Isus și Maria, Mai bine moartea decât păcatul.* Recita deseori aceste hotărâri și ele au fost ca un ghid al faptelor lui până la sfârșitul vieții.



### Să reținem

Credința este virtutea teologală prin care se primește și se ține ca adevărat tot ce ne-a descoperit Dumnezeu și ne învață Biserica.

Credința noastră trebuie să fie sigură, liberă și statornică. Darul credinței devine mai puternic prin citirea și trăirea Sfintei Scripturi și prin harurile ce sunt oferite de Isus Cristos prin sfintele sacramente.

## 8. VIRTUTEA SPERANȚEI

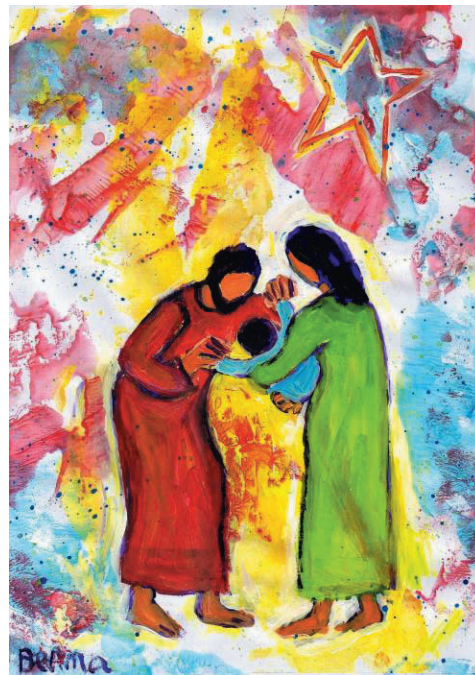
Când am primit Botezul, și noi am primit virtutea speranței. *Speranța este virtutea prin care așteptăm să ne bucurăm de fericirea veșnică și deplină care este viața veșnică cu Dumnezeu. Adevărata speranță nu este ceva, ci Cineva. Ea este întemeiată pe Dumnezeu însuși.*

Speranța creștină are câteva caracteristici importante: vine de la Dumnezeu și ne duce la El; este precedată de așteptare; e strâns legată de credință și ne îndeamnă să facem faptele credinței; ne face mai puternici decât suferința și ne face capabili să-i îmbărbătăm și pe alții.

Ca orice virtute, și speranța crește în noi prin rugăciune și, în mod deosebit, în rugăciunea „Tatăl nostru”. În această rugăciune, se exprimă speranța revenirii Împărăției lui Dumnezeu, a iertării păcatelor, a învierii și vieții veșnice.

Sfântul Apostol Paul spune că fiecare din noi trebuie să trăiască „bucurându-ne în speranță, îndelung-răbdători în strâmtorare” (*Scrisoarea Sfântului apostol Paul către Romani 12,12*).

Viețile sfinților ne oferă un mare număr de modele ale speranței. Iob a sperat să scape de lepră iar dacă va muri, să-l vadă pe Dumnezeu și Dumnezeu l-a însănătoșit. Maica Domnului a sperat că Domnul o va ajuta să-l nască pe Isus în liniște și s-a împlinit. Sfinții sunt exemple vii ale speranței cu care trebuie să conlucrăm, pentru că Dumnezeu își ține mereu promisiunile sale.



### Vocabular

**lepră** – boală de piele

**a conclucra** – a lucra împreună

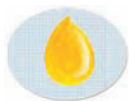
**a îmbărbăta** – a încuraja, a da motive de speranță, de bine

**strâmtorare** – situație grea, o încercare, boală, lipsa banilor, a hranei



### Fixarea cunoștințelor

1. Ce este virtutea speranței?
2. Care este temelia speranței creștine?
3. Ce ar trebui să sperăm de la Dumnezeu?
4. Care sunt caracteristicile și scopul speranței creștine?



## Picătura de spiritualitate



*A trăi fără speranță înseamnă să încetezi să trăiești.*

(Feodor Dostoievski)



## Exerciții și aplicații

### 1. Selectați acele lucruri care nu reprezintă speranța creștină:

a) sper că voi câștiga la loto; b) sper ca mama să nu vadă că am zgâriat parchetul; c) sper să mi se ierte păcatele; d) sper să îi văd pe sfinții lui Dumnezeu când voi muri; e) sper să ajung la timp la oră; f) sper ca, atunci când voi muri, Domnul să mă primească și pe mine în cer; g) sper să-mi iasă media *Foarte bine*.

2. Cum este speranța? Descoperiți cuvintele din careu, copiind literele de la stânga la dreapta, de sus în jos, în sensul indicat de săgeată, pornind de la litera V.

V	I	N	E	D	E	L	A	D	U	M	N	E	Z	E	U	P	R	E	C
B	U	N	E	N	E	F	A	C	E	M	A	I	P	U	T	E	R	N	E
E	Ă	Î	M	B	Ă	R	B	Ă	T	Ă	M	P	E	A	L	Ț	I	I	D
T	S																C	A	
P	Ă																I	T	
A	T																D	Ă	
F	U	J	A	E	N	A	Ț	N	I	R	E	F	U	S	T	Â	C	E	D
A	L	Ă	N	M	A	E	D	N	Î	E	R	A	T	P	E	T	Ș	A	E

- Scrieți aceste caracteristici în caietele voastre.

3. Scrieți-i o scrisoare Domnului, folosind cuvintele din paranteză (*sper, cer, bucuria, sfinții, păcatele, faptele bune, Amin, Isuse*). Vorbiți-i lui Isus care vă așteaptă în Paradis.

### 4. Analizați în ce mod puteți să redați speranța:

- unei persoane bolnave;
- unui bătrân;
- unui coleg care are note slabe.

- Ce ajutor spiritual le-ați putea oferi?

### 5. Realizați o comparație între speranța lui Iob și speranța Mariei.



## Modele și mărturii

### Sfânta Tereza de Lisieux – model de speranță

Sfânta Tereza de Lisieux, numită și Tereza a Pruncului Isus, este ultimul din cei nouă copii ai soților Ludovic Martin și Zelia Guérin. La vârsta de 10 ani, este lovită de o boală misterioasă, cu dureri de cap, insomnii, erupții, halucinații. În ziua de 13 mai 1883, are o viziune în care i se arată Maica Domnului care, cu un surâs ceresc, îi redă sănătatea. Notele bune obținute la învățătură, felicitările și aprecierile măgulitoare primite din toate părțile, plimbările cu familia și multele prietene nu reușesc să-i îndepărteze gândul de la Dumnezeu: *El m-a făcut să înțeleg că adevărata mea glorie nu se va arăta în fața oamenilor și ea va consta în a deveni o mare sfântă!*



A intrat la mănăstire unde nu a fost scutită de suferințe, lipsită de înțelegere, a trăit umiliri dureroase. Deși ascunsă între zidurile înalte ale mănăstirii, Tereza a privit la întreaga Biserică și la întreaga omenire. Bolnavă și plină de credință se ruga: *Speră, suflete al meu, speră! Nu cunoști ziua și ceasul. Veghează cu grijă; totul trece grabnic, deși nerăbdarea ta face îndoielnic ceea ce este sigur și face lung un timp foarte scurt. Gândește-te la aceasta; cu cât vei lupta mai mult, cu atât îți vei dovedi iubirea ce o ai față de Dumnezeuul tău și cu atât mai mult te vei bucura într-o zi cu Preaiubitul tău, într-o fericire și într-o încântare care nu vor avea sfârșit.*

Din Paradis, ea ajută și astăzi, chiar prin multe minuni, pe cei care au încredere în Dumnezeu și îi cer ajutorul.



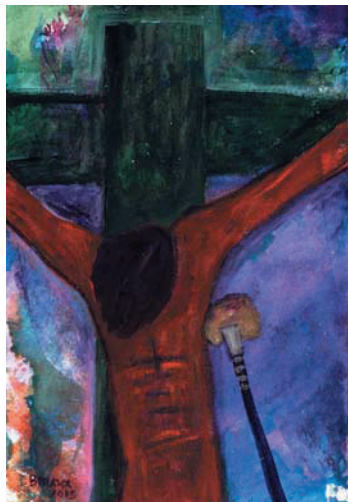
## Să reținem

Prin speranță, se dorește și se așteaptă de la Dumnezeu, cu încredere statornică, viața veșnică și harurile pentru a o merita.

Speranța creștină vine de la Dumnezeu și călăuzește spre el; este precedată de așteptare; este strâns legată de credință și îndeamnă la săvârșirea faptelor credinței. Speranța îl face pe om mai puternic decât suferința și capabil să-i îmbărbăteze pe alții.

Puterea speranței crește prin ascultarea și trăirea Evangheliei, prin rugăciune și participarea la Sfânta Liturghie.

## 10. VIRTUTEA IUBIRII



Din toate învățăturile creștine, Terezei îi place cel mai mult porunca iubirii: *Să-l iubești pe Domnul Dumnezeuul tău din toată inima ta, din tot sufletul tău, din toată puterea ta și din tot cugetul tău, iar pe aproapele tău ca pe tine însuși (Evanghelia după Sfântul Luca 10,27).*

Isus Cristos s-a făcut om și a murit din iubire pentru oameni, pe când toți erau încă dușmani. Domnul cere să iubim, precum El, până și pe dușmani, față de cei îndepărtați să se dovedească apropiere, copiii să fie ajutați și iubiți, iar săracii să fie slujiți ca și cum ar fi Isus.

*Iubirea este virtutea teologală prin care îl iubim pe Dumnezeu mai presus de toate, pentru el însuși, și pe aproapele ca pe noi înșine, din iubire față de Dumnezeu.*

Practicarea vieții creștine, însuflețită de iubire, îi dă creștinului libertatea spirituală a fiilor lui Dumnezeu. Omul nu mai este stăpânit de frică, nici ca un *mercenar* în căutarea plății, ci ca un fiu care răspunde la iubirea lui Dumnezeu, *Cel care ne-a iubit mai întâi (Prima Scrisoare a Sfântului Apostol Ioan 4,19).*

Iubirea creștină are ca roade: bucuria, pacea și îndurarea. Ea presupune binefacerea și îndreptarea frățească. Iubirea este bunăvoință, promovează reciprocitatea, rămâne dezinteresată și generoasă; este prietenie și comuniune.



### Vocabular

**mercenar** – persoană care luptă pentru bani

**îndreptarea** – corectarea

**reciprocitatea** – calitatea de a da înapoi exact cât ai primit



### Fixarea cunoștințelor

1. Care este porunca iubirii?
2. Ce este virtutea iubirii?
3. Ce beneficii îi aduce unui creștin practicarea virtuții iubirii?
4. Care sunt roadele iubirii?



### Picătura de spiritualitate



*Atât de mult a iubit Dumnezeu lumea, încât l-a dat pe Fiul său, unul născut, ca oricine crede în el să nu piară, ci să aibă viața veșnică.*

*(Evanghelia după Sfântul Ioan 3,16)*





## Exerciții și aplicații

### 1. Citiți, cu atenție, textul și răspundeți corespunzător cerințelor:

Unui jurnalist care, văzând-o spălând rănile murdare ale unui bolnav, i-a zis că nu ar face asta nici pentru un milion de dolari, Maica Tereza i-a răspuns: *Nici eu, pentru un milion de dolari nu, însă din iubire față de Cristos, dar, și cu bucurie.*

• **Descrieți trei fapte bune pe care le-ați face din iubire față de Isus. Refaceți tabelul pe caietele voastre.**

Un om al străzii flămând	Un coleg care nu înțelege matematica	O colegă pe care o doare o măsea

### 2. Citiți mărturia sfintei Tereza de Calcutta și completați spațiile libere de mai jos, folosind cuvintele:

*vrea, mâna, iubitor, chemările, nimic.*

„Sunt un creion în \_\_\_\_\_ lui Dumnezeu. El scrie ceea ce \_\_\_\_\_. Sunt sigură că e El, nu eu. Este lucrarea lui, nu a mea. Eu sunt doar disponibilă la \_\_\_\_\_ sale. Fără el nu pot face \_\_\_\_\_. Însă nici Domnul nu ar putea face nimic pentru cineva care ar fi \_\_\_\_\_ de sine.”

• **Comentați afirmația sfintei Tereza de Calcutta.**



### 3. Reconstituiți propoziția folosind cuvintele date:

*iubești, Să-l, Dumnezeu, pe, inima, toată, din, aproapele, și, tău, pe, ca, însuși, pe, tine*

### 4. Identificați faptele de milostenie trupească, unind termenii din coloane:

- |                   |                  |
|-------------------|------------------|
| • a da de mâncare | • pe cei morți   |
| • a da de băut    | • celor flămânzi |
| • a îmbrăca       | • pe străini     |
| • a vizita        | • pe cei bolnavi |
| • a îngriji       | • pe cei goi     |
| • a-i îngropa     | • celor însetați |
| • a-i găzdui      | • pe cei închiși |

### 5. Învățați cântecul:

*Isuse, tu ne-ai chemat*

*REFREN: Isuse, tu ne-ai chemat, să te urmăm  
Pe drumul credinței și-al luminii.  
Spunem da chemării tale de-a trăi  
În alianța iubirii.*

Tu ai venit, ca noi să-l cunoaștem pe Tatăl  
Și să ne-nveți cum să ne iubim unii pe alții.  
Ca-ntr-o familie să împărțim  
Tot ce trăim: suferințe și greutăți, speranțe și bucurii.

Ne-ncredințăm mamei tale, Maria.  
Cu ea în umbra crucii să stăm  
Lângă cei care astăzi mai sunt răstigniți.



## Modele și mărturii



Maica Tereza de Calcutta a fost o măicuță de origine albaneză care a uimit lumea prin iubirea sa și nenumăratele fapte de milostenie pe care le-a făcut. Ea și-a dovedit iubirea față de Dumnezeu, cinstindu-l și slujindu-i pe nevoiași. Faptele ei au fost atât de apreciate încât, a primit spre slava lui Dumnezeu și în numele celor săraci, în anul 1979, Premiul Nobel pentru Pace.

Ea s-a născut la 26 august 1910, la Skopje, în Macedonia, primind la Botez numele de Agnes. Tatăl ei a murit pe când avea doar 8 ani și ea s-a apropiat mult de mamă, care i-a arătat ce este caritatea. Caritatea lui Agnes a crescut datorită credinței: citea des din Biblie și făcea fapte bune, participa la Liturghie și se împărtășea deseori cu multă bucurie.

Un timp, a fost profesoară în țara ei apoi a plecat în India unde s-a dedicat în întregime, celor nevoiași. În anul 1950, a întemeiat Congregația *Misionarele Carității* care are în centru pe Dumnezeu și iubirea de aproapele. Programul zilnic al surorilor începe foarte devreme, cu rugăciuni și meditații. Apoi, ies pe străzi pentru a aduna pe nevoiași și le oferă ceea ce pot: îngrijire, respect, hrană, haine, o baie bună, apă, o vorbă de mângâiere.

Maica Tereza a înțeles și a practicat iubirea de Dumnezeu (participarea la Sfânta Liturghie, adorația, rugăciunile) și iubirea de aproapele exprimată în fapte de iubire. Despre sine, Maica Tereza spunea: *Sunt un creion în mâinile lui Dumnezeu. El scrie ceea ce vrea. Sunt sigură că e El, nu eu. Este lucrarea lui, nu a mea. Eu sunt doar disponibilă la poruncile sale. Fără el nu pot face nimic. Însă nici Domnul nu ar putea face nimic pentru cineva care ar fi plin de sine.*



## Să reținem

Iubirea este virtutea teologală prin care îl iubim pe Dumnezeu mai presus de toate, pentru el însuși și pe aproapele ca pe noi înșine, din iubire față de Dumnezeu.

Practicarea vieții creștine, însuflețită de iubire, îi dă creștinului libertatea spirituală a fiilor lui Dumnezeu. Iubirea creștină are ca roade: bucuria, pacea și îndurarea.

# EVALUARE

## 1. Completați definițiile:

- a) Credința este virtutea ...
- b) Speranța este ...
- c) Iubirea este ...

## 2. Răspundeți, în scris, la următoarele întrebări:

- a) Ce așteaptă și ce primește o persoană care are virtutea speranței?
- b) De unde știți că un coleg are virtutea credinței?
- c) Ce sfinți v-au impresionat cu virtuțile lor? Numiți-i!

## 3. Folosind cunoștințele de acum și din anii trecuți, notați cu A – adevărat sau F – fals următoarele afirmații:

- a) Credința în Dumnezeu este o virtute.
- b) Cei care speră în Dumnezeu nu vor fi înșelați.
- c) A iubi pe Dumnezeu nu obligă la a-l iubi și pe aproapele.
- d) Viciile se opun virtuților.
- e) Dominic Savio era un copil cu o iubire mare față de Dumnezeu.
- f) Maica Tereza era o călugăriță care doar se ruga în mănăstire.
- g) Creștem în iubire, făcând fapte bune.
- h) Când facem datoriile vârstei, nu ne mântuim.
- i) A ne mântui înseamnă a avea mulți bani.
- j) Iob era un om plin de speranță.

## 4. Citiți cu atenție textul de mai jos:

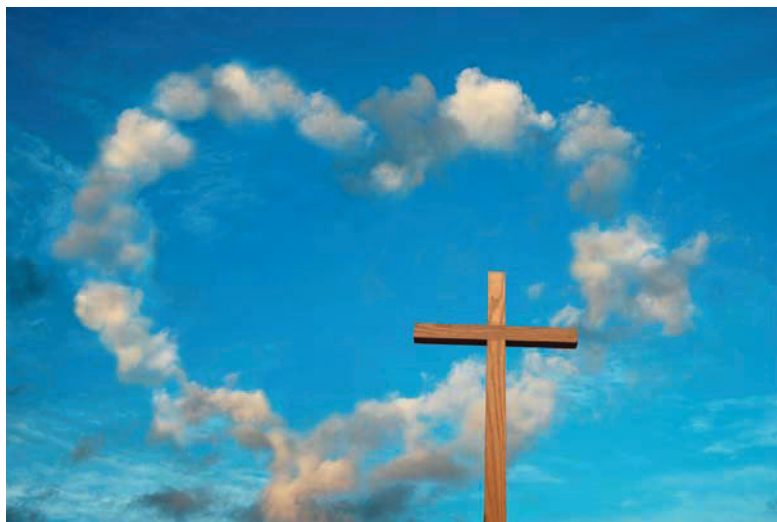
„Un om mergea de la Ierusalim la Ierihon. Pe drum a fost atacat de bandiți. Ei i-au luat tot, l-au bătut și l-au lăsat aproape mort. Pe același drum a venit și un preot. El a văzut rănitul și a mers mai departe. A trecut pe acolo și un levit, l-a văzut și nu s-a oprit. În sfârșit, a venit și un om din Samaria – un străin. El a văzut rănitul și i s-a făcut milă. S-a apropiat de el, i-a spălat rănilor și i le-a pansat. Apoi l-a așezat pe animalul său și l-a dus la un han. Acolo s-a ocupat de el. Înainte de a-și continua drumul, a doua zi dimineața, i-a dat hangiului bani și i-a zis: «Ai grijă de rănit! Dacă cheltuiești mai mult cu el, îți voi plăti când voi trece pe aici la întoarcere».



Isus l-a întrebat pe învățat: «Ce părere ai? Care dintre cei trei s-a purtat ca aproapele acelui om?». Învățatul a răspuns: «Acela care a fost milostiv». Isus i-a zis: «Du-te și fă ca el» (Luca 10, 25-37)

- Enumerați faptele de iubire pe care le-a făcut bunul samaritean pentru omul rănit?

**5. Realizați o compunere din care să reiasă importanța practicării virtuților teologale. Utilizați și cuvintele: *mântuire, Dumnezeu, fapte de iubire, Paradis.***



**6. Isus ne îndeamnă să practicăm iubirea de aproapele. Enumerați faptele iubirii de aproapele și dați exemple din viețile sfinților.**

**7. Joc didactic „Eu sunt virtutea ...”**

Trei elevi din clasă se oferă voluntari să mimeze o virtute teologală. Primesc numele acesteia pe un bilet, o mimează, iar colegii o ghicesc. Apoi, împărțindu-se pe grupe, ajută fiecare reprezentant să prezinte, pe o foaie mare, printr-un desen sau în scris: cum se definește, ce beneficii aduce, ce alte implicații mai are, exemple de trăire ale virtuții.

**8. Formulați trei rugăciuni ca acte personale de iubire, speranță și credință.**

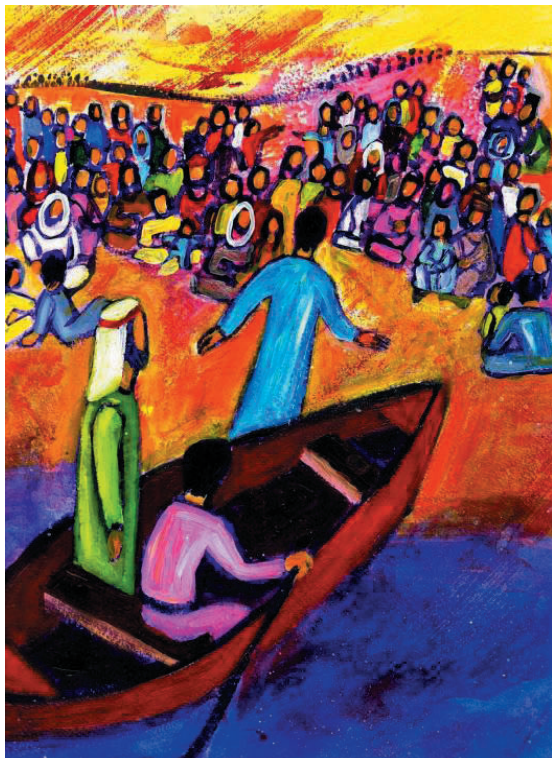
**9. Realizați o compunere despre o faptă de iubire față de aproapele, despre care ați aflat undeva sau ați văzut-o personal.**

**10. Observați trăirea acestor virtuți în parohia voastră, la ceilalți și la voi, și notați undeva. La următoarea oră, veniți cu exemple concrete.**

### III. VIRTUȚILE CARDINALE



## 11. VIRTUTEA PRUDENȚEI



Dominic povestea colegilor că un indicator de circulație l-a ferit de un accident de circulație. Tatăl lui se grăbea odată și mergea cu viteză. Când se apropiau de intrarea în oraș, tatăl lui a văzut semnul „curbă periculoasă”. A încetinit și și-a spus: „Viața și sănătatea sunt mai importante!”.

*Prudența este virtutea care ne ajută să alegem care este adevăratul nostru bine și mijloacele potrivite pentru a ajunge la el.* „Omul înțelept își veghează pașii”, spune Biblia (*Cartea Proverbelor* 14,15).

Alături de prudență vin și alte virtuți, precum: docilitatea – ne ajută să ascultăm de sfatul celor mari, memoria – ne ține departe de experiențele neplăcute, precauția – ne ajută să analizăm o situație înainte de a face ceva.

Dacă aplicăm zilnic, fără greșală, principiile și legile morale, când întâlnim diferite situații, nu vom avea îndoieli cu privire la binele care trebuie făcut și răul ce trebuie evitat.

Virtuțile umane reprezintă obișnuința de a face un lucru bun pentru sine și pentru alții. Patru dintre virtuți joacă un rol important și de aceea se numesc „cardinale”. Ele sunt prudența, dreptatea, tăria și cumpătarea.



### Vocabular

**docilitatea** – capacitate a omului de a asculta de o persoană mai mare

**memoria** – amintirea unor situații din care am învățat

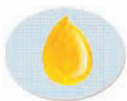
**precauția** – capacitate proprie de analiză a situațiilor înainte de a acționa

**valoare** – o calitate a ceva sau a cuiva, ceva de luat în seamă



### Fixarea cunoștințelor

1. Ce este prudența creștină?
2. Ce rol are prudența în viața noastră?
3. Are vreun rol prudența în deciziile pe care le-am lua pentru alții?
4. Care sunt micile virtuți de care trebuie să ținem cont în legătură cu prudența?



## Picătura de spiritualitate



*Omul înțelept își veghează pașii.*  
(Cartea Proverbelor 14,15)



## Exerciții și aplicații

### 1. Prezența însemnătatea prudenței pentru voi.



### 2. Alegeți, din enumerarea de mai jos, acele acțiuni care dovedesc prudența:

- a) să ieși afară fără fes când bate vântul rece;
- b) să nu îți faci temele crezând că doamna nu te va verifica special pe tine;
- c) să nu te spovedești decât o dată pe an;
- d) să nu te uiți la ce scrie pe sticla din care vrei să bei;
- e) să iei de bun tot ce spune un coleg pe care îl cunoști de puțin timp;
- f) să vorbești cu oricine de pe stradă sau de pe Internet, pentru că e bine îmbrăcat sau vorbește frumos;
- g) să accesezi adrese necunoscute pe Internet.

### 3. Ce ar însemna a fi prudent pentru următoarele categorii de persoane?

elev	sportiv	șofer	pieton	profesor

### 4. Continuați proverbele și precizați înțelesul fiecăruia!

- a) Dacă tăceai .....
- b) Graba .....

### 5. Găsiți și alte proverbe și zicători care se aplică la tema noastră.



## Modele și mărturii

### *Suzana – soția prudentă*



Suzana, fiica lui Hilchia, soția lui Ioachim din Babilon, era foarte frumoasă și se temea de Domnul. Părinții ei erau drepecți și au învățat-o pe fiica lor după Legea lui Moise. Doi bătrâni au amenințat-o cu moartea dacă nu ascultă de ei să facă păcate. Suzana a suspinat și a spus cu prudență: *Sunt îngrădită din toate părțile: dacă fac aceasta, sunt sortită morții, dacă nu fac, nu voi scăpa din mâinile voastre. Este mai bine pentru mine să nu fac și să cad în mâinile voastre, decât să păcătuiesc înaintea Domnului.* Cei doi bătrâni au mințit și au pus la cale moartea Suzanei.

Domnul însă a ascultat glasul ei. Pe când era dusă ca să fie ucisă, Dumnezeu a făcut să se ridice duhul sfânt al unui tinerel, al cărui nume era Daniel. Acesta a demonstrat din gura și cuvintele lor că au dat mărturie falsă și, după legea lui Moise, au fost uciși. Dumnezeu a salvat sângele nevinovat în ziua aceea și a răsplătit modul de a gândi înțelept și alegerea prudentă a Suzanei (conform: *Cartea profetului Daniel 13*).



## Să reținem

Prudența este virtutea care ne ajută să alegem adevăratul nostru bine și mijloacele potrivite pentru a ajunge la el. Alături de prudență vin și alte virtuți, precum docilitatea și precauția.

Dacă aplicăm zilnic principiile și legile morale, când întâlnim diferite situații, nu vom avea îndoieli cu privire la binele care trebuie făcut și răul ce trebuie evitat.

## 11. VIRTUTEA DREPTĂȚII

Dominic spune că el are dreptate mereu când spune ceva. Profesorul de religie i-a cerut să se gândească la aceste cuvinte: „Pe Isus Dumnezeu l-a pus ca jertfă de ispășire pentru ca, prin credința în sângele său, să-și arate dreptatea trecând cu vederea păcatele din trecut în timpul îngăduinței” (*Faptele Apostolilor* 3,25-26).

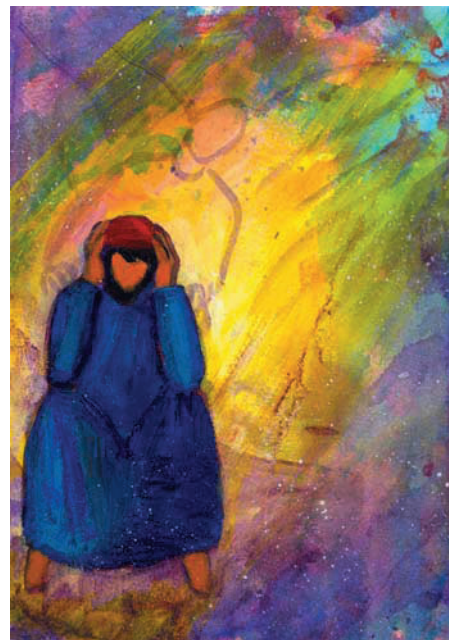
*Dreptatea este virtutea morală care constă în voința neschimbătoare și fermă de a-i da lui Dumnezeu și aproapelui ceea ce li se cuvine.*

Cel drept, în Vechiul Testament, era cel care respecta poruncile și Legământul de pe Sinai. Dumnezeu este supranumit *Dreptul* sau *Sfântul lui Israel* pentru că și el și-a respectat promisiunile față de popor.

A fi drept, în Biblie, înseamnă a fi sfânt, a-l iubi și a-l respecta pe Dumnezeu. Drept era Iosif, tatăl adoptiv al lui Isus, drept era și Simeon care stătea la templu și a trăit cât să-l vadă cu ochii lui pe Isus abia născut.

Dreptatea lui Dumnezeu înseamnă și bunătate și iertare. Fiul risipitor a fost iertat, deși greșise; lucrătorilor viei li s-a plătit mai mult din bunătatea stăpânului chiar dacă munca a fost inegală.

Dreptatea lui Dumnezeu este iubire și îndurare și ea trebuie imitată. Cel care greșește este iubit de Dumnezeu și, când se căiește, este primit ca un fiu adevărat.



### Vocabular

**constant/ă** – care rămâne la fel

**judecată** – acțiune în care un judecător hotărăște cine are dreptate și cine nu

**a imita** – a face la fel, a urma un model



### Fixarea cunoștințelor

1. Ce este virtutea dreptății?
2. Cine erau dreptii din Biblie?
3. Ce înseamnă dreptatea lui Dumnezeu în Biblie?
4. Cum ne primește Dumnezeu după ce ne căim pentru nedreptăți?



### Picătura de spiritualitate



*Dreptatea nu este altceva decât iubirea de om a înțeleptului.* (Gottfried Leibniz)





## Exerciții și aplicații

**1. Prezentați un moment din propria viață când v-ați simțit nedreptățit. Există o deosebire între a te simți nedreptățit și chiar a fi nedreptățit?**

**2. Având în vedere cele discutate în lecția de astăzi, descoperiți înțelesul sau continuați proverbele de mai jos:**

- Dreptatea iese ca untul de lemn deasupra apei.*
- Ce ție nu-ți place ...!*

**3. Citiți cu atenție textul, descoperiți cuvintele lipsă și apreciați gestul!**

În viața Maicii Tereza de Calcutta, se povestește că aceasta primise pentru nevoiașii de care avea grijă, un transport mare de pături din străinătate. Un mare slujbaș al țării, auzind de acest transport, a trimis un bilet la mănăstire în care, fără nicio jenă, cerea 10 pături pentru sine. Maica Tereza a luat biletul și a scris pe el următoarele: ...



- **Realizați corespondența între litere și cifre:** A=1, Ă=2, C=3, E=4, I=5, L=6, M=7, N=8, P=9, R=10, S=11, T=12, U=13, !=14 și veți afla ce a scris Maica Tereza.

9	2	12	13	10	5	6	4	11	13	8	12	9	4	8	12	10	13	
						11	2	10	1	3	5	14						

**4. Joc de rol:** Se aleg 3 elevi din clasă care vor analiza situațiile de mai jos dar și altele propuse de cei din clasă. Situațiile de analizat sunt: a) un elev aruncă hârtiile pe jos iar doamna de serviciu o strânge; b) mama îi oprește televizorul lui Alex la ora 22.00, Alex e mereu supărat pe mama lui; c) Ioana ar dori să nu mai facă de serviciu decât de două ori pe semestru deși colegii fac când le vine rândul; d) Vasile îi promite lui Dumnezeu că nu va mai porecli pe nimeni dacă ia o notă bună la un test greu și își ține promisiunea.

**5. Compuneți un text scurt în care să povestiți o situație de dreptate și una de nedreptate pe care le-ați trăit sau despre care ați auzit. Cum credeți că ar trebui să se rezolve nedreptatea?**



## Modele și mărturii



Sfânta Scriptură prezintă dreptatea pe care regele Solomon a înfăptuit-o datorită înțelepciunii. Două femei dormeau cu pruncii lor în aceeași cameră. Pe când dormea, una i-a murit copilul. Când s-a trezit și și-a dat seama că a murit, a înlocuit copilul mort cu cel viu al vecinei și, apoi, a pretins că este al ei. Mama copilului viu nu a renunțat și, astfel, au ajuns în fața regelui Solomon pentru judecată. Acesta, pentru a afla adevărul, a poruncit să se împartă copilul, pentru ca fiecare femeie să primească o jumătate. Femeia mincinoasă a fost de acord, însă mama adevărată a spus: *Te rog, domnul meu, dă-i-l ei pe copilul cel viu, dar nu-l omorâți!* Regele a zis: *Dați-i acesteia copilul cel viu și nu-l omorâți. Ea este mama lui.* Astfel, regele a reușit să își dea seama cine este mama adevărată. Tot Israelul a văzut că înțelepciunea lui Dumnezeu era în el pentru a face judecata (conform: *Cartea întâi a Regilor 3,16-28*).



## Să reținem

Dreptatea este virtutea morală care constă în voința neschimbătoare și fermă de a-i da lui Dumnezeu și aproapelui ceea ce li se cuvine. Descrieți oamenii tari și puternici pe care voi îi admirați! Dreptatea față de Dumnezeu este numită *virtutea religiei*.

Dreptatea este voința constantă și fermă de a da celorlalți ceea ce li se cuvine și de a nu aștepta de la ceilalți ceea ce nu merităm și nu ni se cuvine.

## 12. VIRTUTEA TĂRIEI



Dominic nu este de acord cu doi colegi din clasă care se dau *mari și tari*, necăjindu-i pe alții. Au un comportament urât și nu merită să fie urmat.

Adevărata tărie este virtutea morală care asigură fermitate și statornicie în urmarea binelui. Ea întărește hotărârea de a rezista ispitelor și de a depăși obstacolele vieții.

*Virtutea tăriei ne face în stare să învingem teama, chiar și teama de moarte, și să înfruntăm*

*încercarea și persecuțiile. Ea ne face să mergem până la renunțare și la jertfirea vieții pentru apărarea unei cauze drepte.*

Prin Duhul Sfânt, primim *darul tăriei*. Călăuzit de Duhul Sfânt, cel care colaborează cu Dumnezeu va avea: putere de a învinge ispitele, răbdare în suferințe, stăruință în lupta împotriva răului și perseverență în bine, ajutor pentru a fi de încredere, să ne ținem promisiunile și hotărârile luate. Dincolo de ajutorul divin, este și de datoria noastră să fim mai serioși, să ne ținem promisiunile, să refuzăm ispitele.

Sfântul diacon Ștefan, după ce a predicat despre Isus înviat, a fost scos afară de cei care îi ascultaseră predica, cu multă furie. Imediat, au început să arunce cu pietre în el. Ștefan a murit, rugându-se ca Dumnezeu să-i ierte.



### Vocabular

**dificultăți** – greutăți, probleme

**motivații** – cauze, gânduri, interese pentru care cineva face ceva

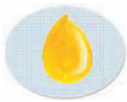
**persecuții** – răutăți, bătaii, chiar moartea suferită în numele credinței

**tărie** – vigoare, forță morală, dârzenie, fermitate, trăinicie



### Fixarea cunoștințelor

1. Ce este virtutea tăriei?
2. Ce fel de frici sau temeri ne ajută să depășim tăria?
3. Cum ne ajută Duhul Sfânt prin primirea virtuții tăriei?
4. Cum a dovedit Sfântul Ștefan că a trăit virtutea tăriei?



## Picătura de spiritualitate



*În lume veți avea necazuri, dar îndrăzniți, eu am biruit lumea. (Evanghelia după Sfântul Ioan 16,33)*



## Exerciții și aplicații

**1. Realizați o scurtă compunere în care să prezentați chipul unui om care are virtutea tăriei.**



**2. Completați spațiile libere din schema de mai jos, pentru a arăta beneficiile tăriei:**

TĂRIA NE DĂ:

*(putere, răbdare, stăruință, perseverență, ajutor, ținerea)*

	pentru a învinge ispitele		în lupta împotriva răului
	în suferințe		pentru a fi de încredere
		promisiunilor și hotărârilor luate	

**3. Discutați în clasă cu colegii voștri și descoperiți care este diferența dintre *tăria ca virtute* și *tăria ca putere*.**

	tăria – adevărată, nobilă și demnă înseamnă:	tăria – falsă, rea și dăunătoare este:	

**4. Refaceți enunțurile de mai jos:**

a) tăriei, Virtutea, în stare, ne face, teama, să învingem, teama de moarte, chiar și, încercarea, și să înfruntăm, și persecuțiile.

b) cu tărie, a murit, Ștefan, pe Isus., mărturisindu-l



## Modele și mărturii



În cartea a II-a a *Macabeilor*, o carte din Biblie, avem exemplul unei mame care, împreună cu fii ei, au devenit atât de puternici încât au ales să refuze păcatul jertfindu-se, pentru că știau că într-o zi vor învia cu puterea lui Dumnezeu: „Ei se încurajau unii pe alții [...], spunând astfel: „Domnul Dumnezeu vede și, într-adevăr, el ne va mângâia ca pe slujitorii săi”.

Unul din frați a zis cu demnitate: „Din cer am primit [mâinile] și pentru legile lui le disprețuiesc; de la el sper că le voi dobândi din nou”, așa încât însuși regele și cei care erau cu el au fost uimiți de curajul tânărului, pentru care suferințele nu însemnau parcă nimic.

Mai ales mama a fost deosebit de minunată și vrednică de o amintire frumoasă pentru că, văzând cum cei șapte fii ai ei sunt atât de hotărâți, îndura aceasta cu tărie datorită speranței pe care o avea în Domnul” (conform *Cartea a doua a Macabeilor*, 7).



## Să reținem

Tăria este virtutea morală care în dificultăți, asigură fermitate și statornicie în urmarea binelui.

„Tăria mea și lauda mea este Domnul” (*Psalmul 118,14*)

## 13. VIRTUTEA CUMPĂTĂRII

Tereza ar vrea să învețe să fie bucatăreasă. Ca să facă rost de bani, Dominic i-a propus să facă economii. Ei îi place ciocolata, dar trebuie să fie cumpătată și să facă mici eforturi. După trei luni, și-a cumpărat propria carte de bucate. Acum, sub supravegherea mamei, poate să exerseze și să învețe.

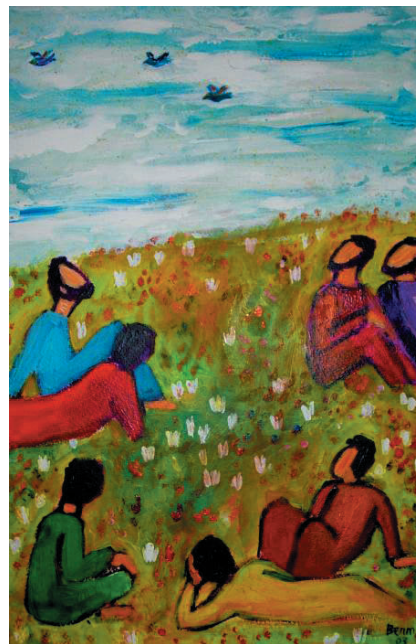
*Cumpătarea este virtutea morală ce micșorează atracțiile plăcerilor și dă echilibru în folosirea bunurilor create. Ea ne ajută să ne stăpânim voința asupra instinctelor și ne menține dorințele în limitele bunei-cuviințe.*

Instinctele sunt înclinațiile naturale ale omului, precum foamea, setea, siguranța, odihna, sexualitatea. Omul cumpătat le folosește bine și le domină, „nu se lasă ispitit să urmeze pornirile inimii sale” (conform: *Cartea Siracide 5,2*).

Cumpătarea aduce multe beneficii: sănătate fizică și spirituală, mult bine celor nevoiași, ordine, o viață fericită pentru noi dar și celor din jur.

Cumpătarea este adesea lăudată în Vechiul Testament: „Nu te lăsa să mergi pe calea poftelor tale și înfrânează-ți dorințele” (*Cartea Siracide 18,30*).

În Noul Testament ea este numită „măsură” ori „sobrietate”. Isus ne îndeamnă să nu ne îngrijorăm pentru ziua de mâine. Dumnezeu va avea grijă mereu. Tatăl nostru va da cele necesare fiilor săi.



### Vocabular

**beneficiu** – un bun obținut sau încredințat de altcineva

**a modera** – a încetini, a reduce, a ușura ceva

**porniri** – similar cu instincte, trăiri naturale, pornite fără voie



### Fixarea cunoștințelor

1. Ce este virtutea cumpătării?
2. Care sunt beneficiile cumpătării?
3. Ce sunt instinctele?
4. Ce spune Biblia despre cumpătare?



### Picătura de spiritualitate



*Nu te lăsa să mergi pe calea poftelor tale și înfrânează-ți dorințele. (Cartea Siracide 18,30)*







## Modele și mărturii

### *Sfântul Augustin de Hipona*

Sfântul Augustin de Hipona a fost episcop, filozof, teolog și doctor al Bisericii. A trăit în secolul al patrulea. În scrierile sale, utilizează argumente logice pentru a demonstra că religia creștină este adevărată.

După convertire, și-a dat seama că omul devine tot mai bun dacă trăiește cumpătat și colaborează cu harurile lui Dumnezeu. Omul care acționează conform binelui, trebuie să mulțumească lui Dumnezeu pentru că i-a trimis o inspirație eficientă. Inspirația este un sistem de factori exteriori, cu care a putut să-și dea seama care este binele datorită unei iluminări directe asupra sufletului. Ea devine eficientă dacă omul o primește și, în alegeri, se folosește de ea. Harurile și virtuțile trebuie cerute prin rugăciune. După convertire, s-a străduit să ducă o viață cumpătată, să crească în virtuți și să-i îndemne și pe alții la aceasta. Ele sunt roade ale iubirii și sunt în legătură între ele.



„Să trăiești bine nu este altceva decât să-l iubești pe Dumnezeu cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu toată lucrarea ta. Îi arăți, prin cumpătare, o iubire desăvârșită, pe care nicio nenorocire nu o poate zdruncina (ceea ce ține de tărie), care nu ascultă decât de el (și aceasta este dreptatea), care veghează pentru a discerne toate, de teama de a nu te lăsa luat prin surprindere de viclenie și de minciună (și aceasta este prudența)”.



### Să reținem

Cumpătarea este virtutea morală care moderează atracțiile plăcerilor și dă echilibru în folosirea bunurilor create. Un om cumpătat, este mai sănătos și mai bucuros.  
Prin cumpătare, arăți lui Dumnezeu o iubire desăvârșită.



# EVALUARE

## 1. Completați definițiile celor patru virtuți cardinale:

- Cumpătarea este ...
- Prudența este ...
- Tăria este ...
- Dreptatea este ...

## 2. Citiți cu atenție textul:

„Virtutea prudenței se aseamănă cu furnica, care se ostenește vara să găsească ceea ce îi trebuie ca să trăiască iarna. Aducându-și aminte de timpul trecut, cunoaște prezentul, adică vara, că atunci găsește cele de care are nevoie și prevede timpul care va veni: Furnica despică prin mijloc orice hrană sau bob de grâu pe care-l culege pentru ca să nu încolțească în timpul iernii care va veni. Și aceasta furnica o face printr-o înțelepciune naturală.” (Pandele Olteanu, *Floarea darurilor*)

- Voi sunteți prudenți? Dacă da, de ce? Dacă nu, de ce?
- Realizați un top 5 al celor mai bune motive să fiți prudenți și un top 5 al celor mai rele urmări ale imprudenței.

## 3. Răspundeți, în scris, la următoarele întrebări:

- Ce a vrut regele Solomon să facă atunci când a cerut să se taie în două copilul femeilor care au venit la judecată?
- Seamănă dreptatea lui Dumnezeu cu dreptatea noastră?
- În legătură cu ce anume trebuie să dovedim cumpătare?

## 4. Notați cu A – adevărat sau F – fals următoarele afirmații:

- Prudența este o virtute.
- Dreptatea lui Dumnezeu înseamnă de fapt îndurare.
- Drept, în timpul lui Isus, era un om care se ruga.
- A fi drept înseamnă a aștepta și ceea ce nu ni se cuvine.
- Virtutea tăriei nu întărește în ispite.
- Tăria creștină te face puternic când vrei să fii dur cu alții.
- Sfântul Ștefan a dat dovadă de tărie pentru că s-a rugat pentru cei care îl ucideau.
- Duhul Sfânt ne aduce în suflet multe virtuți.
- Omul cumpătat domină instinctele.
- Opusul cumpătării este lăcomia.

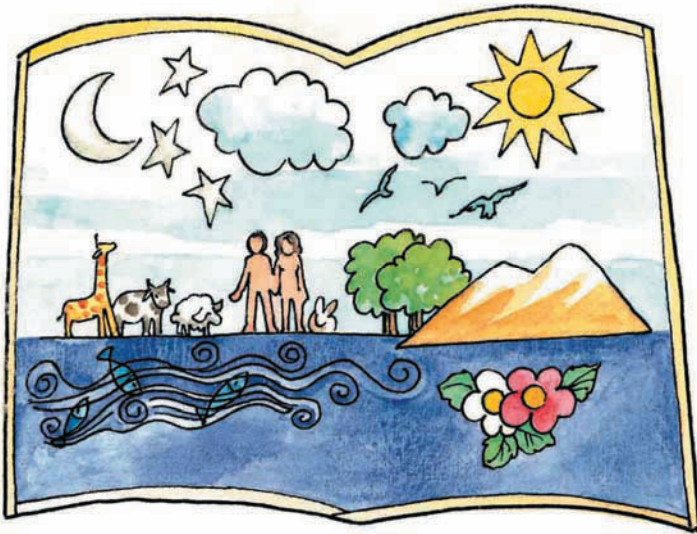
## 5. Decideți cu prudență! Ce ați face în aceste situații? Ce sfat ați da?

- Un coleg simte miros de gaz pe holul școlii. Are o brichetă în buzunar și vrea să dea foc. Se gândește că astfel mirosul de gaz dispare.
- Un coleg de la o clasă vecină a rămas corigent la două materii. Nu vrea să spună acest lucru părinților; îi este teamă de pedeapsă.
- Vă întâlniți într-o zi cu un vechi amic care vă cere să mergeți cu el într-o zonă puțin circulată. Spune că este pentru puțin timp și că veți avea de câștigat.

## **IV. TRĂIREA VIRTUȚILOR CREȘTINE**



## 15. BUNĂTATEA



Tereza ar dori ca în clasa ei să fie ordine și bine. Când a citit „Parabola bunului samaritean” (*Evanghelia după Sfântul Luca 10,29-37*), a înțeles că a face bine este un lucru foarte frumos.

Dumnezeu este exemplul bunătații și izvorul binelui: el a creat lumea bună și i-a creat pe oameni ca să fie fericiți.

Dumnezeu a creat Paradisul și când omul a greșit, pentru că a mâncat din pomul oprit, l-a trimis pe Fiul său să repare răul făcut, să redeschidă porțile Paradisului. El continuă să facă multe daruri, în fiecare zi și, de multe ori,

acestea ajung la copii prin părinții, care dau cele necesare fiilor lor, pentru a trăi și a crește etc.

Dumnezeu îi ocrotește pe oameni și-i cheamă, prin Isus, să fie copiii săi, să-i imite și bunătața să fie un semn al apartenenței la familia divină.

*Bunătața este obișnuința celor care fac bine altora în mod dezinteresat.* Bunătața se însoțește cu: milă, blândețe, binefacere, dărnicie, cu vorbe plăcute, cu un zâmbet sincer și plăcut, cu mângâieri.

Cu cât este mai bun și face mai mult bine, omul este binecuvântat în viața pământească și răsplătit de Isus care spune că este în cel sărac, flămând, însetat, bolnav și în închisoare.



### Vocabular

**binecuvântat** – cel care a primit haruri, binecuvântări, de la Dumnezeu

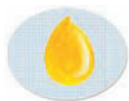
**dezinteresat** – fără un interes anume

**samaritean** – locuitor al Samariei, o regiune din țara lui Isus



### Fixarea cunoștințelor

1. Cum puteți recunoaște dacă un om este bun sau rău?
2. Ce simțiți după ce faceți o faptă bună?
3. Cum devenim mai buni?
4. Cum trebuie să ne purtăm cu oamenii care nu sunt buni cu noi?



## Picătura de spiritualitate



Tot ce ați făcut unuia dintre frații mei cei mai mici, mie mi-ați făcut. (Evanghelia după Sfântul Matei 25,40)



## Exerciții și aplicații

### 1. Subliniați răspunsul sau răspunsurile corecte:

1) *Ajungem la fericire:*

- a) prin împlinirea dorințelor;
- b) făcând bine altora în mod dezinteresat;
- c) prin trăirea multor plăceri;
- d) iubind și slujind cu bucurie.

2) *Era bun cu copiii...*


- a) Sfântul Francisc;
- b) Sfântul Benedict;
- c) Sfântul Ioan;
- d) Sfântul Nicolae.

3) *Dumnezeu este:*

- a) bun;
- b) izvorul bunătății;
- c) modelul nostru;
- d) un om sfânt.



### 2. Notați într-un tabel, ca în modelul dat, câteva exemple de bunătate pe care le puteți arăta față de următorii:

un om trist	un coleg rănit		o colegă care nu are ascuțitoare	un copil nou la voi în clasă
				

### 3. Citiți, cu atenție, citatele de mai jos, discutați-le și comentați-le pe scurt!

a) „Una din marile mulțumiri ale vieții e să te știi om bun.”

(Ioan Slavici, scriitor)

b) „Binele făcut la nevoie ți-l răsplătește înzecit Dumnezeu când nici nu te gândești...”

(Mircea Eliade, istoric al religiilor)

c) „Cea mai rea închisoare este o inimă închisă.”

(Sfântul Ioan Paul al II-lea, papă)



## Modele și mărturii

### Caritatea samariteanului



Acela însă, voind să se justifice, i-a spus lui Isus: „Și cine este aproapele meu?”. Isus a continuat: „Un om cobora de la Ierusalim la Ierihon și a căzut în mâna tâlharilor care, după ce l-au dezbrăcat și l-au strivit în bătaie, au plecat, lăsându-l pe jumătate mort. Din întâmplare, a trecut pe drumul acela un preot, dar, văzându-l, a trecut mai departe. La fel și un

levit, fiind prin locul acela, văzându-l, a trecut mai departe. Dar un samaritean oarecare, ce călătorea, a venit lângă el și, văzându-l, i s-a făcut milă. Apropiindu-se, i-a legat rănilor turnând untdelemn și vin. Apoi, urcându-l pe animalul său de povară, l-a dus la un han și i-a purtat de grijă. În ziua următoare, a scos doi dinari, i-a dat hangiuului și i-a spus: «Îngrijește-te de el și ceea ce vei mai cheltui îți voi da când mă voi întoarce!». Cine dintre aceștia crezi că este aproapele celui căzut în mâinile tâlharilor?”. El a răspuns: „Cel care a avut milă de el”. Atunci Isus i-a spus: „Mergi și fă și tu la fel!”.

*(Evanghelia după Sfântul Luca 10,29-37)*



## Să reținem

Bunătatea este obișnuința celor care fac bine altora în mod dezinteresat. Bunătatea se însoțește cu mila, blândețea, binefacerea, dărnicia, cu vorbe plăcute, cu un zâmbet sincer și plăcut, cu mângâieri. Omul bun ascultă și colaborează cu Dumnezeu.

## 16. SMERENIA

Dominic reflectează deseori la aceste cuvinte ale lui Isus: *Luați asupra voastră jugul meu și învățați de la mine, căci eu sunt blând și smerit cu inima și veți găsi odihnă pentru sufletele voastre (Evanghelia după Sfântul Matei 12,29)*. El vrea să aibă o astfel de inimă.

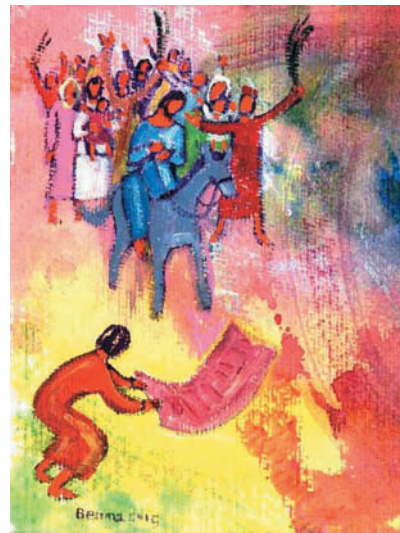
*Smerenia sau umilința este virtutea celui care se golește de mândrie și egoism pentru a trăi liber cu toate capacitățile pe care recunoaște că le-a primit de la Dumnezeu.*

Un om smerit nu se laudă, nu vorbește rău despre alții, are o imagine adevărată despre sine, nu se mândrește cu ceea ce nu este. Dimpotrivă, un om mândru îi disprețuiește pe ceilalți, vorbește de rău, jignește, se laudă, îl supără pe Dumnezeu.

Isus Cristos s-a făcut om ca și noi, s-a născut într-un staul, a avut o familie modestă, a trăit simplu. Cu toată modestia, și-a respectat părinții și i-a ascultat. Minunile și învățăturile sale nu le-a făcut ca să se mândrească, ci ca să aducă mântuire oamenilor.

Atitudinea de smerenie a lui Isus de pe cruce, găsește și alte modele în Sfânta Scriptură. Maria, mama lui Isus, consideră că toate lucrurile mari din viața ei au fost pentru că Dumnezeu s-a uitat la smerenia slujitoarei sale. Vameșul de la ușa templului, care își bate pieptul neîndrăznind să-și ridice ochii din pământ, este ascultat de Dumnezeu pentru umilința sa. Persoanele smerite au credință vie și sunt binecuvântate: Maria Magdalena, Ioan Botezătorul, Matei vameșul, centurionul roman, femeia cananeeană, tâlharul din dreapta, de pe cruce.

În viața sfinților, spovada deasă și bună, i-a ajutat să crească în umilință și iubire; așa s-au lăsat ei atinși de lumina vindecătoare a lui Dumnezeu, până în cel mai îndepărtat colț al sufletului lor.



### Vocabular

**a disprețui** – a considera pe alții inferiori, nedemni de respect

**smerenie** – atitudine respectuoasă; comportare modestă, plină de bună-cuviință



### Fixarea cunoștințelor

1. Ce este smerenia?
2. Isus a fost smerit?
3. Îi plac lui Dumnezeu cei smeriți?
4. Cum este un om smerit?



### Picătura de spiritualitate



*Smerenia înseamnă să te evaluezi în mod corect.*

(Charles Spurgeon)





## Exerciții și aplicații

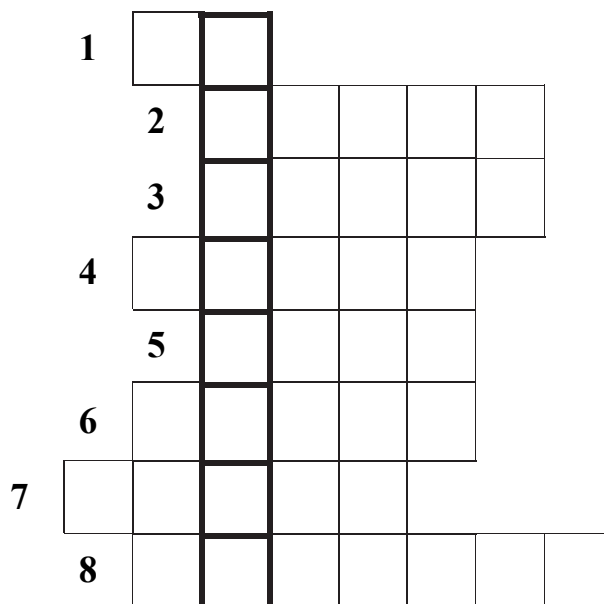
**1. Citiți, cu atenție, textul următor și veți descoperi două motive pentru care spunem că Isus a fost smerit. Notați-le pe caiete.**

„Cristos s-a despuiat pe sine și a luat chip de sclav, făcându-se asemenea oamenilor. La înfățișare a fost găsit ca un om. S-a smerit și s-a făcut ascultător până la moarte și încă moartea pe cruce” (Scrisoarea Sfântului Paul către Filipeni 2,7-8).



**2. Rezolvați acest rebus și veți afla un alt nume al smereniei.**

1. Lăudărosul spune mereu prima dată...
2. A răspuns cu smerenie să fie Mama lui Isus.
3. Tatăl adoptiv și atât de smerit al lui Isus.
4. Isus spune despre sine că este... și smerit cu inima.
5. ... spunea că nu este vrednic să-i dezlege cureaua, încălțăminteia lui Isus.
6. Locul smereniei este...
7. Apostolul care a recunoscut că a greșit prin lepădarea de Isus.
8. Își bătea pieptul în fața ușii templului și nu era fariseul.



**3. Așezați, pe două coloane, caracteristicile omului mândru și pe cele ale omului umil din următoarea enumerare: jignește, îl supără pe Dumnezeu, înțelege, vorbește de rău, nu se laudă, se laudă, se dă interesant, știe că e păcătos, nu are nimic special, e buricul pământului, nu te lasă să vorbești, Dumnezeu îl iubește, e un bun prieten, te poți baza pe el, apreciază pe alții, te ascultă.**

OMUL SMERIT	OMUL MÂNDRU

4. Desenați *Inima lui Isus*, după un model pe care îl găsiți. Întrebați profesorul de religie sau preotul din parohie ce semnificație au crucea și spinii.

5. Rugați-vă lui Isus, cerându-i virtutea smereniei: *Isuse cu Inima blândă și smerită, fă inima noastră asemenea cu Inima ta!*



## Modele și mărturii

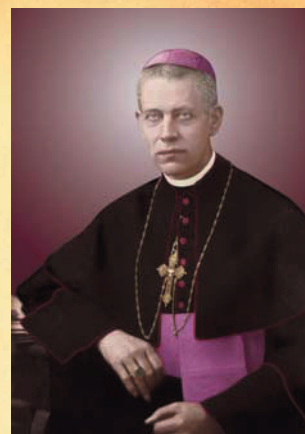
### *Episcopul Anton Durcovici*

Preotul și episcopul Anton Durcovici s-a născut la 17 mai 1888, la Bad Deutsch-Altenburg, în Austria. A venit în România unde a fost preot și episcop. A murit la Sighet, în 10 decembrie 1951, în urma tratamentelor violente la care a fost supus. A fost beatificat în data de 17 mai 2014, la Iași.

Părintele și episcopul Anton Durcovici a practicat cu adevărat umilința. Viața lui a fost întemeiată mai întâi pe adevăr și umilință. Rectorul său de la Colegiul Urban din Roma, pr. Giovanni Bergamo, îl caracteriza, și-l prezenta astfel: *A fost un model de comportare și de claritate, evlavie și smerenie.*

Umilința interioară a inimii îl făcea să umble modest, smerit, cu capul puțin plecat. Nu a râvnit la funcția de episcop. Dimpotrivă, a căutat să evite această onoare pe care o considera așa cum era, cea mai grea povară eclezială, o continuă slujire care cere celui care o acceptă să se implice cu totul în trăirea Evangheliei.

Umilința inimii sale reiese și din prima sa predică ținută în catedrala din Iași, cu ocazia înscăunării sale ca episcop. Cu această ocazie, episcopul spunea: *De aceea m-a trimis Dumnezeu pe mine, slujitor nevrednic, în dieceza de Iași, nu ca să fiu slujit, ci ca să slujesc tuturor cu toate puterile mele până la ultima suflare.* Cu aceste cuvinte, el exprima de fapt cea mai profundă convingere a inimii sale. Se recunoștea o creatură sărmană care avea neconținut nevoie de harul divin. Fără el, cu toată experiența și prestația lui spirituală, ar fi fost doborât și de zborul unei păsări.



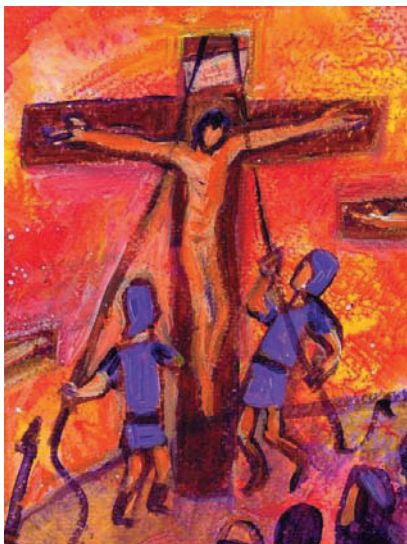
## Să reținem

Smerenia este virtutea celui care se golește de mândrie și egoism pentru a trăi liber cu toate capacitățile pe care recunoaște că le-a primit de la Dumnezeu.

Isus Cristos, fiind Dumnezeu, s-a umilit făcându-se ascultător până la moarte și încă moartea pe cruce.

În Sfânta Scriptură, foarte multe persoane umile sunt ajutate, binecuvântate și mântuite, datorită credinței în Dumnezeu.

## 17. RĂBDAREA



Terezei, ca multora dintre copiii de vârsta ei, îi lipsește răbdarea. Ca să se mai liniștească, se gândește la răbdarea pe care o are Dumnezeu cu cei care îi greșesc.

Oamenii de azi se grăbesc, fac totul repede: mănâncă repede, vorbesc repede, dorm puțin etc. În plus, se plictisesc repede.

*Răbdarea este o virtute care constă în puterea de a îndura greutățile și neplăcerile vieții, de a aștepta în liniște evenimentele vieții și, la timpul potrivit, intrarea în Paradis.*

Virtutea răbdării, ca și celelalte multe virtuți, se învață și este susținută de colaborarea cu harurile Duhului Sfânt.

Cu ajutorul credinței se găsește, în primul rând, un exemplu bun de răbdare în Isus. El a suferit cu atâta blândețe toate acuzele, lovirile, suferințele Crucii. Răbdarea lui a fost și este mântuitoare.

Răbdarea cuprinde preocuparea continuă de a fi activi respectând ritmul vieții. Dobândirea răbdării impune chiar și unele sacrificii, ca de exemplu: a bea apă un pic mai târziu, a nu se satisface orice poftă, să nu vorbim înainte de a gândi sau a aștepta să se vadă reacțiile celor din jur etc. Alături de aceste eforturi sunt folositoare și următoarele: rugăciunea în încercare, întărirea speranței citind zilnic din Sfânta Scriptură și primirea Sfintei Împărtășanii.



### Vocabular

**a caracteriza** – a prezenta însușirile unei persoane, a descrie pe cineva sau ceva

**Vechiul Testament** – prima parte a Bibliei care prezintă cursul istoriei de la creație până la venirea lui Isus în lume



### Fixarea cunoștințelor

1. Ce este virtutea răbdării?
2. Au nevoie oamenii de azi de răbdare?
3. A fost Isus răbdător?
4. Ce trebuie să faceți ca să învățați să fiți răbdători?



### Picătura de spiritualitate



*Cine poate răbda merge înainte. Răbdarea este amară, dar roadele sale sunt dulci.* (François de La Rochefoucault)





## Exerciții și aplicații

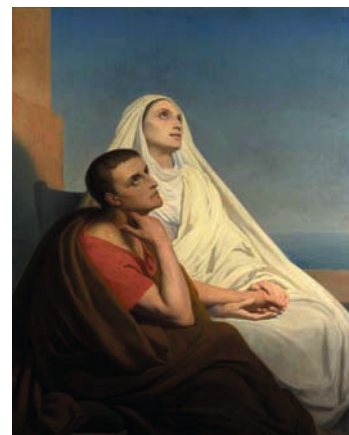
**1. Descoperiți proverbele despre răbdare din enumerările de mai jos. Refaceți proverbele folosindu-vă de cifra fiecărui cuvânt.**

- a) 4.trece 1.Omul, 7.marea. 3.răbdarea 5.chiar 2.cu 6.și  
 b) 7.omul 1.Lemnul 5.crapă, 3.usucă, 4.piatra 6.însă 8.rabdă. 2.se

**2. Citiți, cu atenție, textul de mai jos. Rezolvați rebusul și veți descoperi cine este Sfânta despre care vorbește textul că ar fi avut atâta răbdare și voință.**

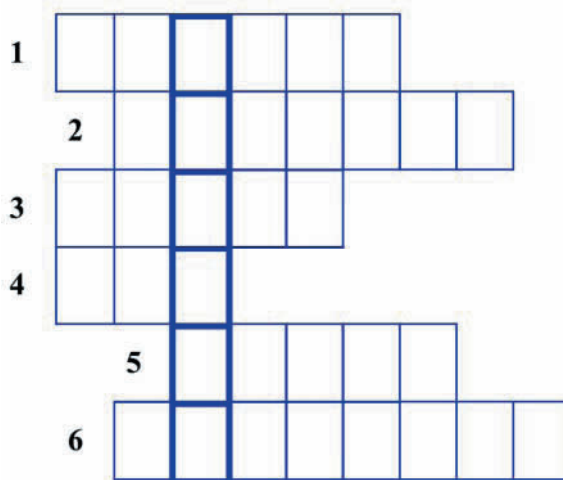
Sfânta s-a născut și a trăit acum mai bine de 1600 de ani în Africa. Era o creștină exemplară, un adevărat model de soție. Soțul ei, Patriciu, era un om foarte bogat dar rău cu ea în cea mai mare parte a timpului și se mânia adesea foarte tare. Sfânta se ferea din calea soțului când acesta se mânia și-i răbda toate. Rugăciunile ei, postul și răbdarea pe care a avut-o cu el l-au făcut pe Patriciu să accepte botezul aproape de moarte.

Avea și trei copii, pe unul dintre ei, pe Augustin, l-a convins cu mare greu să se boteze. El *călca* pe urmele tatălui său, petrecea, umbla cu tineri depravați și, la fel, nu voia să audă de Dumnezeu. Ani de zile s-a rugat sfânta, a postit și l-a povățuit, până când, după ani buni, Augustin s-a botezat, s-a făcut preot și a fost ales chiar episcop.



### Definiții:

1. Augustin călca pe ... tatălui său;
2. Soțul ei s-a ... aproape de moarte;
3. Patriciu avea un viciu foarte mare...;
4. Pentru Augustin, Sfânta a trebuit să se roage ... buni;
5. Sfânta a avut trei ...;
6. Virtutea aceasta a ajutat-o mult să nu își piardă speranța ... .



**3. Exerciții de răbdare. Ce anume ar trebui să facă un copil creștin care trăiește virtutea răbdării? Răspundeți în scris la aceste posibile provocări!**

- a) Sunteți la cișmeaua din curte și vreți să beți apă dar în fața voastră sunt doi colegi care se hârjonesc.
- b) O bătrânică trece strada pe trecerea de pietoni și vă roagă să o însoțiți dar merge *ca un melc*.
- c) Tata îți promite de mult o bicicletă numai pentru tine. Dar cum vine zilnic târziu de la serviciu, parcă nici nu mai aduce vorba...

#### 4. Completând fraza de mai jos, veți obține definiția virtuții răbdării:

Răbdarea este o V \_\_\_\_\_ care constă în puterea de a îndura G \_\_\_\_\_ și N \_\_\_\_\_ vieții, de a aștepta în liniște evenimentele vieții și (la timpul potrivit) intrarea în P \_\_\_\_\_.

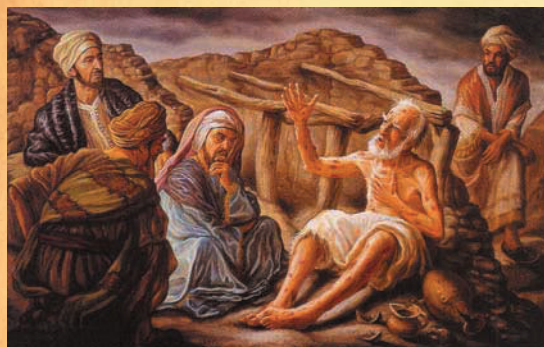
5. Despre răbdare, Sfântul apostol Iacob spune: *Să considerați ca o mare bucurie, frații mei, când treceți prin diferite încercări, știind că încercarea credinței voastre produce răbdarea, iar răbdarea trebuie să ducă la desăvârșirea faptei ca să fiți desăvârșiți și integri, fără să vă lipsească ceva. (Scrisoarea Sfântului apostol Iacob 1,2-4).*

- Despre ce vorbește Sfântul Iacob în acest text?
- Puteți fi bucuroși în încercare?



## Modele și mărturii

### Răbdătorul Iob



Vechiul Testament prezintă istoria lui Iob, un om bun în fața lui Dumnezeu. Acesta este încercat în multe moduri, de duhul cel rău, cu permisiunea lui Dumnezeu. El pierde averea, casele, copiii, sănătatea. Prietenii săi îl judecă și îl critică, este alungat din localitate și, ajunge unde, poate, nu s-ar fi gândit niciodată: pe o grămadă de gunoi. Dar, el nu se revoltă, se închină lui Dumnezeu în rugăciune, în post, plângându-și greșelile. El rabdă și speră. În final, Iob este vindecat, este binecuvântat cu alți copii, muncește din nou și bogățiile sale devin și mai numeroase (conform: *Cartea lui Iob*).

vântat cu alți copii, muncește din nou și bogățiile sale devin și mai numeroase (conform: *Cartea lui Iob*).



## Să reținem

Răbdarea este o virtute care constă în puterea de a îndura greutățile și neplăcerile vieții, de a aștepta în liniște evenimentele vieții și (la timpul potrivit) intrarea în Paradis.

Virtutea răbdării, ca și celelalte multe virtuți, se învață și este susținută de colaborarea cu harurile Duhului Sfânt. Cu ajutorul credinței, se găsește un exemplu bun de răbdare în Isus. El a suferit cu atâta blândețe toate acuzele, lovirile, suferințele Crucii. Răbdarea lui este mântuitoare.

## 18. PACEA

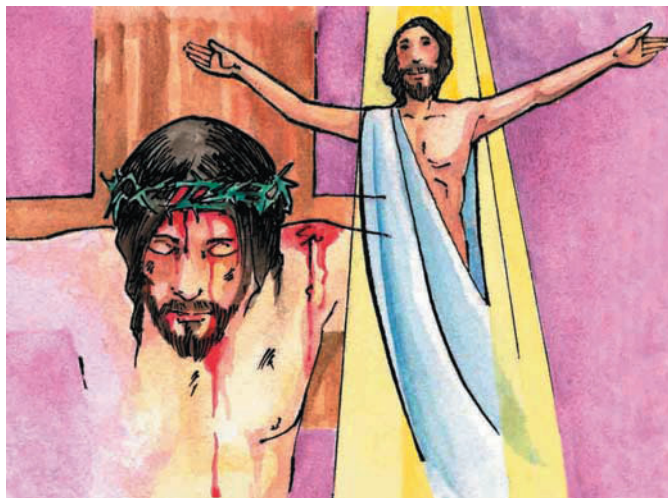
Dominic are un coleg pe care îl cheamă Irineu. Numele lui înseamnă *om al păcii*. El obișnuiește să spună deseori: *lasă-mă-n pace!* Mama, obosită, îl lăsa de capul lui uneori. Deși se distra, Irineu și-a dat seama că devine tot mai capricios și egoist. Și-a dat seama că nu avea o pace adevărată.

Orice om dorește pacea din adâncul ființei sale. Dar, adesea, el nu știe ce fel de bine își dorește din tot sufletul, iar căile pe care le urmează ca să-l obțină nu sunt întotdeauna cele bune.

Există o pace falsă pe care o au și cei nelegiuți. Când ei au bunuri și nu este război, consideră că aceasta este pacea; însă, în adâncul inimii și al conștiinței, rămâne o stare neclară și multă neliniște.

*Pacea adevărată este darul lui Dumnezeu și înseamnă a fi în ordine și armonie cu toți.* Ea se obține când omul face voința lui Dumnezeu. Creștinul care dorește pacea adevărată va asculta de Dumnezeu, singurul dătător de pace. Pentru cei care nu reușesc să asculte de Dumnezeu, ca să aibă pace, ei pot primi iertarea păcatelor și pacea printr-o Spovadă bună. Cristos aduce adevărata pace, pentru că l-a împăcat pe om cu Dumnezeu prin sângele jertfit pe cruce.

Există o luptă pentru pacea adevărată. Pentru a avea pacea, avem nevoie de convertirea vieții și efortul de a trăi în adevăr și iubire. Realizarea deplină a păcii va fi în Paradis.



### Vocabular

**Duhul Sfânt** – a treia Persoană dumnezeiască, Dumnezeu adevărat ca și Tatăl ceresc și Fiul Isus Cristos

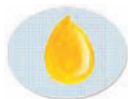
**pace** – stare de liniște, fără conflicte cu Dumnezeu, cu oamenii și cu natura

**Paradis** – stare de fericire veșnică, pace deplină



### Fixarea cunoștințelor

1. Cum se dobândește pacea adevărată?
2. De ce Isus este numit *Pacea noastră*?
3. Cum ne redobândim pacea când avem în suflet un păcat grav?
4. Ce face Duhul Păcii pentru ca noi să avem pacea?



## Picătura de spiritualitate



*Pentru Tine ne-ai creat, Doamne, și inima noastră nu-și găsește pacea până când nu se odihnește în tine.* (Sfântul Augustin)



## Exerciții și aplicații

### 1. Completați spațiile libere:

- Ca o persoană să aibă pacea adevărată îi este de folos \_\_\_\_\_, iertarea păcatelor și efortul de a trăi în \_\_\_\_\_ și iubire.
- Realizarea deplină a păcii va fi în \_\_\_\_\_, adică în \_\_\_\_\_.
- Duhul Sfânt face să crească pacea pentru că \_\_\_\_\_ legături puternice între cei credincioși și Dumnezeu, precum și între \_\_\_\_\_.

**2. Notați, cu sinceritate, ce ați făcut în momentul în care ați fost lăsați în pace. A fost o reacție corectă față de părinți?**

**3. Isus a spus: *Fericiți făcătorii de pace, pentru că ei vor fi numiți fiii lui Dumnezeu!* (Mt 5,9) Ce credeți că a vrut Isus să spună prin aceste cuvinte?**

### 4. Reformulați propozițiile, folosind cuvintele date:

- adevărata, aduce, că, Cristos, cruce., cu, Dumnezeu, împăcat, jertfit, l-a, om, pace, pe, pe, pentru, prin, sângele;
- au, Există, care, cei, falsă, nelegiuți., o, o, pace, pe, și,
- adevărată. Există, luptă, o, pacea, pentru,

### 5. Realizați un desen care să ilustreze cât mai bine virtutea păcii.





## Modele și mărturii

### *Sfântul Alois de Gonzaga – un prinț al păcii*

Alois s-a născut în castelul de Castiglione delle Stiviere, la 9 martie 1568, ca fiu al marchizului don Ferrante Gonsaba și al contesei donna Marta Tana di Santena.

După cum mărturisește el însuși, pe când avea 7 ani, în timpul rugăciunii a simțit o mare dorință de a se dăruia cu totul lui Dumnezeu. După multe aventuri ale vieții, în timpul studiilor, cu ocazia unei epidemii de ciumă, îngrijind pe cei bolnavi s-a îmbolnăvit și el, fiind un erou al vieții curate și al slujirii celor bolnavi.

Între faptele sale de iubire a fost să aducă pace între fratele său, Rudolfo, și un unchi cu care intrase în conflict. „Înainte ca Alois să meargă la Mantova, pentru a începe opera de pacificare, se gândi să potolească mânia unchiului său Alfonso. Pe cât de prietenos îl primi ducele pe vizitator, pe atât de rece și inaccesibil se arată când veni vorba despre cearta cu Rudolfo.

– *Solferino* (locul unei bătălii). *Ce înseamnă pentru mine Solferino?* strigă el, turbat, plimbându-se prin cameră de ici-colo. *Aceasta este mândria nerușinată a lui Rodolfo, care m-a înfuriat peste măsură. Dacă ar fi venit s-o ceară, i-aș fi dat moștenirea, însă ce a făcut el? A venit cu tunurile și m-a amenințat cu moartea dacă nu mă supun voinței sale. Însă acest fapt m-a dezonorat complet, frate!*

– *Exceleța voastră, suspină Alois, de ce stăpânii mari se gândesc mereu la onoarea lor și nu la aceea care trebuie adusă lui Dumnezeu însuși? Da, știu cât de încăpățânat este fratele meu, însă am discutat mult timp cu dânsul și sunt convins că el și-ar recunoaște greșeala. El nu mai dorește nimic altceva, decât înlăturarea amicală a certei. Lăsați-l să vină să vorbească în liniște cu el! Sunt sigur, că totul va ieși bine!*

O oră și jumătate se luptă Alois cu ducele, până când, în sfârșit, acesta se arată dispus pentru o convorbire prietenoasă cu Rodolfo, în vederea limpezirii lucrurilor. Câteva săptămâni mai târziu, în prezența lui Alois, el se împacă cu ducele de Mantova, Don Vincenzo, renunțând solemn și pentru totdeauna la Solferino.



### Să reținem

Pacea adevărată este darul lui Dumnezeu și înseamnă a fi în ordine și armonie cu toți. Ea se obține când omul face voința lui Dumnezeu.

Creștinul care dorește pacea adevărată va asculta de Dumnezeu, singurul dătător de pace. „Fericiți făcătorii de pace, căci ei fiii lui Dumnezeu se vor chema”

(Evanghelia după Sfântul Matei 5,9).

## 19. BLÂNDEȚEA



La îndemnul lui Dominic, colegul său Vlad, care este foarte vioi și neastâmpărat, a vorbit cu preotul cum să fie mai blând pentru că mulți se feresc de el. Preotul i-a vorbit despre blândețea lui Isus Cristos.

Isus a avut o personalitate puternică dar, pe de altă parte, a fost blând cu cei din jur și mai ales cu cei păcătoși. În parabolele sale, Isus învață că păcătoșii trebuie să se schimbe, nu să fie pedepsiți, ca în parabola smochinului neroditor. Aici, Dumnezeu este întruchipat de stăpânul care vede smochinul neroditor și vrea să-l taie. Cum un slujitor se angajează să-l sape și să îi pună gunoi, stăpânul îi mai dă o șansă.

*Blândețea este virtutea morală care constă într-o atitudine calmă, domoală, pașnică, prietenoasă, caldă, înțelegătoare, omenoasă, față de cei din jur.*

Blândețea lui Isus este legată de smerenia sa, de iertare, de milă. Despre Isus, profeții au spus: „El nu va striga, nu-și va ridica glasul și nu-l va face să se audă pe ulițe. Trestia frântă nu o va zdrobi și mucul care fumegă nu-l va stinge” (*Cartea Profetului Isaia 42,2-3*). Și tot Isaia prevestește suferințele lui Isus: „Când a fost chinuit și asuprit, n-a deschis gura deloc, ca un miel pe care îl duci la măcelărie și ca o oaie mută înaintea celor care o tund: n-a deschis gura” (*Cartea Profetului Isaia 53,7*). Și, într-adevăr, și Ioan Botezătorul spune despre Isus: „Iată, Mielul lui Dumnezeu!”.

Isus a trăit blândețea. Prin ea, a mântuit pe oameni și le-a dat exemplul său. Când este arestat și Iuda îl sărută pe obraz, îl numește prieten; este blând cu Petru cerându-i să nu scoată sabia; este blând cu cel care l-a pălmuit în fața judecătorilor. Pe cruce, Isus nu a răspuns celor ce-l hăituiău cu mânie ci, din contră, s-a rugat Tatălui să-i ierte pe toți.



### Vocabular

**Isaia** – profet, mesager al lui Dumnezeu

**întruchipat** – a luat chipul cuiva

**parabolă** – poveste spusă de Isus

**a prevesti** – a vesti dinainte, a profeti

**smochin** – pom fructifer din țara lui Isus, Israel



### Fixarea cunoștințelor

1. Ce este blândețea?
2. Ce alte virtuți vin în inima omului cu blândețea?
3. Se comporta Isus cu blândețe?
4. Ce le spunea Isus celor care îl înjurau și îl hăituiău chiar și pe cruce?



### Picătura de spiritualitate



*Luați asupra voastră jugul meu și învățați de la mine că sunt blând și umil cu inima și veți găsi odihnă pentru sufletele voastre!*

*(Evanghelia după Sfântul Matei 11,29)*





## Exerciții și aplicații

### 1. Citiți, cu atenție, textul de mai jos:

Un stăpân avea un smochin sădit în via sa și a venit să caute rod în el, dar n-a găsit. Și i-a spus lucrătorului în vie: „Iată, trei ani sunt de când vin și caut rod în smochinul acesta și nu găsesc. Taie-l! De ce să ocupe locul în zadar?” Acesta i-a spus: „Doamne, lasă-l și anul acesta, până ce îl voi săpa împrejur și voi pune gunoi. Poate va face rod în viitor; iar de nu, îl vei tăia” (*Evanghelia după Sfântul Luca 13,6-9*).

• **Discutați cu profesorul, în clasă! Cine este stăpânul din parabolă? Cine este smochinul? Ce spune despre stăpân faptul că amână, totuși, tăierea smochinului?**

2. **Ce alte virtuți mai are o persoană care are virtutea blândeții? Completați spațiile libere.**

I \_\_\_\_\_; S \_\_\_\_\_; M \_\_\_\_\_.

### 3. Explicați sensul celor spuse mai jos:

a) *Dacă vrei să biruiesti mânia, câștigându-ți blândețea și îndelunga răbdare, adu-ți aminte de Domnul Isus Cristos. (Sfântul Efrem Sirul).*

b) *Dumnezeu odihnește în inimile celor blânzi. (Sfântul Ioan Scărarul)*

e) *Vorba dulce, mult aduce!*

f) *Blândețea vine dintr-un suflet mărinimos și dintr-o cugetare sănătoasă. (Sfântul Ioan Hrisostom)*

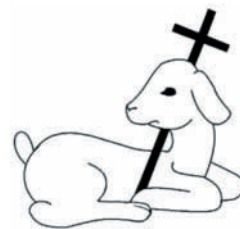
g) *Cu o lingură de miere prinzi mai multe muște decât cu un butoi de oțet!*

4. **Cu cine s-a purtat Isus cu blândețe și pe cine a îndemnat Isus la blândețe? Realizați corespondența termenilor din cele două coloane.**

- |  |                         |
|--|-------------------------|
| • Lui Petru, i-a spus:                     | • „Mai lasă-l un an!”   |
| • Isus nu a spus nimic                     | • pune sabia în teacă   |
| • Slujitorului din vie, stăpânul i-a spus: | • celui ce l-a palmuit. |

5. **Priviți cu atenție imaginea de alături! Cine este acel miel, conform lecției de azi? Descifrați codul de mai jos, ținând cont de următoarele asocieri:**

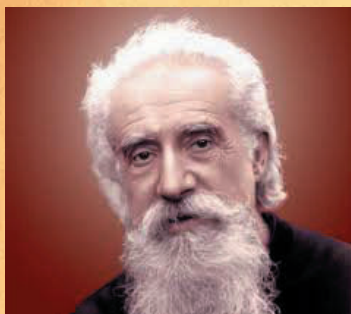
D=%o, E=€, I=†, L=•, M=⊗, N=!!, U=√, Z-‡



⊗	†	€	•	√	•	•	√	†	%o	√	⊗	!!	€	‡	€	√	



## Modele și mărturii



### Monseniorul Vladimir Ghika

Monseniorul Vladimir Ghika a fost preot, scriitor, prinț și martir. Cei care l-au avut alături, i-au cunoscut bunătatea, blândețea dar și îndârjirea cu care a luptat pentru apărarea religiei și a celor slabi.

Atmosfera pioasă și tulburătoare a închisorilor era deosebit de sfâșietoare în temnița unde se stingea, cu blândețe îngerească, Monseniorul Ghika (de fapt, s-a stins cu totul la infirmerie, la două sau trei zile după ce a fost luat de lângă tovarășii săi. Despre ultimele sale clipe, nu știm nimic).

Cu o voce de-abia auzită, îi învăța pe tovarășii lui de suferință că lucrul esențial, când ești cuprins de disperare, este să nu te gândești la tine, ci să te apleci asupra suferințelor celorlalți și, astfel, devenim mai buni, avem tăria de a îndura totul. Acest prelat care suferise atât, în sufletul și în trupul său, nu se plângea niciodată; zâmbea atunci când le spunea tovarășilor săi: „fiule” sau „copile”.

Spunea: „Este o mare tărie să știi că ai putea face rău sau ai putea să întorci răul și să faci binele, fiindcă inima ți-e inundată de iubire.”

Își împărtășea credința care, pentru el, nu era decât iubire, colegilor săi de celulă. În toiu iernii, când frigul era cumplit, nimeni în jurul lui nu se plângea de dureri pe care niciun medicament nu venea să le ușureze. Ca și cum cu toții, în jurul lui, ar fi fost contaminați de sfințenie.

Da, această formă de sfințenie, atât de bogată în învățăminte pentru micimile și slăbiciunile noastre, încorona, de asemenea, ceea ce afirmase într-unul din *Gânduri: Umiliința care pune toate lucrurile la scara lui Dumnezeu este și scara care permite urcușul la Dumnezeu.*

Astfel, așadar, în tăcere, în voința sa fidelă de iubire, s-a stins „această viață blândă, cerească încă de pe pământ, acum pentru totdeauna împlinită și biruitoare”, așa cum spunea prietenul său, Edmond Joly, despre sfinții a căror viață a studiat-o.



### Să reținem

Blândețea este virtutea morală care constă într-o atitudine calmă, domoală, pașnică, prietenoasă, caldă, înțelegătoare, omenoasă, față de cei din jur. Blândețea lui Isus este în armonie cu smerenia, cu iertarea, cu mila.

Chiar și în cele mai grele momente ale vieții sale, Isus a dovedit blândețe.

Spuneți des și mai ales când sunteți încercați de mânie: „Isuse cu inima blândă și smerită, fă inima noastră asemenea cu inima Ta!”

## 20. BUCURIA

Dominic a început să facă cercetări pentru a înțelege o propoziție celebră: *Un creștin trist este un trist creștin*. Adresându-se creștinilor din Filipi, Sfântul Apostol Paul, le declară: „*Bucurați-vă mereu în Domnul! Iarăși vă spun: bucurați-vă!*” (*Scrisoarea Sfântului Paul către Filipeni 4,14*). Mai mult decât un îndemn, acesta este rezultatul trăirii credinței în Dumnezeu și al comuniunii cu Isus Cristos.

Un creștin are multe motive de bucurie: sănătatea sau mângâierea în boală, hrana și prietenii, iertarea păcatelor și prietenia cu Isus, darurile Duhului Sfânt etc.

*Bucuria este o stare de mulțumire datorată realizărilor și împlinirilor sufletești sau rodul unor relații, evenimente și întâmplări mult așteptate.*

Maica Tereza spunea că: „Bucuria este plasa iubirii în care poți prinde suflete!”. Iubirea este izvor de bucurie autentică: a oferi un zâmbet, a sluji o persoană, a trăi cu Isus pentru a ajunge în Paradis unde „Lucruri pe care ochiul nu le-a văzut și urechea nu le-a auzit și la inima omului nu s-au suit, pe acestea le-a pregătit Dumnezeu celor care îl iubesc pe el” (*Prima Scrisoare a Sfântului apostol Paul către Corinteni 2,9*). La fel, Dumnezeu se bucură față de orice păcătos care se întoarce la el, așa cum se vede și din parabola fiului risipitor (*Evanghelia după Sfântul Luca 15, 32*).



### Vocabular

**evlavie** – despre rugăciune, mod de a ne ruga cu atenție, cu gândul la Dumnezeu

**Oratoriu** – spațiu de întâlnire pentru copii și tineri

**Sfintele Sacramente** – cu referire la Spovadă și Euharistie

**satisfacție** – mulțumire pentru ceva sau cineva



### Fixarea cunoștințelor

1. Ce este bucuria?
2. Care sunt efectele bucuriei în viața persoanei?
3. Este recomandat să ne păstrăm bucuria pentru noi sau să o împărtășim?
4. Se bucură Dumnezeu pentru oameni?



## Picătura de spiritualitate



**Bucurați-vă mereu în Domnul! Iarăși vă spun: bucurați-vă!**

*(Scrisoarea Sfântului Paul către Filipeni 4,14)*



## Exerciții și aplicații

**1. Prezentați, pe scurt, un moment din viață când bucuria voastră a fost sursa bucuriei altcuiva.**

**2. Conturați, pe scurt, portretul unei persoane bucuroase.**

**3. Scriitorul rus, Lev Tolstoi, considera că: bucuria poate fi reală numai dacă oamenii își văd viața ca pe o slujire, și dacă au un obiectiv precis în afara propriei persoane și în afara fericirii personale.** Enumerați câteva bucurii pe care le puteți face celor din jur.



**4. Citiți, cu atenție, textul de mai jos și răspundeți la întrebări.**

*Odată intrat în Oratoriu, îi cere lui don Bosco să-l ajute să „devină sfânt”. Cuminte, întotdeauna senin și bucuros, încearcă să învețe cât mai bine, să-și ajute colegii la teme, să-i învețe Catehismul, să-i îngrijească pe cei bolnavi și să împace certăreții...*

1. Despre cine este vorba în text?
2. Cum își manifesta el bucuria?
3. S-a gândit el și la bucuria lui Dumnezeu?

**5. Comentați textele de mai jos și preluați învățături pentru viața voastră:**

- a) *O inimă veselă este un bun leac, dar un duh mâhnit usucă oasele. (Cartea Proverbelor 17,22)*
- b) *Cine face binele, să-l facă cu bucurie. (Scrisoarea Sfântului Paul către Romani 12,8)*
- c) *Să știi că noi aici trăim sfințenia prin faptul că suntem mereu bucuroși! Căutăm să evităm păcatul, căci este un mare dușman care ne fură harul lui Dumnezeu și pacea inimii.*

(Sfântul Dominic Savio)



## Modele și mărturii

### *Sfântul Filip Neri – un sfânt al bucuriei*

Filip Neri s-a născut la Florența, în 1515. Era copil când și-a pierdut mai întâi mama și apoi pe fratele mai mare, dar iubirea mamei vitrege și compania celor două surori mai mici nu au permis ca tristețea să-și facă loc în inima sa și să-i tulbure copilăria.

Chiar dacă era prins în munca sa, în apostolat și studiu, Filip cultiva cu multă grijă unirea sa cu Dumnezeu. Locul preferat pentru a se retrage și pentru a se ruga, erau catacombele care-i aminteau de timpurile eroice ale creștinismului. Și tocmai în Catacombele „San Sebastiano”, în ziua de Rusalii a anului 1544, Duhul Sfânt i s-a prezentat sub forma unui glob de foc ce i-a pătruns inima. Ceea ce s-a petrecut în acel moment nu ne este dat să cunoaștem, deoarece Filip, cu doar câteva zile înainte de moartea sa, a ars toate scrierile sale.

Filip Neri aduna în jurul său pe copiii neastâmpărați din mahalalele Romei și le făcea educație prin jocuri și distracții. Celor care se plângeau de gălăgia făcută de copii, le răspundea: «Dacă nu fac fapte rele, eu nu m-aș supăra chiar dacă ar încerca să taie lemne pe capul meu». Pentru a veni în ajutorul celor mai lipsiți, nu se sfia să cerșească ajutor, chiar pe stradă. Într-una din zile, un oarecare, supărat de insistența Sfântului, îi trase o palmă. «Aceasta este pentru mine, răspunse Filip surâzând; acum dă-mi câțiva bani pentru copiii mei».

După încetarea din viață, la 26 mai 1595, medicii au constat la toracele lui o neobișnuită curbura a coastelor, ca și cum s-ar fi îndoit pentru a face loc mai mult bătăilor inimii sale mari de apostol al Romei.

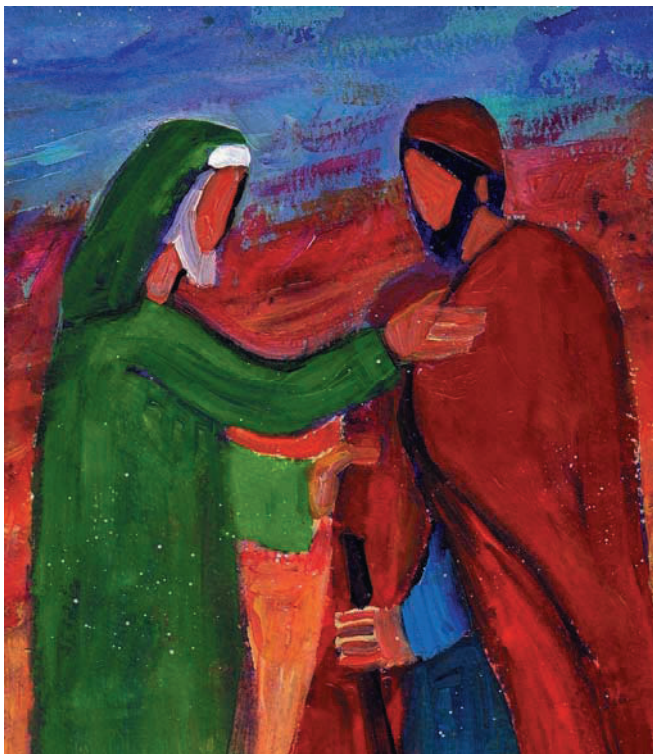


## Să reținem

Bucuria este o stare de mulțumire datorată realizărilor și împlinirilor sufletești sau rodul unor relații, evenimente și întâmplări mult așteptate.

Bucuria poate fi reală numai dacă oamenii își văd viața ca pe o slujire și dacă au un obiectiv precis, în afara propriei persoane și în afara fericirii personale. Iubirea este izvor de bucurie autentică.

## 21. ALTRUISMUL



Tereza a văzut-o pe Rita, colega ei, că stătea singură, căci era foarte timidă. De aceea s-a apropiat de ea, au stat de vorbă și a încurajat-o. Acum e mult mai activă.

Isus ne-a dat porunca iubirii, dar spunea și că „Nu există dragoste mai mare decât ca cineva să-și dea viața pentru prietenul său” (*Evanghelia după Sfântul Ioan 15, 13*).

*Altruismul este virtutea celor care acționează dezinteresat pentru binele altora.* Altruismul este contrar egoismului și face să crească încrederea și legăturile de prietenie și buna-înțelegere dintre oameni.

Isus a murit pentru noi și ne-a dat exemplul de iubire față de aproapele. Aproapele este orice persoană, indiferent de religie, rasă, țară, etnie. Iubirea de ceilalți face lumea mai bună, dă speranță și alină multe răni.

Maica Tereza de Calcutta și-a părăsit țara natală și și-a dedicat viața îngrijirii oamenilor străzii și copiilor abandonați din India. Odată, un ziarist, aproape scârbit că Maica Tereza îngrijea un om plin cu viermi, a întrebat-o: *Soră, de ce faci asta?* Iar sora i-a răspuns: *Dacă nu îl ajut eu, îl ajuți tu?*



### Vocabular

**demnitate** – cinste, onoare

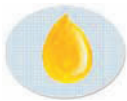
**lepră** – o boală a pielii, nevindecabilă în trecut

**molipsitor,-oare** – cu referire la o boală, adică se transmite



### Fixarea cunoștințelor

1. Ce înseamnă altruism?
2. Ne-a îndemnat Isus să fim altruști?
3. Cine este aproapele nostru?
4. De ce este important pentru lumea întreagă să îi iubim pe ceilalți?



## Picătura de spiritualitate



*Secretul e simplu: ochii mei sunt fericiți pentru că mâinile mele șterg multe lacrimi.* (Maica Tereza de Calcutta)



## Exerciții și aplicații

**1. Desenați o floare de lotus. Scrieți, pe fiecare petală, exemple de posibile fapte de altruism.**

**2. Subliniați răspunsul/răspunsurile corect/e:**

1) Altruismul este favorizat de:

- |            |              |
|------------|--------------|
| a) bani;   | c) lăcomie;  |
| b) iubire; | d) foame;    |
|            | e) bunătate; |

2) Pot fi altruști:

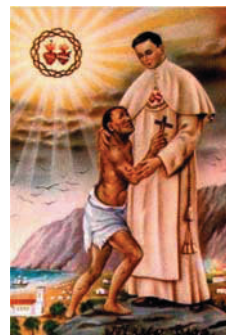
- |                         |   |
|-------------------------|---|
| a) medicii de la SMURD; | c) cerșetorii;                          |
| b) hoții;               | d) cei care adună bani pentru nevoiași; |
|                         | e) salvamontiştii.                      |

**3. Enumerați câteva fapte de altruism pe care le-ați putea face în clasa voastră.**

**4. Identificați locul din care lipsesc aceste cuvinte și cine le-a spus. Completați folosind cuvintele din paranteză (*poruncă, Cristos, unul pe altul, lepros*) și notați numele celor care au spus:**

a) „Mă fac \_\_\_\_\_ pentru leproși  
ca să-i câștig pe toți pentru \_\_\_\_\_.” (pr. Damian Vesteur)

b) „Vă dau o \_\_\_\_\_ nouă: să vă iubiți unii pe alții.  
Așa cum eu v-am iubit, așa să vă iubiți \_\_\_\_\_.” (Isus Cristos)



**5. Realizați corespondența: Cine a făcut?**

- |                    |                                 |
|--------------------|---------------------------------|
| • Maica Tereza     | • a vindecat orbi               |
| • Isus             | • a îngrijit leproși            |
| • Părintele Damian | • a făcut schimb de haine       |
| • Sfântul Francisc | • îngrijea un om plin de viermi |



## Modele și mărturii



### *Damian – Părintele leproșilor*

Un mare altruist a fost preotul Damian Veuster (1840 – 1889), din Belgia, care și-a dedicat viața pentru slujirea bolnavilor de lepră de pe insula Molokai. El știa că lepra este foarte molipsitoare dar a mers tocmai acolo pentru că așa i-a dictat inima. A învățat cum să îngrijească bolnavii, să panseze rănile și să-i opereze. Pe insulă, erau peste o mie de bolnavi. Bolnavii sufereau din cauza bolii dar și de chinurile unei vieții stricate: furturi, bătaii, beții și alte nelegiuiri. I s-a spus: *Aici nu există lege!* Alături de slujirea preoțească, cu fermitate și răbdare, Damian s-a străduit să aducă ordinea. A pus capăt abuzurilor și bețiilor iar pacienții au fost înconjurați cu grijă și iubire. A înlocuit farfuriile cu pesmeți, așa că la finalul mesei se mânca și „farfuria”. Scria: *Mă fac lepros pentru leproși ca să-i câștig pe toți pentru Cristos.* A evidențiat demnitatea celor bolnavi, iar ei s-au simțit atât de încurajați încât au început să se poarte altfel: au făcut grădini de flori, au format un cor și o orchestră. Când s-a îmbolnăvit, a rămas senin și și-a continuat activitatea până când boala l-a împiedicat să mai meargă. La 49 de ani a trecut liniștit la Domnul pentru că a atras alți slujitori care să-i ajute pe leproși.

\*

\* \*

„Adevăr vă spun: tot ce nu ați făcut unuia dintre aceștia, cei mai mici, mie nu mi-ați făcut.” (Mt 25, 44)

\* \*

\*



## Să reținem

Altruismul este virtutea celor care acționează dezinteresat pentru binele altora. Altruismul este contrar egoismului și face să crească încrederea și legăturile de prietenie și bunăînțelegere dintre oameni.

Aproapele este orice persoană, indiferent de religie, rasă, țară, etnie. Iubirea de ceilalți face lumea mai bună, dă speranță și alină multe răni.

## 22. SINCERITATEA

Ca să scape de dojenile părinților, Dominic mai folosește câte o mică minciună. După ce tatăl său i-a explicat că minciinoșii nu sunt plăcuți celorlalți, Dominic a încetat să mai mintă.

Sunt mulți oameni care mint, iar minciuna face dificilă viața în societate, deoarece distruge încrederea reciprocă. Cine are virtutea sincerității dovedește respect față de celălalt și păstrează secretele (preotul, avocatul, psihologul). A fi sincer înseamnă a fi corect cu ceilalți și a nu spune altora ceea ce nu trebuie să știe.

Isus este un model de sinceritate. Când Pilat l-a judecat, cu toate că știa că asta îi va aduce moartea, Isus a recunoscut că este Fiul lui Dumnezeu.

Adevărul este o afirmație spusă sau scrisă, conformă cu realitatea sau realitatea însăși. În sens religios, adevărat este tot ceea ce conduce la Dumnezeu sau Dumnezeu însuși.

*Sinceritatea este virtutea celor ce acționează sau spun ceea ce gândesc, evitând minciuna și duplicitatea.*

Cei care și-au mărturisit credința în Adevăr se numesc martiri. A fi martir înseamnă a spune adevărul despre Dumnezeu sau a-l urma pe Cristos cu orice preț. Au murit ca martiri, apostoli ca Petru și Paul, chiar și copii sau tineri: Tarciziu, Agneza, Cecilia, Ciprian și mulți alții.



### Vocabular

**afirmație** – ceea ce spune/afirmă cineva

**conform** – identic sau la fel cu ceva anume

**duplicitate** – a spune cuiva un lucru și altcuiva altceva, după cum ne vine mai bine



### Fixarea cunoștințelor

1. Ce este sinceritatea?
2. De ce trebuie să fim sinceri?
3. Care este modelul suprem al sincerității?
4. Cum se numește a da mărturie despre Cristos?



### Picătura de spiritualitate



*Oricine este din adevăr ascultă glasul meu.  
(Evanghelia după Sfântul Ioan 18, 33-34)*





## Exerciții și aplicații

**1. Prietenia se construiește pe sinceritate. Atunci când un prieten/ă greșește trebuie să-i atragem atenția, chiar cu riscul de a-l supăra momentan? De ce? Formulează un răspuns cât mai complet!**

**2. Povesteți o întâmplare când ați fost sinceri! De ce trebuie să fim sinceri?**

**3. Citiți cu atenție textele și comentați-le într-o propoziție!**

- a) Prietenul adevărat e cel care te sfătuiește bine, nu cel care îți laudă nebuniile.
- b) Fii sincer față de tine însuși și atunci nu mai poți fi fals față de cineva!
- c) Ce poate fi mai plăcut și mai simplu decât să fii sincer, totdeauna liniștit, împăcat cu tine însuși, neavând nici de ce te teme, nici ce inventa?

**4. De ce e bine să spunem adevărul? Completați spațiile libere din schema de mai jos, cu beneficiile și relele pe care le aduce adevărul sau minciuna.**

- Închipuiți-vă o situație: o notă proastă la școală, un conflict cu un coleg, de care află părinții, pierderea unei sume de bani etc.

E bine să spunem adevărul? Argumentați.

DA	NU
----	----

**5. Citiți textul de mai jos, descoperiți partea lipsă și comentați soluția lui Dominic Savio.**

### ***O glumă proastă!***

*În viața Sfântului Dominic, se povestește că odată, la școala unde învățau, câțiva colegi au făcut o glumă proastă. Profesorul s-a supărat foarte tare și a vrut să afle adevărul. Când a întrebat cine a făcut aceasta, toți l-au arătat cu degetul pe Dominic. Dominic s-a ridicat și a tăcut, ca și cum el era vinovatul, a acceptat nedreptatea. A doua zi, s-a aflat adevărul, iar Dominic a fost întrebat de ce a tăcut...*



- **Faceți corespondența între cifre și litere ca să aflați despre ce este vorba.**

A=1, Ă=2, C=3, D=4, E=5, F=6, G=7, I=8, L=9, O=10, P=11, R=12, T=13, U=14

3	10	9	5	7	14	9	11	14	13	5	1	6	8	4	1	13	1	6	1	12	2



## Modele și mărturii

### Sfântul Tarciziu

Tarciziu a murit ca martir, în secolul al III-lea. Papa Damasus a scris în versuri, pe mormântul său, acest mesaj: „Tarciziu ducea misterele lui Cristos, când o mână criminală a încercat să le profaneze; el a preferat să se lase mai degrabă omorât decât să le dea celor răi trupul Domnului!”

De fapt, ce s-a întâmplat? Preotul Dionisus a întrebat cine vrea să ducă creștinilor din închisoare, Sfânta Împărtășanie. Ei erau condamnați să fie sfășiați de către fiarele sălbatice pentru că nu au vrut să se lepede de Isus Cristos. Tarciziu s-a oferit și a pornit la drum. Purtând cu grijă, la pieptul său, Sfintele Ostii. Pe Via Apia, a întâlnit un grup de tineri păgâni. Ei l-au chemat, dar



el a refuzat să meargă la ei. Unul și-a dat seama că poartă ceva la piept. Au bănuț că duce „misterele creștine”.

Tarciziu nu a negat și nu a mințit ci a strâns la inimă sfintele ostii. Pentru că a refuzat să le dea prețiosul dar, l-au bătut. Un soldat creștin a intervenit dar Tarciziu i-a spus: „Nu vă preocupați de mine, ci aveți grijă de Sfintele Ostii pe care le port”.

Tarciziu a preferat să moară decât să mintă și nici nu a lăsat să fie profanat Sfântul Sacrament.

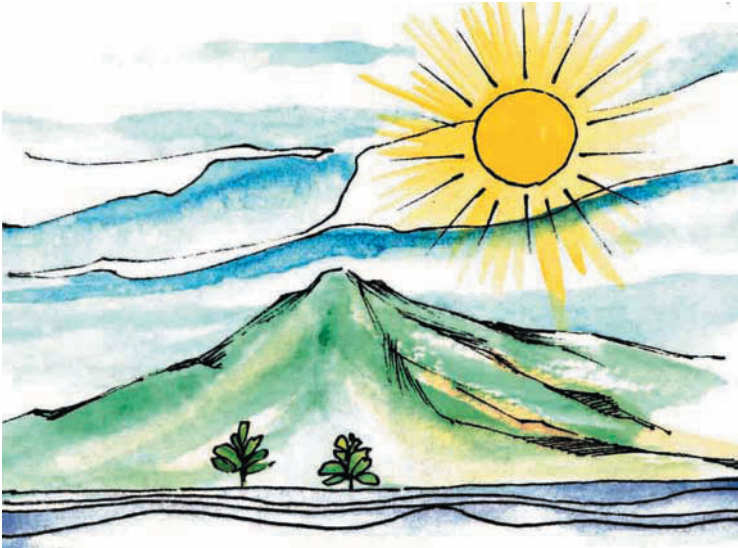


## Să reținem

A fi sincer înseamnă a fi corect cu ceilalți și a nu spune altora ceea ce nu trebuie să știe. Isus este un model de sinceritate căci a spus doar adevărul.

Adevărul este o afirmație spusă sau scrisă, conformă cu realitatea sau realitatea însăși.

## 23. HĂRNICIA



Tereza se laudă mereu cu tatăl ei care este foarte harnic. Deși îl roagă să mai ia o pauză, tatăl ei îi spune că munca îi face plăcere și îl destinde.

În ciuda unor păreri greșite, munca nu se datorează păcatului. Înainte de cădere: *Dumnezeu l-a luat pe om și l-a pus în grădina Edenului ca să o lucreze și să o păzească* (Cartea Genezei 2,15).

*Virtutea hărniciei este virtutea morală care constă în a munci cu sârg și astfel a ne spori cinstit veniturile.*

Atunci când muncim susținem creația lui Dumnezeu. Prin muncă, ne

facem plăcuți lui Dumnezeu, împlinindu-i voința.

În Biblie, lenea, refuzul de a munci sunt considerate păcate mari. Sfântul Paul spune că: *dacă cineva nu vrea să muncească, nici să nu mănânce!* (Scrisoarea a doua a Sfântului Paul către Tesaloniceni 3,12).

Lenea este o decădere. Este admirată femeia veșnic activă, care *nu mănâncă pâinea trândăviei* (Cartea Proverbelor 3,27), și este ironizat leneșul: *Cum se învârte poarta pe țâțânile ei, așa și leneșul, în patul său* (Cartea Proverbelor 26,14). Creștinul bun nu se lasă cuprins de lene ci muncește cu drag, pentru pâinea de fiecare zi și pentru mântuirea sa.



### Vocabular

**absurditate** – o prostie sau o situație de neînțeles

**hărnicie** – zel în muncă, spor la lucru

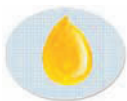
**stimulent** – îndemn, imbold, ceva ce sporește o activitate, ajută la creștere

**trândăvie sau lene** – stare de inactivitate



### Fixarea cunoștințelor

1. Care este rostul muncii în viața omului?
2. Ce este hărnicia?
3. Care sunt bucuriile aduse de hărnicie?
4. Care sunt urmările lenei?



## Picătura de spiritualitate



*Cel care-și lucrează pământul se satură de pâine,  
dar cine umblă după deșertăciuni este sărac cu inima.*

*(Cartea Proverbelor 12,11)*



## Exerciții și aplicații

**1. Îndepliniți una din muncile simple de acasă și observați reacția părinților. Aranjați-vă patul și camera în fiecare zi (de exemplu) și păstrați-le în ordine!**

**2. Completați spațiile libere:**

Există o hărnicie ce se pierde când se lucrează doar pentru pâinea cea ... și este o hărnicie care conduce la hrana care dănuie spre viața ... Legea iubirii adusă de Cristos, îl obligă pe om să reacționeze împotriva egoismului și a ..., să facă orice pentru diminuarea suferinței oamenilor care ... cei care datorită ... sunt harnici primesc binecuvântare pe pământ și răsplată veșnică în cer.

**3. Studiați următoarele proverbe și alegeți unul dintre ele ca să-l comentați și explicați cum poate interveni Dumnezeu.**

- a) *Unui om harnic îi este mai ușor să treacă peste un munte decât unui leneș să miște un deget.*
- b) *Hărnicia aduce pâine, lenea sărăcie.*
- c) *Un om harnic nu moare în lumea asta, oricât ar fi de rea.*
- d) *Pune mâna și o să pună și Dumnezeu mila!*



**4. Realizați o compunere în care să vorbiți despre hărnicie ca virtute creștină.**

**5. Dați exemplu bun colegilor voștri și strângeți-vă deșeurile din zona băncii.**



## Modele și mărturii

### Sfântul Isidor Plugarul



Isidor s-a născut la Madrid, în anul 1110; sărăcia l-a silit, chiar din tinerețe, să caute de lucru la țară, oferindu-și munca brațelor pentru cele necesare vieții lui și a familiei. Asemenea multor țărani, se trezea foarte devreme, pentru a putea merge la Sfânta Liturghie, înainte de a începe munca. Primul proprietar la care a găsit de lucru, un oarecare Vera, și-a dat seama imediat de hărnicia și corectitudinea lui. Totuși, acest neobosit lucrător a fost acuzat de tovarășii săi că „fuge de muncă”. Pentru a-și face timp de rugăciune, spuneau ei plini de gelozie, Isidor își părăsește locul de muncă. Era adevărat că-i plăcea să petreacă mai mult timp în rugăciune, dar ora oferită lui Dumnezeu o recupera prin hărnicia cu care folosea celălalt timp. Proprietarul totuși i-a

cerut să-i dea întreaga recoltă de pe porțiunea luată în arendă și să renunțe de a se mai ruga în timpul lucrului. Dumnezeu a răsplătit răbdarea umilului său servitor, înmulțind în chip miraculos puținul grâu care îi mai rămăsese în hambar.

Întorcându-se la căsuța sa din Madrid, a fost angajat de un alt proprietar, mai înțelept, pe nume Juan Vargas, care l-a luat să-i fie mâna lui dreaptă.

Ajuns iarăși ținta vorbelor răutăcioase ale celorlalți muncitori, Isidor primește în liniște și această încercare, fără să protesteze. Vargas, voind să se convingă singur cum stau lucrurile, se ascunde aproape de locul unde lucra Isidor. A văzut atunci cum el se așeza în genunchi și se ruga, iar puțin mai departe, a observat cum un înger conducea boii și un altul ducea plugul. Din acea zi, stima față de Isidor s-a transformat într-o adevărată devoțiune. Isidor nu a căutat să obțină anumite avantaje personale de la bunăvoința stăpânului său, ci a continuat să lucreze pământul cu același zel ca mai înainte, împărțind celor mai săraci decât el din ceea ce câștiga cu sudoarea frunții.

Întotdeauna avea ceva de dat celor nevoiași; chiar și pentru păsări, arunca pe drumul înzăpezit pumni de grâu, fără să scadă conținutul sacului. Îndată după moarte, prin anul 1170, contemporanii săi, din toate clasele sociale, au recunoscut că Isidor a fost nu numai un cultivator de pământ, dar și un semănător de pace și iubire.



### Să reținem

Munca bine făcută arată hărnicia omului. Virtutea hărniciei este virtutea morală care constă în a munci cu sârg și astfel a ne spori cinstit veniturile.

Există o hărnicie ce se pierde când se lucrează doar pentru pâinea cea pieritoare și este o hărnicie care conduce la hrana care dănuie spre viața veșnică.

## 24. GENEROZITATEA

Tereza nu știe care este diferența dintre a fi generoasă și a fi risipitoare. Sunt oameni care aruncă mâncare și distrug fără rost, bunurile pământului. Însă sunt foarte mulți care suferă de foame, de sete și de multe boli. Aceștia ar trebui să fie ajutați cu generozitate.

*Generozitatea este virtutea sau obiceiul de a dărui bani sau bunuri, de bunăvoie și în abundență, fără a aștepta nimic în schimb.* Ea reflectă pasiunea inimii de a ajuta semenii și înseamnă sacrificarea interesului personal în favoarea altora.

Generozitatea se opune zgârceniei. Isus învață: „Nu vă strângeți comori pe pământ, unde le mănâncă moliile și rugina și unde le sapă și le fură hoții; ci strângeți-vă comori în cer, unde nu le mănâncă moliile și rugina și unde hoții nu le sapă, nici nu le fură. Pentru că unde este comoara voastră acolo este și inima voastră.” (*Evanghelia după Sfântul Matei 6,19-21*)

Apostolul Paul scrie că Dumnezeu este cel mai generos: „El nu l-a cruțat pe propriul său Fiu, ba chiar l-a dat la moarte pentru noi toți, cum nu ne va dărui toate împreună cu el?” (*Scrisoarea către Romani 8,31*). Dumnezeu a creat omul și l-a binecuvântat în Eden, patriarhii au fost binecuvântați cu averi și copii, poporul lui Israel a fost binecuvântat, când a ieșit din robia Egiptului, cu libertate și cu o țară nouă când a intrat în Țara făgăduinței.

Prin Isus, se revarsă tot harul dumnezeiesc căci el este generos ca și Tatăl. El și-a dat viața și sângele pentru mântuirea oamenilor și continuă să ni se ofere la Sfânta Liturghie, prin Euharistie. În același timp, Isus cere tuturor să fie generoși, să binecuvânteze, să ajute pe alții, să ierte, să dea din inimă din ceea ce are.



### Vocabular

**binecuvântare** – dar material sau spiritual

**a cruța** – a feri, a scuti pe cineva de ceva (rău)

**generozitate** – dărnicie dezinteresată, mărinimie



### Fixarea cunoștințelor

1. Ce este generozitatea?
2. Trebuie să așteptăm ceva în schimb de la alții, atunci când oferim ceva?
3. De ce trebuie să fim generoși?
4. A fost Dumnezeu generos cu omenirea?



### Picătura de spiritualitate



*Unde este comoara voastră, acolo este și inima voastră.*

*(Evanghelia după Sfântul Matei 6, 21)*





## Exerciții și aplicații

**1. Faceți o listă a bunurilor care vă prisosesc de multe ori și ajungeți să le aruncați. Care ar fi soluția pentru a nu mai risipi?**

**2. Discutați înțelesul acestor citate și alegeți unul preferat:**

a) *Generozitatea este virtutea celor tari.* (Garabet Ibrăileanu)

b) *Generozitatea nu înseamnă să îmi dai ceva de care tu ai mai puțină nevoie decât mine, ci să îmi dai ceva de care tu ai mai multă nevoie decât mine.* (Khalil Gibran).

**3. Citiți, cu atenție, textul de mai jos:**

În viața sfântului Ioan Columbini (1300 – 1367) se povestește că într-o zi, pe când a ajuns la biserică, a găsit la poartă un cerșetor plin de răni și gândul l-a dus imediat la Lazăr, de la poarta bogatului. Imediat l-a luat și l-a dus acasă la el. Când l-a văzut cum mirosea, soția sa Biagia, cu greu, i-a oferit o cameră. L-a îngrijit în grabă și i-a spus să se odihnească până ce se va întoarce de la Sfânta Liturghie zilnică. Soția sa, rămasă acasă, a început să simtă în casă, în locul mirosului urât, un parfum fermecător care ieșea din camera cerșetorului. Când, după Sfânta Liturghie, au mers să-l vadă pe cerșetor, camera era goală. Fusesse Isus care și-a lăsat parfumul și a plecat (conform: *Evanghelia după Sfântul Matei 25,40*).



**Răspundeți, în scris, la următoarele întrebări:**

a) Ce faptă de milostenie au împlinit Sfântul Ioan Columbini și soția lui?

b) Care a fost avantajul lor? Ce au câștigat din asta?

c) Ce înseamnă *a aduna comori în cer*?

**4. La sărbătorile importante ale anului sau când auziți despre copii care suferă, organizați în clasă colecte de hăinuțe sau jucării cu care nu vă mai jucați. Dăruiți și din ceea ce vă place și renunțați cu greu.**

**5. Găsiți în careul de mai jos, darul generozității lui Dumnezeu și cine a beneficiat de el.**

O	Ț	A	R	Ă	N	O	U	Ă
E	D	E	N	U	L	U	I	O
G	H	J	K	L	P	O	I	U
A	V	E	R	I	W	Q	S	D
E	R	C	O	P	I	I	J	K
L	I	B	E	R	T	A	T	E
S	D	R	E	W	Q	Z	X	C
F	M	Â	N	T	U	I	R	E

ISRAELIȚII
NOI, OAMENII
ADAM ȘI EVA
PATRIARHII



## Modele și mărturii

### Sfânta Elisabeta

Sfânta Elisabeta de Turingia era o prințesă din zona Germaniei de azi; era tânără și frumoasă, căsătorită cu un principe bogat. Era o prințesă care știa să-și înmulțească bunurile, împărțindu-le cu dărnicie celor săraci. Cu cât împărțea, cu atât avea mai mult, căci Dumnezeu îi binecuvânta generozitatea. De multe ori, a primit să fie nașă la botez pentru copii orfani și să participe la înmormântarea celor lipsiți și părăsiți. De multe ori, ducea personal medicamente și bunuri bolnavilor și săracilor. Și, astfel, și-a sporit bunurile casei.

Când soțul ei, Ludovic, a murit într-un război, rudele au dat-o afară din casă în timpul iernii, pentru că se temeau că le va risipi averea.

După o noapte petrecută în frig, Elisabeta a intrat într-o mănăstire și de aici nu a mai ieșit până la moarte. Deși unii o sfătuiau să se mărite din nou, cu un prinț bogat, ea a considerat că cea mai mare bogăție a ei este Isus și a rămas în mănăstire, continuând să facă binele.



#### Dacă-n viață

*R: Dacă-n viață, încărcăți fiind cu bunuri,  
N-am sluji celor săraci, umili și-n chinuri,  
Cum ar putea iubirea lui Cristos  
Să rămână-n noi?*

Ajută-ne, Doamne, ca viața noastră să fie  
Speranță, slujire, credință mai vie.

Pâinea și vinul, pe altar prezentate,  
Sunt semnul unirii cu tine în toate.

La sfânta jertfă să te întâlnim pe tine,  
Suferind cu cei ce suferă în lume.

Sfințește, Doamne, aceste umile daruri  
Și revarsă peste noi belșug de haruri.



### Să reținem

Risipa este folosirea nechibzuită a bunurilor materiale sau bănești.

Generozitatea este virtutea sau obiceiul de a dărui bani sau bunuri, de bunăvoie și în abundență, fără a aștepta nimic în schimb. Ea reflectă pasiunea inimii de a ajuta semenii și înseamnă sacrificarea interesului personal în favoarea altora.

## 25. MODESTIA



Tereza a venit la școală foarte bucuroasă pentru că i-a vizitat unchiul ei, director la o fabrică, și s-a purtat frumos cu ea. Mama ei l-a admirat și a spus: *ce om bun și modest!* Din dicționar, a înțeles că *modest* este cel lipsit de îngâmfare, nepretențios și simplu.

În Biblie, modelul modestiei și al umilinței este Isus. El s-a născut în sărăcie, într-o familie modestă și nu s-a rușinat cu părinții săi. Îi asculta, îi ajuta și nu le cerea să facă eforturi costisitoare. Iar modestia a fost prezentă în toată viața lui Isus, până la moartea pe cruce.

Maria din Nazaret era dintr-o familie foarte modestă și a trăit cu modestie, toată viața. De aceea, Dumnezeu a ales-o tocmai pe ea să fie mama lui Isus.

Omul modest și umil recunoaște că a primit de la Dumnezeu tot ce are, că este un slujitor al binelui și nu este, prin sine însuși decât un păcătos. Pe cel modest și umil, care se deschide harului, Dumnezeu îl va preamări. Isus care a murit cu moartea cea mai umiltoare a fost preamărit de Dumnezeu cu învierea.

*Modestia este deci virtutea celor care trăiesc și se poartă cu simplitate, din iubire față de Dumnezeu și de aproapele său. Cine îi iubește pe alții, nu este pretențios cu hainele, cu mâncarea, în purtare este reținut, nu se laudă, nu vorbește și nu râde zgomotos.*



### Vocabular

**costisitoare** – care costă mult

**îngâmfare** – lipsă de modestie, aroganță, mândrie nejustificată

**preamărit** – răsplătit sau ridicat la un rang sau o demnitate mare



### Fixarea cunoștințelor

1. Ce este modestia?
2. A fost Isus modest?
3. Ce gândește omul modest despre sine?
4. Ce legătură este între modestie și iubirea de aproapele?



### Picătura de spiritualitate



*Căci oricine se înalță pe sine va fi umilit, iar cel care se umilește va fi înălțat!* (Evanghelia după Sfântul Luca 14,11)





## Exerciții și aplicații

### 1. Citiți, cu atenție, textul de mai jos.

#### Elefantul alb

În anii 1960, Maica Tereza de Calcutta devenise foarte cunoscută în lume pentru tot binele pe care îl făcea în India împreună cu Maicile Carității. În semn de prețuire, papa Paul al VI-lea îi dăruise o mașină foarte scumpă Maicii. Era un Cadillac mare pe care Maica îl numea *Elefantul alb*. Ea nu îl folosea, mergea pe jos. A organizat o tombolă, a vândut-o și din suma obținută a dat săracilor și copiilor de care îngrijea.



#### • Răspundeți, în scris, la următoarele întrebări:

- A procedat corect Maica Tereza cu acel cadou?
- Atunci când le cereți părinților ceva, vă gândiți dacă au posibilități?

**2. Faceți o comparație între omul modest și omul orgolios, așezând în coloana potrivită caracteristicile:** se îmbracă simplu, vorbește tare, se îmbracă pompos, cheltuie mulți bani pe nimicuri, știe că banii sunt munciți, râde zgomotos, este cu bun simț, nu te lasă să vorbești, te așteaptă să îți termini vorba. **Adăugați și altele, după caz!**

Omul modest	Omul orgolios

**3. Citiți cu atenție textul:** „Căci oricine se înalță pe sine, va fi umilit, iar cel care se umilește, va fi înălțat!” (*Evanghelia după Sfântul Luca 14,11*) **S-au adeverit aceste cuvinte în viața lui Isus? De ce era Isus așa de modest și umil dacă era Fiul lui Dumnezeu?**

#### 4. Învățați cântecul:

Pe-al meu drum, ești călăuza mea,  
Mă-nsoțești, îmi mângâi inima,  
Știi să schimbi orice durere grea.

**R:** Tu nu uiți să mă iubești. (bis)

Când, pierdut, simt numai răni și chin,  
Răscolind orice pământ străin,  
Mă tot chemi la tine ca să vin.

De iubire, eu mă simt învins,  
Simt puterea ta de necuprins,  
Iar și iar inima mi-ai atins.



## Modele și mărturii

### Sfântul Ioan Maria Vianney



Parohul de Ars, Ioan Maria Vianney, un mare sfânt al Franței, era un preot cu mult har și putere de convingere a celor ce veneau și își recunoșteau păcatele. În slujirea pastorală, deși activitatea i-a fost foarte rodnică, el a rămas simplu și modest până la ultimul ceas. Predica simplu, se comporta cu modestie, primea cu drag pe oricine. Se îmbrăca cu hainele lui simple, dormea în patul lui tare din scânduri și mânca o mâncare sărăcăcioasă. Iată câteva fragmente din ultimele lui predici:

- *Eu v-am adunat în jurul meu, spuse cu o voce slabă de pe amvon, cum a adunat Moise poporul său la sfârșitul zilelor în drumul pustiului, înainte să urce pe muntele morții sale! Vă mulțumesc pentru iubirea voastră, vă mulțumesc că m-ați suportat atâția ani. Niciodată nu mi-ați refuzat ceva pentru care v-am rugat. Azi dimineață, i-ați pregătit cu toții o locuință Mântuitorului în inimile voastre. În această zi, vă rog să-i construiți o nouă casă Domnului. Construiți o biserică în cinstea micii sfinte, care a fost și este binefăcătoarea satului nostru, care a mângâiat atâtea suflete și a făcut atâtea milostiviri prin minunile sale. Când mă despart de voi, o las pe ea. Construiți o biserică în cinstea sfintei Filomena. Harurile Paștilor să lumineze inimile voastre. Aceasta este tot ce doresc de la voi.*



- *Întotdeauna m-am temut ca paroh să mă înfățișez înaintea tronului lui Dumnezeu, acum însă, toată teama s-a dus. Mor în încredințarea lui Dumnezeu.*



## Să reținem

Cel modest este lipsit de îngâmfare, nepretențios și simplu. În Biblie, modelul modestiei și al umilinței este Isus. Omul modest și umil recunoaște că a primit de la Dumnezeu tot ce are.

## 26. FIDELITATEA

Tereza are două prietene pe care contează mult. Sunt foarte apropiate unele de altele, pentru că și-au jurat *prietenie pentru totdeauna* și se ajută foarte mult. Ele își păstrează secretele, au încredere între ele, se încurajează pe calea credinței și mai ales dovedesc multă fidelitate.

*Virtutea fidelității se referă la a îndeplini întocmai promisiunile și toate angajamentele declarate. Răsplata fidelității este încrederea, prietenia, ajutorul și respectul celor din jur. În fața lui Dumnezeu, cei care sunt fideli sau credincioși au ca răsplată, binecuvântarea din fiecare zi dar și răsplata veșnică.*

Modelul fidelității lor este Dumnezeu. El, ca un Tată bun, și-a ajutat și și-a călăuzit poporul din Egipt până în Canaan, în timpul lui Moise. Dumnezeu este bun și fidel iar aceste două atribute (fidelitatea și bunătatea) arată că Legământul pe care l-a făcut cu poporul său (pe muntele Sinai)

l-a făcut pentru că-l iubește. Poporul israelit, credea în Dumnezeu și îi respecta poruncile. Iar când greșea, găsea iertarea Tatălui, dar după aceea, revenea cu fidelitate, la Dumnezeu.

Fidelitatea ca virtute se însoțește cu alte virtuți ca iubirea, dăruirea de sine dar și noblețea de caracter. Adevărata fidelitate este constantă: rămânem mereu fideli promisiunilor și persoanelor cărora le-am jurat prietenie sau le-am promis.

Fiecare dintre noi ar trebui să imite fidelitatea lui Cristos. El a rămas fidel Tatălui, în iubire, până la moarte.

Opusul fidelității este infidelitatea, nestatornicia, trădarea. Acestea nu trebuie practicate.



### Vocabular

**noblețe de caracter** – un mod civilizată, superior, plăcut de a fi, de a te purta

**a conta pe cineva** – a avea încredere în cineva

**constant** – care rămâne la fel

**a imita** – a face la fel, a copia

**Legământ** – înțelegerea încheiată pe muntele Sinai



### Fixarea cunoștințelor

1. Ce este virtutea fidelității?
2. Care sunt binefacerile fidelității?
3. Era Dumnezeu fidel poporului său?
4. Care este răsplata fidelității?



### Picătura de spiritualitate



*S-a umilit pe sine făcându-se ascultător până la moarte, până la moartea pe cruce.*

*(Scrisoarea Sfântului apostol Paul către Filipeni 2,8)*





## Exerciții și aplicații

### 1. Citiți, cu atenție, textele de mai jos și comentați-le!

- a) *Cel mai lent în a promite este de obicei cel mai fidel în a se ține de cuvântul dat.* (Anonimă)
- b) *Cine dintre noi este în orice timp fidel față de sine?* (Andrieux)
- c) *În dubiu trebuie să alegi să fii fidel.* (Mauriac)

### 2. Cu ce cuvinte este sinonim cuvântul *fidelitate*? Dar cuvântul *infidelitate*? Alegeți-le colorându-le în mod diferit.

încredere, perseverență,  
loialitate, prietenie, iubire,  
infidelitate, perfidie, nestatornicie,  
trădare.

Ce altă literă a ieșit din colorarea  
cuvintelor legate de fidelitate?  
Completați propoziția de mai jos  
cu această literă!

DUMNEZEU NE VREA  
MEREU  
\_ERICIȚI, DE ACEEA  
TREBUIE SĂ \_IM MEREU  
\_IDELI.

Î	N	C	R	E	D	E	R	E	E	W	Q	I
P	E	R	S	E	V	E	R	E	N	Ț	Ă	P
R	H	G	F	D	S	A	R	T	E	W	Q	K
I	O	T	O	Ă	D	A	R	E	T	J	W	I
E	T	R	Ă	D	A	R	E	T	Y	K	F	I
T	R	T	E	W	Q	L	K	J	F	Q	D	I
E	D	F	L	O	I	A	L	I	T	A	T	E
N	K	I	L	C	V	I	N	M	L	C	V	I
I	D	D	T	E	W	Q	C	V	I	N	M	K
E	K	E	V	B	N	M	L	K	I	F	Q	Q
E	P	D	I	U	B	I	R	E	I	K	L	Q
F	D	I	T	R	Ă	D	A	R	E	X	M	V
G	K	T	K	J	H	O	C	V	I	N	P	Q
H	D	A	D	J	F	Q	W	Q	I	G	R	V
J	K	T	K	H	P	L	C	V	I	N	M	K
K	P	E	P	J	F	Q	W	Q	I	W	E	Q

### 3. Ce înseamnă cu adevărat, a fi fidel? Uniți cu o linie și încercuiți acele lucruri pentru care merită să fii cu adevărat fidel!

- Să nu divulgi  
secrete!
- Să îți la păpuși!
- Să preferi mereu o  
melodie!
- Să îți îți  
angajamentele!
- Să fii mereu serios!

**A FI FIDEL  
ÎNSEAMNĂ:**

- Să îți  
la credința ta!
- Să îți iubești  
mereu prietenii!
- Să îți la convingerile  
tale!
- Să spui mereu aceleași  
lucruri!
- Să fii mereu acasă, la  
ora stabilită de părinți!



#### 4. Rememorând istoria trecerii Mării Roșii, analizați situația fidelității lui Dumnezeu față de poporul israelit:

„Curând, faraonului i-a părut rău că îi eliberase pe israeliți. El și-a adunat oștenii și conducătorii carelor de luptă. Cu ele i-au urmărit pe israeliți. Israelii își întinseseră tabăra la Marea Roșie. Unul dintre străjeri a văzut norul de praf: «Vin egiptenii!». Israelii s-au speriat, căci se vedeau prinși în cursă. În fața lor era marea, în spatele lor, dușmanul cu arme puternice. Ei l-au învinuit pe Moise: «Pentru ce ne-ai adus aici, la pieire? Aici vom muri cu toții». Dar Moise le-a răspuns: «Nu vă fie frică! Astăzi veți vedea cum ne salvează Dumnezeu». Moise și-a întins mâna asupra mării, așa cum îi poruncise Dumnezeu. S-a stărnit un vânt de la răsărit. Acesta a dat apa la o parte. Poporul lui Israel a trecut prin mare: bărbați și femei, fete și băieți, vite și oi – un șir nesfârșit. Egiptenii au ajuns la țărni. Ei nu au stat mult pe gânduri. S-au năpustit pe urmele lor. Dar calea pe care Israel, încrezându-se în Dumnezeu, a putut să meargă, pentru egipteni a devenit un drum spre moarte. Apele s-au adunat la loc. Caii și carele de luptă, toată oastea faraonului, s-au scufundat în valuri. Israelii au simțit pe viu cum îi salvează Dumnezeu.» (din *Dumnezeu vorbește copiilor săi*)

- Cum își dovedește Dumnezeu fidelitatea? Cum intervine pentru poporul său?



### Modele și mărturii

#### *Fidelitatea Fericitului episcop martir Anton*

Unicul motiv pentru care episcopul Anton a fost supus la cele mai mari chinuri care l-au dus la moartea de martir, a fost ura pentru credință din partea călăilor săi, ura față de Dumnezeu căruia el îi slujea cu toată ființa sa drept preot, precum și intenția persecutorilor de a distruge Biserica Catolică. Episcopul era urât pentru credința sa profund catolică, pentru fidelitatea sa declarată față de Scaunul apostolic de la Roma. A fost urât pentru faptul că a avut curajul să se opună la orice fel de compromis din partea autorităților. A fost persecutat pentru viața sa de om sfânt și curat care era o dojană continuă împotriva acelor ce trăiau în contrast cu propria lor conștiință și cu Dumnezeu. În *Scrisoarea* din 14 aprilie 1984, îndemna poporul catolic: „Trăind așa din plin credința voastră, munciți în cinste și răbdare, după cum însuși Cristos Domnul ne-a lăsat pildă! Îndepliniți-vă fiecare conștiințios îndatoririle față de oricine! Iubiți pacea și buna înțelegere între voi și cu cei din jurul vostru!”



### Să reținem

Virtutea fidelității se referă la a îndeplini întocmai promisiunile și toate angajamentele declarate.

Răsplata fidelității este încrederea, prietenia, ajutorul și respectul celor din jur.

În fața lui Dumnezeu, cei care sunt fideli sau credincioși, au ca răsplată, binecuvântarea din fiecare zi dar și din răsplata veșnică.

## 27. ASCULTAREA



Dominic e mereu ascultător față de părinți. Știe că asta le aduce mulțumire și bucurie.

*Ascultarea înseamnă a împlini îndemnul și sfaturile celor mai mari și buni, date pentru a face binele.* Sunt și adulți care dau exemple rele sau îndeamnă la rău: a fura, a înjura, a bate pe cineva, a face lucruri rele. Ei trebuie evitați.

Cine ascultă de Dumnezeu și de cei mari devine mai bun, mai iubitor, mulțumit și plin de bucurie. Cine refuză să asculte suportă, mai devreme sau mai târziu, urmările rele ale alegerii sale.

Adam și Eva nu au ascultat de Dumnezeu și au transmis urmașilor starea de păcat. Adam și Eva au pierdut viața veșnică, senină și fără griji, iar suferința, bolile și durerile i-au copleșit și apoi au murit. Abraham, Moise și toți profeții au ascultat de Dumnezeu și au trăit un

legământ propus de El: *Tot ce a zis Domnul vom face și vom împlini (Cartea Exodului 24,7).* Ascultarea poruncilor divine nu este o supunere ca cea a sclavilor, ci este rodul iubirii care aduce binecuvântări, ajutor și sprijin.

Isus a ascultat de Tatăl său ceresc dar și de părinții lumești. Cu toții știm că Isus, la vârsta de 12 ani, s-a pierdut în templu. Când Maria și Iosif l-au întrebat de ce a rămas în templu și nu a venit la Nazaret cu ei, Isus le-a răspuns că a simțit că trebuie să mai rămână în templu – casa Tatălui său. Dar din acel moment, nu a mai ieșit din vorba părinților.

Când a crescut mare, Isus a plecat de la ai săi, pentru a împlini planul Tatălui ceresc, acela de a le vorbi oamenilor despre iubirea sa. Astfel, Isus a ascultat și de Tatăl ceresc și de cei pământești. Iar răsplata lui Isus a fost învierea.



### Vocabular

**pretenții** – așteptări față de o altă persoană sau față de sine

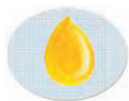
**restricții** – ceea ce ni se spune că nu e bine și nu ar trebui să facem

**sclav** – o persoană care muncește orice fără să fie plătită pentru că e captivă, poate fi vândută, nu are drepturi, e mereu la dispoziția stăpânului



### Fixarea cunoștințelor

1. Ce presupune virtutea ascultării?
2. Care sunt beneficiile celor ce ascultă de Dumnezeu?
3. Care sunt modelele noastre de ascultare?
4. Cum a reușit Isus să asculte și de părinți și de Tatăl ceresc?



## Picătura de spiritualitate



*Apoi a coborât cu ei, a venit la Nazaret și era supus lor.  
Iar mama lui păstra toate aceste cuvinte în inima ei.*

*(Evanghelia după Sfântul Luca 2,51)*



## Exerciții și aplicații

**1. Completați spațiile libere folosind cuvintele:** *binele, fericirea, Dumnezeu, părinți, învățătoare!*

Orice copil creștin trebuie să asculte de ..., de ... și de doamna ... Cine ascultă de părinți și de mai mari, o face pentru ... lui lumesc. Cine îl ascultă pe Dumnezeu o face pentru ... veșnică.

**2. Discutați între voi despre beneficiile ascultării și despre relele neascultării. Completați în tabel, după modelul următor:**



E bine să fii ascultător!	Nu e bine să fii neascultător!

**3. Cunoașteți bine cele două povești: *Capra cu trei iezi* și *Scufița roșie*. Continuați poveștile, ținând cont de faptul că toți copiii trebuie să asculte!**

a) În povestea *Capra cu trei iezi*, iedul cel ... nu deschide ușa. Ce putere mai are lupul? Cum s-ar fi terminat povestea dacă iezi ar fi ascultat?

b) În povestea *Scufița roșie*, Scufița o ascultă pe mama și nu pierde timpul pe drum. Care ar fi continuarea? Dar finalul?

**4. Care ar putea fi urmările ascultării și neascultării? Bifați cu A – adevărat sau F – fals, îndemnurile de mai jos și prezentați urmările bune sau rele, pentru voi, ale acestor fapte.**

- a) Să fumezi este sănătos! (...);
- b) Să nu înveți e bine! (...);
- c) Să mergi la biserică e normal! (...);
- d) Să îți iei ghetele când e frig! (...);
- e) Să îți scrii la mate' e bine! (...);
- f) Să întârzii mereu e bine! (...);
- g) Să faci sport e bine! (...);
- h) Nu trebuie să mănânci legumele din farfurie...! (...)



## Modele și mărturii

### Sfânta Tereza de Lisieux



Tereza de Lisieux a ascultat de sora sa și a scris în cartea *Istoria unui suflet* experiențe ale vieții sale. Datorită acestei ascultări, ea și-a prezentat credința sa vie și iubirea sa puternică față de Dumnezeu. În acest mod, Biserica a descoperit cât de multe haruri a primit, cât de puternică a fost iubirea sa și o cinștim astăzi ca Sfânta Tereza a Pruncului Isus, doctor al Bisericii. Ascultarea ei includea mărturisirea, recunoașterea greșelii și primirea pedepsei, precum și convingerea că dacă învață primește favoruri. „Este o copilă (afirma mama ei) care se emoționează foarte ușor. Dacă a făcut o mică prostie trebuie ca toată lumea s-o știe. Ieri, dezlipind, fără să vrea, o bucată din tapet, era într-o stare vrednică de plâns, aștepta să-i spună cât mai repede tatălui, el însă a venit abia după patru ore și nimeni nu se mai gândea la ce făcuse, dar ea s-a dus imediat la Maria: *Spune-i repede tatălui, că eu am rupt hârtia*. Stă acolo ca un criminal care-și așteaptă condamnarea, dar are în cap ideea că i se va ierta mai ușor dacă se învinuiește... Ascultam cu mare atenție ce o învăța Maria pe Celina, pentru a face ca ea; după ce a ieșit de la Vizitandine, ca să obțin favoarea de a fi primită la ea în cameră, în timpul lecțiilor pe care i le dădea Celinei, eram foarte cuminte și făceam tot ce voia, de aceea mă umpleau de cadouri care, deși nu erau prea valoroase, îmi făceau nespusă bucurie.”



## Să reținem

Virtutea ascultării se exercită prin atenția la cele spuse de mai marii noștri, prin înțelegerea și aplicarea celor care ne sunt prezentate spre binele nostru.

Cine ascultă de Dumnezeu și de cei mari devine mai bun, mai iubitor, mulțumit și plin de bucurie.

Cine refuză să asculte suportă, mai devreme sau mai târziu, urmările rele ale alegerii lor.

# EXERCITII LA FINAL DE CAPITOL

## 1. Răspundeți, în scris, la următoarele întrebări:

- De ce a fost ucis Sfântul Tarciziu?
- Cum sunt numiți cei care dau mărturie despre Adevăr?
- Dați câteva exemple de smerenie! Ce i-a făcut să se recunoască păcătoși?
- De ce anume au nevoie creștinii pentru a-și redobândi pacea?
- Ce anume trebuia să facă omul în Paradis? Doar să se bucure de roadele Edenului?
- Ce motive de sinceritate are un creștin?
- Am putea spune că Tatăl a fost generos față de lume, dându-l pe propriul său Fiu?
- A fi modest înseamnă a nu avea pretenții exagerate față de părinți?
- Ce motive de mândrie ar fi avut preotul Ioan Maria Vianney?
- Care este răsplata fidelității?
- Ce au suportat Adam și Eva, ca urmare a alegerii lor de a nu-l asculta pe Dumnezeu?

## 2. Citiți textul cu atenție!

„Nu vă strângeți comori pe pământ, unde le mănâncă moliile și rugina și unde le sapă și le fură hoții; ci strângeți-vă comori în cer, unde nu le mănâncă moliile și rugina și unde hoții nu le sapă, nici nu le fură. Pentru că unde este comoara voastră acolo este și inima voastră.” (Mt 6,19-21)

• **Exemplificați câteva comori spirituale pe care e bine să le agonisim pentru cer!**

## 3. Completați spațiile libere:

- Altruismul este ...
- Virtutea adevărului este...
- Smerenia este...
- Hărnicia este...
- Modestia este...
- Ascultarea este...
- Generozitatea este...

**4. Realizați o compunere în care să explicați de ce e bine să trăiți virtuțile parcurse până acum. Dați exemple din viețile sfinților.**

## 5. Joc didactic: *Eu sunt virtutea umană...*

Trei elevi din clasă se oferă voluntari să mimeze o virtute umană. Primesc numele acesteia pe un bilet, o mimează, iar colegii o ghicesc. Apoi, împărțindu-se pe grupe, elevii ajută fiecare reprezentant să prezinte pe o foaie mare, în desen sau scris: cum se definește, ce beneficii aduce, ce alte implicații mai are, exemple de trăire ale virtuții.



# EVALUARE LA FINAL DE AN ȘCOLAR

**1. Completați rugăciunea și rugați-vă! Cuvintele de completat sunt: conștiință, copiii, Fiul, ceruri, bun, fericiți.**

Tată din \_\_\_\_\_, Dumnezeu atotputernic și \_\_\_\_\_; tu îi ajuți pe cei care te ascultă pe tine și pe \_\_\_\_\_ tău, Isus Cristos. Îți mulțumim că le răspunzi celor care îți cer îndrumare. Îți mulțumim că ne-ai dat o \_\_\_\_\_. Îți mulțumim că putem cunoaște voia ta. Ajută-ne să fim \_\_\_\_\_ tăi, să cunoaștem voia ta și să fim \_\_\_\_\_ atât în viața de acum cât și în cea veșnică. Amin!

**2. Faceți o listă cu ceea ce v-ar face fericiți cu adevărat.**

**3. Completați definițiile:**

- a) Bunătatea este ...
- b) Fericirea este...
- c) Smerenia este...
- d) Fericirea creștină este...



**4. Căutați iconițe cu imagini de sfinți. Aduceți-le la următoarea oră de religie și prezentați-le chipurile. Prezentați una din virtuțile cu care s-au făcut cunoscuți.**

**5. Răspundeți în scris la următoarele întrebări:**

- a) De ce spunem despre Dumnezeu că este bun?
- b) Care este remediul cel mai bun împotriva nerăbdării? Numiți câteva fapte care v-ar ajuta răbdarea să crească!
- c) Dați câteva exemple de smerenie. Ce i-a făcut să se recunoască păcătoșii?
- d) De ce anume au nevoie creștinii pentru a-și redobândi pacea?
- e) Ce spune despre blândețea lui Dumnezeu exemplul din parabola smochinului neroditor?
- f) Ce motive de bucurie are un creștin?
- g) Cine fură bucuria creștinului, conform Sfântului Dominic Savio?

**6. Care este legătura dintre docilitate, memorie, precauție și prudență?**

**7. Realizați un desen după următoarea idee: viața este ca o călătorie pe mare, iar stelele de pe cer sunt cel mai bun reper. Desenați un cer înstelat, iar pe câteva stele scrieți numele celor care v-au dat speranță și, mai ales, speranță creștină.**

**8. Fericitul Anton Durcovici se ridica adesea de la masă fără să se sature. Propuneți-vă măcar o dată pe săptămână să renunțați la o parte din ceea ce vă place mai mult (desertul, de exemplu) pentru a crește în cumpătare.**

**9. Arătați-vă bunătatea față de toți colegii, fără excepție!**

**Faceți o faptă bună, cât de simplă, în fiecare zi!**

**10. Exersați-vă răbdarea! Ce ați face dacă un coleg v-ar ruga să-l așteptați?**

**11. Faceți, în fiecare zi, un gest de amabilitate față de oricine din clasă. Veți vedea cât de mult vor aprecia acei colegi și, mai ales, că mulți colegi vă vor urma exemplul, iar atmosfera din clasă va fi foarte frumoasă.**

**12. Notați cu A – adevărat sau F – fals următoarele afirmații:**

- a) Practicarea plăcerilor aduce o fericire de durată.
- b) Isus este un model de blândețe.
- c) Ioan Maria Vianney nu este un model de modestie.
- d) Virtutea tăriei nu întărește în ispite.
- e) Isus este blând și smerit cu inima.
- f) Sfântul Francisc a refuzat să-și schimbe hainele cu un sărac.
- g) Duhul Sfânt ne aduce în suflet pacea.
- h) Crucea este semnul păcii lui Isus.

**13. Realizați o compunere în care să explicați de ce e bine să trăiți virtuțile parcurse până acum. Dați exemple de sfinți!**





# CUPRINS

Cuvânt-înainte.....	3
Prezentarea manualului.....	4
<b>Creștinul călăuzit de harul divin .....</b>	<b>6</b>
<b>I. HARUL DIVIN</b>	
1. Chemarea omului la fericire.....	8
2. Fericirea creștină .....	11
3. Chemarea omului la fericire.....	14
4. Harul sfințitor .....	17
5. Harul lucrător .....	19
6. Păcatul și diversitatea sa .....	22
Evaluare .....	25
<b>II. VIRTUȚILE UMANE</b>	
7. Virtutea credinței.....	28
8. Virtutea speranței .....	31
9. Virtutea iubirii .....	34
Evaluare .....	37
<b>III. VIRTUȚILE CARDINALE</b>	
11. Virtutea prudenței.....	40
11. Virtutea dreptății .....	43
12. Virtutea tăriei .....	46
13. Virtutea cumpătării.....	49
Evaluare .....	52
<b>IV. TRĂIREA VIRTUȚILOR CREȘTINE</b>	
15. Bunătatea.....	54
16. Smerenia.....	57
17. Răbdarea .....	60
18. Pacea .....	63
19. Blândețea.....	66
20. Bucuria .....	69
21. Altruismul .....	72
22. Sinceritatea .....	75
23. Harnicia .....	78
24. Generozitatea.....	81
25. Modestia .....	84
26. Fidelitatea .....	87
27. Ascultarea.....	90
Exerciții la final de capitol .....	93
Evaluare la final de an școlar .....	94



ISBN 978-606-31-0631-6



9 786063 106316